Leto V., štev. 23 | Ljubljana, sobota, 26. januarja 1924 | Poštnina pavšalirana | Cena 2 Din

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 20·— Din
za inozemstvo 30·— „
neobvezno

Oglasi po tariffu.

Uredništvo:
Miklošičeva cesta št. 16/I.
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo:
Ljubljana, Prešernova ul. št. 54. Telef. št. 38.

Podružnici:
Maribor, Barvarska ul. 1.
Celje, Aleksandrova c.

Račun pri poštn. čekov. zavodu štev. 11.812.

Ljubljana, 25. januarja.

Izdajalska brzojavka na italijanskega ministrskega predsednika Mussolinija, zaničljivo roganje podjarmljenim bratom v njej, mora v trenotku najhujših razočaranj našega naroda izzvati splošno ogorčenje.

Vzemimo, da bi mi imeli Mussolinija in da bi ta po vzoru sedanje italijanske vlade teptal italijanski narod ja do Benetk in do globočin gornje Italije, pa bi se našel italijanski državljan, ki bi našega Mussolinija brzojavno pozdravljal in ga poveličeval kot odreševalca Italijanov, zaničeval in sramotil svoj lastni rod. Kaj bi se mu zgodilo doma v kraljevini italijanski?

Gosp. Zanella je bil legalno od konstituante izvoljeni predsednik po internacijonalnih pogodbah ustvarjene neodvisne države. Nič druzega ni storil kot da je vztrajal do konca kot zaščitnik njenih priznanih pravic in kot prvoboritelj njenih vitalnih interesov. Gosp. Zanella se ni upal v Italijo. Biti mora v Ameriko.

Val ogorčenja mora, da razburja da nes tudi našo javnost. Kdo na to pot ni ogorčen? To pot ni ogorčen gosp. Ravnihar. In zakaj ni ogorčen? Razlog je na dlani. Gosp. Kamenarović je izdajatelj «Narodnega dnevnika», ki izhaja pod imenom dr. Ravniharja. Ta ne plača nič in ne riskira nič. Plača ga propaganda banke. Kompanijon, izroma gospodar je torej poslal izdajalsko brzojavko, a sokolski starosta ga krije! Ta morala ne gre v glavo nikomur. Dvorezna je, umazana. Biti starosta Sokolskega Saveza, a obenem biti izpodbojno pravdo zoper testa ent dr. Oražna v korist revnim dijakom. Kdo to razume?

Politična pesem ni lepa pesem. Borba je trda in ostra in narod odpušča teške udarce. A to le, če vidi, da stoji za hudim sunkom moralična sila, ki hoče pomagati do zmage ideji. S tudom pa se narod odvrača, če stoji nad samo osebni ali celo še manj vrednega interesa. In problem dr. Ravniharjevih javnih nastopov ni nič druzega kot problem politike za osebne ambicije. Vse hotenje in prizadevanje, vsi napori so posveteni le osebam. Se tako lepa stvar lahko propade, da le pride osoba na svoj račun. Se tako ostudno protinarodno delanje je dopustno, ako to kaže in rešila osebi.

Gosp. dr. Ravnihar je te dni v listu. Mu ga plača g. Kamenarović, izvedel dalekosežno besedo: Bojkot JDS. Obenem je Ravniharjev klub v občinskem svetu ljubljanskem dobil naročilo, da izstopi iz «združene opozicije». Kdo mu je dal to naročilo? Volivci? Ne. Zaupniki NNS? Ne, saj ih nikdaj sploh ni, ker NNS nima niti članov. Kdo pa? Ukazano domačinu gosp. Ravniharju, ki je moral v Beograd, kjer so mu radikali baje obljubili celo ministrski portfelj. Spekulacija se ni obnesla. Treba je torej za to zdaj naprednjaški interesi. Ljubljana naj ostane klerikalna, ker je gosp. Ravnihar bud. Naprednjaštvo je nemogoče, ker gosp. Ravnihar ne more. Vse mora narazen radi ene osebice. In kako majčkena je ta osebica, prazna in plitva. In radi nje vsakol in bojkot!

Mi smo že včeraj rekli, da nam je malo na tem, če nas gosp. Ravnihar sankotira. Mi delamo in gremo naprej. Ne gosp. Ravnihar ne sme padalice ranjati z našo blagohotnostjo. Če nismo demokrati vredni, da najdemo milost pred njegovim obličjem tu, naj pa nikdo ne išče več skupaj z njim krivic. Nista dve časti na svetu: ena za Ravniharjev mandat, ena pa za Ravniharja starosto in žal že predsednika narodnih društev. On je začel bojkot: dobro. Naj ga ima.

Kakor tiničen prizor iz Cankarjeve komedije «Za narodov blagor», se nam zdi današnji članek ogorčenja v Ravniharjevem listu. Seveda, dejansko ni nikdo ogorčen, samo gosp. Ravnihar je ogorčen. Od Kamenarovića najeta gramofonska plošča svira na prazno. Ves svet je sit teh frazarjev. Sokolstvo v Sloveniji skoro brez vsake je gosp. Ravniharju nujno svetovalo, naj sam odloži mesto starosta Saveza, da ne bo radi njegovih osebnih problemov celo Sokolstvo, a mož se ne gane.

Dr. Ravniharjevih skokov in pilpoč mora biti konec. Radi ene ali dveh oseb ne sme propadati naša narodna stvar ter se ne sme demoralizirati in v mlačnost zavajati naša narodna javnost. Radi osebne zamere nekih ljudi ne bo propadla ideja narodnega bloka. Pa tudi Sokolstvo in Jugoslovenska Matica ne smeta izgubiti svoje moralne privlačnosti in samosobnosti za borbenost radi gosp. dr. Vladimirja Ravniharja.

Gosp. Ravnihar je sam zažgal hišo, zato mora v njej izgoreti sam. Kot tip ljudi, ki mislijo, da je oseba več nego velika narodna stvar.

Pašić in Ninčić v Rimu

SPREJEM PRI KRALJU. — PRVE KONFERENCE. — POGODBA SE PODPIŠE DANES OPOLDNE.

Rim, 25. januarja. e. Posebni vlak, s katerim sta se vozila Pašić in Ninčić s svojim spremstvom, je prispel okoli poldneva na rimsko postajo Termini. Na postaji so ju pričakovali: ministrski predsednik Mussolini s senatorjem Contarinijem in kom. Russom, minister Diaz, Thaon di Revel, Federzoni, De Stefani, državni podtajniki Acerbo, Finzi, Sardi, kraljevi komisar za mesto Rim Cremonesi, rimski prefekt Zoccoletti in še veliko število predstavnikov oblasti. Na postaji je imel častno stražo oddelek karabinijerjev v veliki uniformi.

Vlak se je ustavil tako, da je salonski voz, v katerem sta se vozila oba jugoslovenska ministra s svojima soprogoma, obstal pred kraljevim izstopališčem. Ko so izstopili jugoslovenski gostje, je Mussolini najprej pozdravil ministrskega predsednika Pašića, potem pa ministra Ninčića, nakar sta mu ta dva predstavila svoje dame. Nato so sledile predtavitve ministrov in drugih oblastnih predstavitelјev. Pozdrav med Mussolinijem in Pašićem je bil prijateljski.

Po sprejemu sta se Pašić in Ninčić s svojim spremstvom odpeljala v Grand Hotel, kjer je bilo zanje pripravljeno stanovanje.

Tekom popoldneva sta jugoslovenska ministra posetila jugoslovensko poslaništvo, odkoder sta se pozneje odpeljala v palačo Chigi, kjer so se vršili prvi njuni politični razgovori z Mussolinijem in senatorjem Contarinijem Zvečer se je vršil v kraljevi palači na Kvirinalu v prisotnosti kralja in kraljice dvorni obed h kateremu sta bila povabljena jugoslovenska ministra z damami in spremstvom jugoslovenski poslanik dr. Antonijević, vsi ministri in državni podtajnik in še več drugih predstavnikov civilnih in vojaških oblasti.

Jugoslovensko - italijanski sporazum se podpiše jutri, v soboto okoli poldneva v palači Chigi, sedežu ministrstva zunanjih stvari.

Rim, 25. januarja. j. Po svojem prihodu sta se Pašić in dr. Ninčić umaknila v svoje sobe v Grand Hotelu. Pašić je rotovanje sicer dobro prestal, izgleda pa, da sta ga mraz in dolga vožnja precej utrudila. Prosil je zato, da ne bi moral zapustiti svojih sob, ker bi se lahko prehladil. Takoj popoldne je prišel v Grandhotel generalni tajnik italijanskega zunanjega ministrstva Contarini, ki je imel z ministrom dr. Ninčičem daljši razgovor, pri katerem pa sta najbrže razpravljala le o protokolu. Od italijanske in jugoslovanske strani se zagotavlja, da je pogodba že gotova in da so se nekatere podrobnosti, ki so bile še nerešene, rešile med potjo. Ob treh popoldne se je pripeljal v hotel Mussolini, da se informira o zdravstvenem stanju Pašića, s katerim se je dalj časa razgovarjal. Temu razgovoru sta prisostvovala tudi dr. Ninčić in italijanski odpravnik Summonte. Zvečer je prišel v hotel zopet Contarini ter se s Pašičem in dr. Ninčičem umaknil v njune privatne sobe.

VATIKAN IN JUGOSLOVENSKO-ITALIJANSKI SPORAZUM.

Rim, 25. januarja, e. Iz krogov, ki niso daleč od papeškega državnega tajništva, se doznava, da so v Vatikanu sprejeli vest o sklenitvi jugoslovansko-italijanskega sporazuma z velikim zadovoljstvom. Poudarja se, da ta sporazum odgovarja vatikanskim pacifističnim težnjam in da je obenem tudi najboljše jamstvo, da pride v kratkem do sklenitve konkordata med Jugoslavijo in Vatikanom, katero je doslej predvsem oviralo v Jugoslaviji propagandirano neutemeljeno mnenje o Jugoslaviji sovražnem italofilstvu vatikanskem. Konkordat je že izdelan in se sedaj brez dvoma predloži papeški stolici kmalu po podpisu sporazuma z Italijo. V Vatikanu pričakujejo, da bo kralj Aleksander, ko poseti Rim, vsekakor želel posetiti tudi papeža in da se v tem pogledu prično v primernem času pogajanja med Beogradom in Vatikanom.

Za Baroš smo opeharjeni

BAROŠ SICER DOBIMO, NE SMEMO PA IZGRADITI LUKE. — ZNAČILNE ITALIJANSKE IZJAVE.

Trst, 25. januarja. c. Današnja «Piccolova» večerna izdaja «Ultime Notizie» objavlja razgovor nekega rimskega novinarja z «uno degli autori dell' accordo», torej osebo, ki je odločilno sodelovala pri stvarjanju jugoslovansko-italijanskega sporazuma. Mogoči sta samo dve osebi: ali se smatra Cantarini, ki je vodil pogajanja iz Rima, ali pa opravnik poslov v Beogradu, Summonte, ki je deloval v Beogradu.

V začetku razgovora se poudarja, da sedanji sporazum sloni na rapalski pogodbi, ki se ni mogla v celoti zavreči.

Položaj na Reki pa ni mogel ostati tak, kakor je bil po rapalski pogodbi, vsled česar je bilo treba odpomoči, ki jo je našel Mussolini.

Baroševo luko dobi Jugoslavija. Luka se ni dala odtrgati od Reke kot samostojne državice, ker bi to pomenjalo njeno smrt, če je pa Reka italijanska, ni mal Baroševa luka neobhodno potrebna Italiji.

Jugoslavija pa ne bo zgradila lastnega pristanišča poleg reškega. Pogodba se ozira na tako eventualnost in jo preprečuje. Jugoslovanski promet se bo moral vršiti preko reškega pristanišča in ravno v ta namen je odstopila Italija Jugoslaviji v zakup en predel reškega pristanišča. Jugoslavija s svoje strani pa mora takoj zopet obnoviti železnico, ki jo bomo imenovali sušaško. Od zakupa enega predela reške luke bo imela Reka ta dobiček, da bo Jugoslavija morala za svojo tegovino uporabljati lokalno (torej reško) delavstvo. Tako bo Reka mogla živeti s svojimi lastnimi sredstvi in Italija ne bo več nosila bremena podpiranja za življenje nesposobne samostojne reške države.

Na vprašanje, ali se pogodba tiče tudi izpremembe meje južno Snežnika, je bil odgovor: «Da in ne. Razširili smo nekoliko Kastavski klin, izločivši iz naših mej dva ali tri popolnoma hrvatska selišča, gospodarski popolnoma pasivna za Reko.»

Končno je še dostavil, da si Italija ne sme delati iluzij glede uvoza žita iz Jugoslavije. Pač pa mora dajati Jugoslavija Italiji les. Italija pa bo imela v Jugoslaviji svoje glavno razpečevališče za svoje industrijske predmete.

Izzivanje v avstrijskem parlamentu

ZATIRALCI KOROŠKIH SLOVENCEV SE PRITOŽUJEJO NAD «PREGANJANJEM» NEMCEV V JUGOSLAVIJI.

Dunaj, 25. januarja. s. Poslanec Graller in tovariši so danes v narodnem svetu stavili vladi vprašanje zaradi preganjanja nemških manjšin v Jugoslaviji. V vprašanju se opozarja na varstveno pogodbo za manjšine. Klub tej pogodbi da so Nemci v Jugoslaviji izpostavljeni težkemu preganjanju. Raba nemškega jezika je nemškemu prebivalstvu skoraj popolnoma prepovedana. V slovenskih krajih se nemške šole ukinjajo po gotovem načrtu. Interpelanti opozarjajo na dogodke pri slavnosti ptujskega «Männergesangsvereina», na bombno eksplozijo v pisarni odvetnika dr. Orosla v Mariboru in druge slične incidente. Vlada se vpraša, kaj namerava storiti, da odpravi te kršitve pogodbe od strani jugoslovanske vlade in da zajamči nemškim manjšinam pravice za izvršitev njenih kulturnih, nacionalnih in gospodarskih nalog. (Gospod Graller in njegovi tovariši naj bi rajše povedali, kako se godi našim rojakom na Koroškem. V primeri z njimi žive naši Nemci v pravem raju in zato interpelacija ni drugega kakor predrzno izzivanje. Op. ured.)

PETROGRAD — LENINGRAD.

Petrograd, 25. januarja. r. Na predlog Zinovljeva je petrograjski občinski svet sklenil, da se imenuje Petrograd odsedaj naprej Leningrad.

RAZPUST ITALIJANSKE ZBORNICE.

Rim, 25. januarja, l. «Uradni list» objavlja danes kraljev dekret, da je zbornica razpuščena. Volitve so razpisane za 6. april, novi parlament pa je sklican za 24 maj.

Radikalski napori proti bloku

VLADA STAVLJA FEDERALISTOM NOVE PONUDBE TER GROZI Z REPRESALIJAMI. — RADIKALSKE KONFERENCE S KLERIKALCI. PAŠIĆ V RIMU JE V SKRBEH.

Beograd, 24. januarja. p. *Naša vest, da so radikali v strahu pred snujočim se opozicijonalnim blokom stavili federalistom nove ponudbe se v polnem obsegu potrjuje. Oni obljubljajo i Radiću i klerikalcem ugodnosti, ki baje še presegajo obveze iz svoječasnega njihovega pakta z Radićem, iz zloglasnega Markovega protokola. Radiću ponujajo sloboden povratek v domovino. Da dokažejo svojo «dobro voljo» so nepričakovano ustavili tudi izvedbo že pripravljenih ukrepov o ureditvi srezov v Sloveniji, češ «še je čas».*

Dopoldne se je med sejo skupščine vršila seja vlade, na kateri je bila prečitana Pašićeva depeša s pota, v kateri min. predsednik naroča, naj vlada preko ministra Janjića stavi klerikalcem nove ponudbe. Dr. Janjić je še opoldne poiskal drja Korošca, s katerim se je dalj časa razgovarjal. Radikali so skušali priti v stik tudi z drjem Spahom.

Tako s klerikalne kakor z muslimanske strani se zatrjuje, da je trud radikalcev zaman.

Vesti o Radićevem povratku domov so se izkazale za netočne. Popoldne se je v radikalskih krogih cenila situacija takole: Ako Radić ne pristane na ponudbe vlade, bo proglašen za veleizdajnika. Radićevskim poslancem, ako pridejo v Beograd, ne bodo verificirani mandati. V opozicijonalnih krogih se smatrajo grožnje radi verifikacije za neresne. Nikdo, niti radikali ne morejo preprečiti poslancu, da vrši svojo poslaniško dolžnost v parlamentu. Sicer pa, ako bi radikali poskušali preprečiti prihod Radićevcev v parlament, ne bi mogli imeti poverenje krone, ako hočejo radićevci priti, da priseže jo kroni zvestobo.

Beograd, 25. januarja. p. Danes dopoldne je poslanec Sušnik dolgo konferiral v ministrski sobi z zastopnikom ministrskega predsednika Markom Trifkovićem in ministrom Vujičićem. Razgovarjali so se, o izvršitvi upravne razdelitve Slovenije. Radikalski poslanci izkoriščajo ta razgovor in trdijo, da so klerikalci še vedno pripravljeni na kompromis in da torej iz opozicijonalnega bloka ne bo nič.

RADIĆ OBTOŽEN RADI VELEIZDAJE.

Beograd, 25. januarja, p. Danes je minister pravde Perić predložil narodni skupščini nujno zahtevo, da se Stjepan Radić na zahtevo mestnega sodišča v Beogradu izroči radi zločina veleizdaje v zvezi s špijonažno afero Androličeve. Dosedaj je bilo predloženih narodni skupščini 14 zahtev ministra pravde, da se Radić redi raznih deliktov izroči sodišču. Imunitetni odbor je nekolikokrat sklenil, da se Radić predlaga v izročitev sodišču, ta poročila imunitetnega odbora pa so se na zahtevo Pašića vedno zadržala ter bo vsekakor tudi ta zahteva sodišča v Beogradu imela isto usodo, kakor prejšnje, ker se to samo strašila za radićevce.

Radićevci razmišljajo o odhodu v Beograd

KONFERENCE FEDERALISTIČNEGA BLOKA V ZAGREBU. — OPTIMIZEM DRJA SPAHE.

Beograd, 24. januarja, p. Dopoldne sta Davidovića posetila dr. Korošec in doktor Spaho ter ga obvestila, da sta od predsedništva HRSS. prejela brzojavno vabilo, da pridela v Zagreb na sestanek jutri v soboto dopoldne ob 10. Dr. Korošec je izjavil Davidoviću da je bil ta sestanek določen predno je dr. Maček odpotoval na Dunaj, da se z Radićem posvetuje o nadaljnjem postopanju. Dr. Korošec smatra, da se bo na tej seji govorilo o akciji za ustvaritev opozicijskega bloka in o event. prihodu radićevcev v Beograd. Dr. Spaho je izjavil, da bo s svoje strani storil vse, kar je v njegovi moči, da se ustvari opozicijski blok. Dr. Korošec in dr. Spaho sta nocoj odpotovala ter se vrneta v Beograd v ponedeljek zjutraj. K Radiću pa odide v ponedeljek na Dunaj dr. Lorković, da mu poroča o položaju Dr. Spaho je brzojavno pozval vse svoje poslance v Beograd, da bodo prisotni na seji v ponedeljek.

Kakor doznavamo, je Davidović opozarjal Korošca in Spaho, da so vse ponudbe radikalov le poizkus onemogočiti ustvaritev opozicijskega bloka. Korošec in Spaho sta izjavila Davidoviću, da tem radikalskim predlogom ne posvečata nobene pozornosti. Za danes je najaktualnejše vprašanje, ali se bo dr. Spahu posrečil predlog, da dovede radićevce v Beograd in da z njihovo pomočjo sirmogiavi radikalno vlado. Dr. Spaho osebno veruje, da mu bo ta misija uspela. Tudi radikali to čutijo ter so čim dalje bolj nervozni. Vsekakor se dogodki razvijajo k odločilnemu štadiju.

POSVETOVANJA Z ZEMLJORADNIKI.

Beograd, 25. januarja, p. Danes dopoldne je imel daljši sestanek Lazić z doktorjem Korošcem. Nato je posl. Lazić obiskal g. Davidovića. V ponedeljek bo prva skupna seja šefov opozicije.

O zemljoradniškega kluba se v parlamentarnih krogov širijo razne vesti. Radikalski listi trdijo, da zemljoradniki ne bodo pristali na opozicijski blok. Zemljoradniški poslanci pa izjavljajo, da so sporazum med opozicijonalnimi skupinami v načelu sprejeli. Oni le še razpravljajo vprašanje delovnega programa bloka ter predvsem žele, da se čim prej vršijo nove volitve.

Vihar v skupščini

Brezplačne cigarete. — Volitev drugega podpredsednika.

Beograd, 25. januarja. p. Na današnji seji narodne skupščine je po uvodnih formalijah finančni minister Stojadinović odgovoril na vprašanje poslanca Vujiča (zemlj.) glede cigaret, ki se dajejo brezplačno. Dognano je, da se izdaja na mesec za 39.987 Din cigaret za «reprezentacijo». Pri tej priliki je prišlo do ostrega spopada med opozicijo in ministri, v katerem se je posebno izkazal minister Peleš, ki je nekega poslanca imenoval «huljo». Nastal je krik in vrišč ter se je seja morala prekiniti. Ko je bila seja zopet otvorjena, so zemljoradniki znova vehementno napadli ministra Peleša. Nastal je oster prepir in seja je bila vnovič prekinjena. Končno je mogla skupščina preiti na dnevni red: Volitev drugega podpredsednika. Izvoljen je bil z glasovi radikalcev, Nemcev in džemijeta radikalni kandidat Miljutin Dragović. Opozicija je oddala prazne glasovnice.

Seja je bila zaključena ob 11.30 in prihodnja določena za jutri dopoldne ob 9. uri z dnevnim redom: Pretres poročila o francoskem posojilu.

Ministrski svet

Beograd, 25. januarja. p. Nocoj je ministrski svet zopet imel sejo, na kateri je minister Perić poročal vladi o prihodu Pašića in Ninčića v Rim. Nato je vlada pretresala notranjo situacijo ter naročila pokr. namestniku v Zagrebu, da jutri dopoldne pošlje poročilo o odločitvi federalističnega bloka. Finančni minister je obvestil vlado, da so se danes poslale našim delegatom v reparacijski komisiji nove instrukcije, po katerih se zahteva, da ima Nemčija dobave izvršiti v celoti, dasi je nemška marka padla. Padec nemške marke ne more vplivati na obveznosti Nemčije, da nam dobavi ono blago, za katero se je z naše strani že dalo na plačilo. Nemška vlada je za to naplačilo vsled padca nemške marke ponudila le eno tretjino robe, češ, da so njeni industrijalci preveč izgubili.

Inozemske borze

25. januarja:

ZURIH: Beograd 6.60, New-York 579.8750, London 24.48, Pariz 26, Milan 25.15, Praga 16.8050, Budimpešta 0.02, Bukarešta 2.90, Sofija 4.12, Dunaj 0.008175

TRST: Zagreb 26.30 do 26.50, Dunaj 0.0320 do 0.0325, Praga 66.70 do 67, Pariz 103.75 do 104.25, London 97.20 do 97.45, New-York 22.95 do 23.05, Curih 396 do 399, dinar 26.30 do 26.50, dolar 22.95 do 23.05, uradni tečaj zlate lire 445.297.

DUNAJ: Beograd 809 do 813, Berlin 16.20 do 16.80, Budimpešta 2.41 do 2.51, Bukarešta 354 do 356, London 800.300 do 801.300, Milan 3084 do 3096, New-York 70.935 do 71.185, Pariz 3172 do 3188, Praga 2959 do 2969, Sofija 502 do 506, Curih 12.255 do 12.305, dolarji 70.860 do 71.200, lire 3060 do 3080, dinarji 806 do 812.

PRAGA: Beograd 39.71, Dunaj 4.7450, Rim 151.50, Pariz 36.50, New-York 34.80.

LONDON: Beograd 115, Berlin 18 biljonov, Pariz 94, Milan 97.43, Curih 24.50, New-York 422.37, Dunaj 301.000, Praga 146, Bukarešta 845, Varšava 41.000.

NEW-YORK: Beograd 115, Berlin 0.000.000.0023, Pariz 448.25, Curih 17.25, Milan 434, Dunaj 0.14, Budimpešta 0.0[illegible], Praga 289.50

odsa-

Nov radikalski udarec proti Sloveniji

UNIČUJOČE REDUKCIJE V RESORTU TRGOVINE IN INDUSTRIJE.

Radikalska stranka je na delu za upropaščenje našega gospodarstva. Obenem pa hoče uničiti naše urade in pri tem zlasti one, ki so gospodarsko zelo važni. Človeka se mora polotiti ogorčenje, ko vidi, kako se ubija uspeh dolgoletnega dela z enim samim nepremišljenim činom.

Posebno žalostna je ob teh zares herostratskih činih uloga naših domačih «radikalov» starejšega in mlajšega datuma.

Takorekoč na predvečer velikega zbora gospodarskih organizacij, ki se vrši te dni v Zagrebu, prihaja konsternirujoča vest o krutem udarcu radikalskega režima proti naši obrti in trgovini. Vsi vemo, da izdaja država za pospeševanje teh dveh važnih panog našega narodnega gospodarstva malo, mnogo premalo. Vendar nekaj so je dosedaj le storilo in je vsaj držalo upanje, da bo enkrat boljše. In še to so sedaj radikali brez pomisleka pohodili!

Puškarska šola v Kranju, za kojo je občina toliko žrtvovala (letos postaja s IV. letnikom popolna) je uničena: od 5 strokovnih učiteljev so reducirani trije, med njimi učitelj graverstva. Reducirani so koroški Slovenci.

Naš glavni strokovnjak za keramiko g. Beran je reduciran. Privatna pomoč je omogočila razširjenje keramičnega oddelka na obrtni šoli. Vsa država bi mogla imeti korist od takega oddelka.

Celokupna institucija obrtnozadružnega nadzorništva in Urada za pospeševanje obrti v Celju se mora ukiniti. Ta korak radikalov izgleda kakor da je inspiriran od Nemcev, ki jim je bila celjska ekspozitura trn v peti.

Nadaljne stvarno čisto neutemeljene redukcije so odrejene na srednji tehnični šoli. Ni se odobrilo nastavitve učiteljev gg. Čopa, Wudlerja in Peterlina, ki že učijo na trgovski šoli v Celju.

Potovalni učitelj za krojaštvo in za čevljarstvo nista našla milosti pri radikalih. Reducirana sta.

Vihar protesta se mora dvigniti proti temu najnovejšemu atentatu radikalov zoper Slovenijo.

KDO JE VSE REDUCIRAN.

Iz Beograda nam poročajo:

Ministrstvo trgovine in industrije je v območju oddelka za trgovino in industrijo v Ljubljani odredilo sledeče redukcije:

Upokojeni so pri oddelku pis. oficijal Prosenc, pis. kancelist Erzin in sluga M. Kostanjevac. Reducirani sta pis. pomočnici Wester in Frank. Pri meroizkustvu so upokojeni meroizkusniki Cel v Kranju, Trop v Mariboru in Erat v Ljutomeru. Sluga Bock v Mariboru je reduciran. Pri Uradu za pospeševanje obrta so reducirani: Vodja ekspoziture v Celju in obrtnozadružni instruktor Ignacij Založnik ter pisar. pomočnica Laznik, pisar. pomočnica Kregar, potovalni učitelj za krojaštvo Knafelj (že poprej potov. učitelj za čevljarstvo Majcej), potovalni učitelj in vodja Keramične šole Beran. Na puškarski šoli v Kranju so reducirani strokovni učitelji Rudolf Utnik, Wrulich in Schwarz. Na srednji tehnični šoli v Ljubljani je reduciran inž. Hus in asistentka Lubec. Na trgovski akademiji je reduciran prof. dr. K. Pirjevec, na trgovski šoli v Ljubljani učiteljica Maša Gorazd. Na trgovski šoli v Celju so reducirani učitelji Vudler, Peterlin in Čop.

„L' uomo nostro" na delu

NAŠ DRŽAVLJAN POZDRAVLJA MUSSOLINIJA KOT «ODREŠITELJA» PRIMORJA. — EKSPOZITURA ITALIJANSKE EKSPANZIJE V LJUBLJANI. — «L' UOMO NOSTRO» DAJE DENAR, «NARODNI VODITELJI» DAJEJO IME.

IL CONSIGLIO DELLA BANCA ADRIATICA.

Ja telegrama a Mussolini.

Ieri si è riunito il Consiglio di amministrazione della Banca Adriatica con l'intervento dell'on. Fulci, presidente, dell'on. Fortunati, vice-presidente, dei consiglieri: Cacopardo, Diem, Host-Venturi, Kamenarovitch, Marovovich, Poggi, Rossini, Rusconi e Zucchi, e del sindaco conte Omati. Assiste alla seduta il dir. gen. cav. Alessandrini. Il cons. Feiner rappresentante, perche assente da Trieste, impossibilitati ad intervenire hanno telegraficamente aderito i consiglieri Markovic e Marinkovic.

Dopo il saluto augurale del presidente a cui rispose l'on. Fortunati, su proposta dello stesso viene inviato al Presidente del Consiglio il seguente telegramma:

«S. E. Mussolini, Presidente Consiglio ministri, Roma. Iniziando sedute nuovo Consiglio ricostituita Banca Adriatica Trieste esplicante sua attività provincie redente con popolazioni finitime manda omaggio devoto V. E. impersonante fortune gloriose Italia conforme sua grande missione.

Fulci, presidente, Fortunati, vice-presidente, Cacopardo, Diem, Feiner, Kamenarovitch, Marovich, Omati, Poggi, Rossini, Rusconi, Zucchi — consiglieri.

V slovenskem prevodu:

Upravni svet Jadranske banke. Brzojav Mussoliniju.

Včeraj se je sestal upravni svet Jadranske banke v navzočnosti on. Fulcija predsednika, on. Fortunatija, podpredsednika in svetnikov: Cacopardo, Diem, Host-Venturi, Kamenarovitch, Marovovich, Poggi, Rossini, Rusconi in Zucchi in župan conte Omati. Seji prisostvuje gen. dir. cav. Alessandrini. Svet. Feiner je zastopan, ker je iz Trsta odsoten. Zadržana priti na sejo sta brzojavno pristala svetnika Markovič in Marinkovič.

Po pozdravu predsednika, ki mu je odgovoril on. Fortunati se je na predlog istega poslal ministrskemu predsedniku sledeči brzojav:

«Nj. E. Mussoliniju, predsedniku ministrskega sveta v Rimu. Na prvi seji novi upravni svet preosnovane Banca Adriatica Trst, ki razvija svoj delokrog v odrešenih provincah s sosednjim prebivalstvom, pošilja izraz udanega počeščenja Vaši Ekscelenci, ki poosebljujete slavno srečo Italije v smislu njenega velikega poslanstva.

Predsednik Fulci, podpredsednik Fortunati, Cacopardo, Diem, Feiner, Kamenarovitch, Marovich, Omati, Poggi, Rossini, Rusconi, Zucchi — svetniki.

*

To sporočilo je bilo objavljeno v tržaškem «Piccolu» z dne 23. t. m. Mi smo pozdravno brzojavko upravnega sveta tržaške Jadranske banke že objavili. Podpisi, ki se nahajajo na brzojavki, pa so nas tako zapropastili, da jih brez podrobnejših informacij nismo skoraj upali natisniti. Ravnatelj slovenskega denarnega zavoda, slovenski državljan, naj bi podpisal brzojavko, ki proglaša našo zaseno domovino za «odrešeno pro-

vince» in kraljevino Jugoslavijo krsti s kolonijalnim imenom «popolazioni finitime» in k tej brzojavki naj bi bila dala svoj pristanek dva bivša kr. jugoslovenska ministra?

Medtem smo dobili obvestilo, da je citirana objava v «Piccolu» oficijalni komuniké Jadranske banke v Trstu! Sedaj je bilo treba le še čakati, kaj poročajo v komuniké ju našteti gospodje, kako bo gosp. Kamenarović pojasnil svoj izdajniški podpis, kaj bodo o stvari rekli njegovi ljubljanski zaveznikі, gospodje od konzorcija, ki dajejo firmo njegovemu listu, na kakšen način bodeta oba bivša ministra pojasnila izjavo svoje solidarnosti.

Le eden se je oglasil. Gospod dr. Voja Marinković nas namreč naproša, naj konštatiramo, da je bil lani brez svoje vednosti izvoljen v upravni svet Banca Adriatica, da pa je izvolitev odklonil (kakor je «Jutro» že svoj čas poročalo.) Nikdar se ni udeležil nobene seje «B. A.», in nikdar ni poslal nobene brzojavke upravnemu svetu «B. A.» Ako se torej v komuniké ju tržaške Jadranske banke objavlja tudi njegova depeša, odnosno se trdi, da je brzojavil in sporočil svojo solidarnost s sklepi upravnega sveta, je to prosti falsifikat.

Gosp. Laza Marković se dosedaj še ni oglasil, verjetno pa je, da je tudi njegova depeša zlagana.

Kakor grob pa molči ravnatelj Kamenarović! On je osebno prisostvoval seji upravnega sveta «B. A.» in se je kot «Kamenarovitch» podpisal na brzojavko, ki je z njegovim imenom dobila izdajniški značaj. Njegov kolega gosp. Host-Venturi, d'Annunzijev prijatelj, brzojavke ni podpisal, pač pa je v italijanizirani obliki pristavil na njo svoje ime on, nekdanji tajnik kralja Nikole, zdaj jugoslovenski državljan in krušni oče «nove nacijonalne moralne politike» v Sloveniji, Ciro Kamenarović!

* * *

To so fakta. Jugoslovenski državljan Kamenarovitch v trenotku, ko vsakega Jugoslovena boli srce radi najnovejšega diplomatskega poraza naše države, v trenotku največje sramote, ko je naša država onstila na cedilu reške patrijote, pošilja brzojavko Mussoliniju!

V brzojavki slavi Mussolinija kot boga in se raduje uspehov njegovih za Italijo. Našo okrvavljeno in raztrgano Julijsko Krajino, kjer naš narod vzdiha v sužnosti, pa Kamenarovitch imenuje — «odrešeno pokrajino». Odrešena, osvobojena pokrajina! Zdaj veste primorski Slovenci in Hrvati, ki bivate v odrešeni zemlji, odrešili vas je gosp. Kamenarović.

Še leže ruševine naših Narodnih domov, požgane hiše, internirani in izgnani rojaki še ječe, naše šole so zaprte, povsod pa oholo lažko nasilje, ki italijanščino rine celo iz cerkve. Naš jezik je izgnan iz uradov in sodnij, naša kulturna društva v stanu razpuščenja, fašizem triumfira. A pride on, Kamenarovitch, in poglaša, da so ti kraji odrešeni in osvobojeni in pada na kolena vdanosti in hvaležnosti Mussoliniju.

Krutejše ironije, večjega zasmehovanja, našega trpljenja še ni bilo! Črnogorski avanturist, ki se redi sredi Slovencev z našimi milijoni, si upa zaničljivo pljuvati na naša čustva v najtežjem momentu.

Že ob santamargheritskem sporazumu smo imeli hijene na grobeh našega naroda, ki so stikale, da z grobišča kaj odnesejo zase. Tedaj je Italija bila pripravljena v olajšanje razmer žrtvovati nekaj denarja za one, ki so bili zadeti ob konverziji kron v lire. A Kamenarovitch je iz tega dobil 18 milijonov za poslovne izgube Jadranske banke, naše zadruge pa nič.

Ob novem sporazumu se zopet pojavljajo isti individui, češ, da je zdaj čas, pripelati lažko gospodarsko moč v Jugoslavijo, da se jo «penetrira» tudi na ta način, da se jo gospodarsko izmozga in podjarmi.

Izjava direktorja Jadranske banke, če ni veleizdaja, je milo rečeno, ena najdrznejših žalitev našega naroda. Brezprimerna nesramnost, ki jo nač zmore le človek, ki že več let sistematično uvaja italijansko moč k nam. Enkrat so lažki pomorski interesi, topot pa se gre kar z barvo na dan.

Do tu sem gre za osebo ravnatelja Kamenarovića in za njegove finančne načrte.

Toda preko njega dobiva žalostna afera vsenaroden, politično moralicen značaj in postaja predmet najintenzivnejšega interesa vseh, ki so poklicani, da bdijo nad častjo našega naroda in varujejo njegove bitne dobrine.

Gospod Kamenarović je za svojo propagando v Ljubljani ustanovil list. Za firmo je pridobil konzorcij, kateremu načeluje gosp. dr. Vladimir Ravnihar, predsednik «Jugoslovenske Matice», starosta vsega jugoslovenskega Sokolstva. Ogromnih stroškov za list ne pokriva niti gosp. Ravnihar, niti njegovi tovariši iz konzorcija, pokrivajo se po odredbah gosp. Kamenarovića iz virov, ki so povsem neznani. Ta list podpira politiko gosp. Kamenarovića, v «Ravniharjevem» dnevniku gosp. Kamenarović po svojih eksponentih insinrira članke. Dnevnik predsednika «Jugoslovenske Matice» in staroste Sokolstva ne beleži niti z eno besedo tržaškega sramotnega čina. Zaključek leži na dlani: Mussolinijev «l' uomo nostro» daje denar, a starosta Sokolstva daje ime.

Z vsem poudarkom moramo povedati, da tega položaja slovenska narodnost več ne more prenašati. Ako gosp. Kamenarović izdaja svoj list s tujim denarjem, naj se ne poslužuje drugih kot plačana za svojo propagando. In ako dr. Ravnihar hoče uganjati politiko, naj si svoj list uravna tako, da ne bo vzdrževan od lažkega «l' uomo nostro».

Italija vrši krepko propagando v Jugoslaviji. Že odkar jí je demokratska stranka leta 1922. v reškem vprašanju prekrižala račune, vidi svoj interes v podpiranju radikalskega režima, ki mu je navidez veren sluga g. Kamenarovitch — da ga uporablja zase. Zdaj liuto napada demokratsko stranko in ji obeta osveto po svojih plačanih reptilijah.

Tu je treba popolne jasnosti. Slovenska narodna javnost ne more pripustiti niti utisa, da se s sokolskim plaščem pokvarijo stvari, ki so nam kot narodu v sramoto in pogubo.

Mariborski občinski svet

Maribor, 25. januarja.

V novo električno razsvetljeni dvorani se je vršila danes pod predsedstvom župana Grčarja prva letošnja seja občinskega sveta mariborskega.

Po overovitvi zapisnika zadnje seje graja obč. svet. dr. Mulej postopanje županovo, ki je dal koncem zadnje seje nujen predlog za imenovanje ravnatelja mestne klavnice na dnevni red brez vednosti dotičnega odseka. Nato poroča, da je mariborski veliki župan odobril proračun mestne občine za 1924, dočim je že meseca decembra preteklega leta pokrajinska uprava dovolila začasno pobiranje občinskih davščin. Prečita zahvalo dekliške šole II., za podarjeno obutev in zahvalo Ljudske knjižnice za naklonjeno podporo. Pridelita se 2 zastopnika v volilni reklamacijski odbor. V oblastni odbor Podmladka rdeč. križa v Ljubljani, se delegirata mestni šolski zdravnik dr. Novak in prof. dr. Rostohar. Za zgradbo brezžične sprejemne postaje na glavni pošti se dovoli, da se sme porabiti zvonik stolnice, ki je mestna last, kot nosilec anten.

V zadnji seji je mestni zastop sklenil jamčiti voditeljici Dnevnega zavetišča nastavitev v mestno službo, ker se je pričakovalo, da jo bo višji šolski svet odpoklical v službo na ljudsko šolo. To se pa ni zgodilo. Pač pa ste bili nekaj dni pozneje od socijalnega skrbstva reducirani dve otroški vrtnarici. Ker brez njih mestne zaščitne ustanove ne bi mogle obstojati, sprejme magistrat obe v mestno službo ter se kuratorij pooblasti, da se z njima podrobneje dogovori o službeni pogodbi, katere končno odobritev se pridrži občinskemu svetu. V svrho izpopolnitve mestnih dobrodelnih ustanov bo občina prisiljena prevzeti tudi druge že nastavljene moči v slučaju redukcije, zlasti ker bodeta že začetkom prihodnjega meseca začeli poslovati dve novi šolski kuhinji. Tudi se vedno bolj kaže potreba, da sčasoma dobi mestna občina vse zaščitne ustanove v svoje roke, ker se jih polagoma otresa socijalno skrbstvo.

Napredlog obč. svet. Bohuna se soglasno sklene protestirati proti uvedbi taks za naznanila na osnovnih šolah, kar nasprotuje določbam ustave.

Po poročilu podžupana za finančni odsek se dovolijo podpore raznim društvom, n. pr. Dijaški zadrugi v Pragi 1000 Din, Svobodi 5000 Din, Pedagoško didaktiškemu krožku 1000 Din, Ljudski univerzi 2000 Din. V smislu proračuna se izplača narodnemu gledališču 50.000 Din redne podpore in do 25.000 Din za premog, Ljudski knjižnici pa 15.000 Din.

Bilanca mestnega kina za prvo polletje 1923 izkazuje 18.172 Din čistega dobička. Mestni delavci in cestni pometači zahtevajo 20 odst. zvišanja mezde. Poročevalec ugotovi, da je mestno delavstvo bolje plačano, nego delavstvo v zasebnih podjetjih, ker dobivajo n. pr. pometači dnevno mezdo 28 do 34 Din, delavci pri kopanju peska povprečno 46 Din, in pri izvozu fekalij 49 do 56 Din. Navzlic temu se sklene 15 odst. zvišanje.

Dr. Mulej poroča v imenu pravnega odseka o prošnjah za sprejem v domovinsko zvezo in o pritožbah zoper kazni radi dinarskega davka.

Celjski občinski svet

Celje, 25. januarja.

Glavni točki dnevnega reda sta tvorili razgovor in sklepanje o proračunu za leto 1924., ki se je predložil pokrajinski upravi v odobrenje že meseca decembra 1923., ki pa še sedaj ni odobren v postavki kritja za tovorninske davščine. Poročevalec finančnega odseka dr. Božič je omenjal velike težkoče, ki so se pojavile pri kritju pomanjkljaja. Ščititi je treba mestno prebivalstvo pred novimi neposrednimi davki, ker že itak obstoječi dovolj težko obremenjujejo davkoplačevalce. Za razvoj mesta so pa na drugi strani nujno potrebne nove naprave, predvsem kanalizacija in popravila cest ter trotoarjev, tako, da ni mogoče več črtati med izdatki nobene večje postavke. V nekoliko ravnotežje pride mestni proračun le, ako se uvede nova naklada na tovor, ki bo služila v prvi vrsti za redno vzdrževanje mestne komunikacije. Da mestni občinski svet olajša stališče pokrajinski upravi napram tej davščini, predlaga k že obstoječemu sklepu proračunske seje z dne 14. novembra 1923. sledeče spremembe: 1.) Mesto naziva tovorninska davščina se uporabi naziv cestna naklada. 2.) Cestna naklada se pobira le od na celjskem kolodvoru natovorjenega in raztovorjenega blaga, če presega njegova teža 100 kg. 3.) Od cestne naklade so razen tovorov, ki jih navaja osnutek naredbe za pobiranje predmetne naklade, oproščene tudi pošiljatve: užitnini podvrženo meso, vino, vinski mošt, pivo, žganje, likerji in osebna prtljaga. Dohodki iz cestne naklade se smejo uporabljati izključno za občinske ceste, pota in naprave, ki so njihovi sestavni deli. O uporabi naklade je priložiti pokrajinski upravi zajedno z računskim zaključkom detajliran obračun. Ta spreminjevalni predlog se sprejme brez debate soglasno.

Pri slučajnosti je podal referent elektrarne dr. Kalan izčrpno poročilo glede neogstatkov pri električni razsvetljavi, ki so se pojavili v zadnjih 14 dneh. Nova električna naprava, ki predvideva podvojeno množino električnega toka, bo gotovo najkasneje do Velike noči. Delo se je zakasnilo radi tega, ker tvrdka ni poslala pravočasno naročenih novih transformatorjev in politična oblast kljub opetovanim prošnjam še do danes ni izvršila komisijonelnega ogleda.

Politične beležke

+ **Zvonenje po toči.** G. dr. K. Triller zvoni in razpošilja komunikeje. Motovili se okrog konstatiranih kršitev, ki jih je na znanem volilnem sporazumu zagrešila NNS in skuša malo z zavijanjem malo z neresničnimi trditvami olajšati svojo krivdo, da je zavozil Ravnihar jev mandat. Še vedno ga tišče *straški*, ki jih NNS prav nemočato ni hotela plačati, nazadnje pa trdi, da naj bi g. Reisner odstopil, JDS pa naj bi se lovila za dr. Trillerjem, ki jo je že prej odkazal na — sodnijsko pot. Tudi za neprevidne vsak dan se menjajoče izjave glede pred pisane seje mu je zdaj žal. A po toči zvoniti je prepozno. Zabavno pa je čitati, kako se g. Triller vije okoli lastne osi radi izjave, da pojde Ravnihar v radikalni klub. Pravi, da «načelstvo NNS» o tem še ni sklepalo. G. Triller naj strogo prime za ušesa onega dr. Trillerja, predsednika NNS, ki je 27. decembra 1923 posl. Reisnerju v *oficijelnem* pogovoru, ki se je izključno tikal ljubljanskega mandata, izjavil, da vstopi Ravnihar v radikalski klub, kar so tudi sicer poročali radikali in njihovi časopisi. Ko je stvar prišla v javnost, je g. Triller ni demantiral. Pač pa je 25. januarja 1924 t. j. 8 dni po seji JDS objavil isti dr. Triller, da ni mogel javiti, da bo dr. Ravnihar vstopil v radikalni klub. Verjamemo, da gg. Triller in Ravnihar nista prej vprašala načelstva, ker sta sploh vse delala na svojo pest. A to je notranja stvar tiste družbice, ki se imenuje z lepim imenom NNS. G. Triller naj desavuira g. Trillerja, a nas naj pusti s to komedijo pri miru. V ostalem naj gg. advokata kar pišeta in pišeta, da so Ljubljančani volili Napredni blok *v borbi z radikali* zato, da poslanec bloka gre v radikalski klub, o tem ne bosta nikogar prepričala. Ljubljančani niso bili radikali ne 18. marca 1923 in danes niso. Pač pa so radikali hoteli upropastiti napredni blok. G. Ravnihar je *radikal*, a ne odkrit, kakor bi se lahko zahtevalo od moža, ampak pokrit, «etapni» radikal. Z eno besedo tisto, kar je označil dr. Tavčar z izrazom «plipogača». Zato pa ne more antiradikalskega mandata reklamirati zase in če napiše še toliko komunikejev. Okrog tega kamna ne pride pri nobenem človeku, ki drži kaj na dostojnost in poštenost.

+ **Baroš ne bo naš?** Posebni dopisnik zagrebškega «Morgena» razpravlja v daljšem članku o bodočnosti Reke in med drugim navaja tudi to-le: «V okolici reškega guvernerja generala Ciardina se trdovratno vzdržuje nazor, da o kaki anekslji pristanišča Baroša po Jugoslaviji ni v Rimu ničesar znanega; Baroš dobi Jugoslavija samo v najem in sicer za dobo 50 do 90 let, nikakor pa ne gre za priključitev Baroša Jugoslaviji. Neka reška osebnost, — navaja dalje dopisnik — ki igra veliko vlogo in ima vpogled v depeše, ki se menjavajo med Rimom in Reko, mi je zagotavljala, da so pristanišče Baroš kakor tudi oba mola, ki sta bila navedena v beograjskih poročilih, Jugoslaviji dani le v najem.» Mi beležimo to vest kot kronisti, ne da bi jo mogli verjeti.

+ **Radić je ljut.** Poleg članka s parolo rušenja Pašićevega režima objavlja Radić v zadnjem «Slobodnem Domu» še troje člankov, ki kar sršijo nataknjenosti. Mussolinija hruli za sramotnega kupčevalca, Pašića za izdajalca, najhuje pa obračunava z dvornim svetnikom Franjom Šukljetom, ki je v zadnji številki londonske revije «The Slavonic Rewiew» priobčil članek o centralizmu in avtonomizmu na Hrvatskem». Radić pravi, da je ta članek sličen «kupu smetja». Posebno zameri Radić, ker mu Šuklje streija v ledja s tem, da v angleški reviji karakterizira njega, Radića, za «nadarjenega moža, toda obenem neodgovornega demagoga, ki je s svojo mirotvorno repuhliko postavil pregrajo med tremi plemeni. Radić se ne more načuditi, kako so izdajatelji revije s samim Setonom Watsonom na čelu mogli dovoliti, «da se jim na njihovo čisto mizo nasuje toliko smetja!» Konflikt je za nas toliko interesantnejši, ker g. Šuklje vendar velija za izkušenega eksperta naše avtonomistične SLS! — Posebno značilen je v Radićevem «Slobodnem Domu» tudi oster napad na zajedničarski «Obzor», kateremu naenkrat preti z — bojkotom. Sicer pa velja ugotoviti, da se tudi «Jutarnji list» in «Morgen», ki pripadata istemu koncernu kakor «Obzor», zadnje tedne umikata Radiću. Njegov najzvestejši poloficiozni žurnal ostaja edino še «Hrvat», kar seveda ne pomeni mnogo. Od Radićevi odsotnosti se je za zagrebškimi kulisami marsikaj izpremenilo, da se Radić ne ljuti zastonj in žuri nazaj v domovino.

Danes zvečer vsi na protestni shod v hotel Union

Iz demokratske stranke

SESTANKI IN PREDAVANJA.

V nedeljo, 27. t. m.:

Shodi se vrše v sledečih krajih:

1.) V Brežicah ob Savi za mesto in okolico, ob 10. dopoldne. N shodu govori dr. Gregor Žerjav.

2.) V Krškem za Rajhenburg, Krško in okolico ob 3. p poldne. (Dr. Gregor Žerjav.)

3.) V Novem mestu za mesto okolico ob 1. popoldne. (Dr. Albe Kramer.)

4.) V Ribnici za trg in okoli ob 3. pop. (Ravnatelj Anton Jug.)

5.) V Kočevju za mesto in ok lico ob 2. pop. (Dr. Dinko Puc.)

6.) V Črnomlju za mesto okolico ob 1. pop. (Adolf Ribnikar.)

7.) Na Vrhniki pri Ljublj ni ob 3. pop. (Dr. Vladimir Knafli

8.) V Dol. Logatcu ob pol pop. (Dr. Anton Urbanc.)

9.) V Gor. Logatcu ob 4. p (Dr. Anton Urbanc.)

10.) Na Uncu pri Rakeku Rakek, Cerknico in okolico ob 2. p (Franc Majcen.)

11.) V Trbovljah ob 10. dop dne. (Dr. Stane Rape.)

12.) Na Jesenicah ob 10. dop (Dr. Jože Bohinjec.)

13.) V Sevnici ob 3. pop. (Dr. S ne Rape.)

14.) V Borovnici ob 3. pop. (D Beršćak.)

V ponedeljek, 28. t. m.:

V Kranju ob 1. popol. pri «I terčku». Predava «O davkih in t sah» Milan Cimerman.

*

Krajevna organizacija JDS. v C bo obravnavala na svojem prihodn političnem sestanku v Narodnem do v ponedeljek dne 28. t. m. izključno le deve celjske okolice, nakar se opozo zunanje članstvo, ki se naj sesta udeleži.

Krajevna organizacija Demokra stranke v Brežicah je sklenila, da pr di redne sestanke somišljenikov v drugo soboto. Prvi sestanek se vrši d v soboto dne 26. januarja ob 8. uri čer v posebni sobi Narodnega dom Brežicah.

Odbor političnega društva za šen tarski in kolodvorski okraj je imel s redno sejo, na kateri je sprejel naslo resolucijo: «Odbor odobrava popoln stališče načelstva JDS. v zadevi man prof. Reisnerja. Poudarja, da treba početi čim energičnejšo borbo proti vim organizatorjem radikalske partije proglašajo danes bojkot naši stranki enem vabi v svojo sredo vse napr sloje, ki ne odobravajo napoveda bojkota.»

Naši kraji in ljudje

Izpremememba glede takse na vozila

Po novem besedilu tarifne postavke 100. taksnega zakona so zavezani taksi ne vozila le še avtomobili in fijakerski ter polfijakerski vozovi. Drugi vozovi niso več zavezani tej taksi, četudi so na vzmeteh (fedrih). Ravnotako niso več zavezani tej taksi bicikli in motorna kolesa.

Ker je taksna obveznost omejena le na fijakerske in polfijakerske vozove, je treba pred vsem vedeti, kateri vozovi naj se smatrajo za take. V tem oziru ni najti niti v zakonu niti v pravilniku kaj natančnejšega, pač pa je generalna direkcija posrednih davkov z naredbami z dne 19. julija 1922 št. 17991 in 13. oktobra 1922 št. 25359 pojasnila to vprašanje takole:

Za «fijakerske» vozove se smatrajo vsa dobro (luksusno) opremljena vozila kakor kočije, landauerji in temu slični vozovi na vzmeteh, bodisi da so popolnoma bodisi le na pol pokriti, eno ali dvovprežni, na dva ali na štiri kolesa. Dalje se smatrajo za fijakerske vozove tudi takozvane viktorije (podolg. luksusne kočije) in sploh luksusni vozovi na štiri kolesa, popolnoma ali na pol pokriti.

«Polfijakerski» vozovi so luksusna vozila na dve kolesi, ki imajo obliko fijakerskega voza, ne glede na to, ali imajo streho ali ne (kabriolet, gig in slična vozila).

Iz tega sledi, da navadni nepokriti kolesji in slična neluksusna vozila, ne spadajo pod fijakerske in polfijakerske vozove in da torej ta vozila niso več zavezana niti prijavni niti letni taksi na vozila in to brez ozira na to, kdo jih uporablja in kako. To velja seveda tudi za takozvane zapravljivčke, štajervagerle itd., ki so bili doslej zavezani prijavni taksi.

Glede višine takse je nastopila izpremememba le pri letni taksi, med tem ko je ostala višina prijavne takse neizpremenjena. Prijavna taksa znaša slejkoprej po 200 dinarjev za vsako posamezno taksi zavezano vozilo (avtomobil ali voz) letna taksa pa znaša za vsako leto:

1. za avtomobil 3000 Din (doslej 1200 Din;
2. za dvovprežni voz 500 Din (doslej 200 Din;
3. za enovprežni voz 200 Din (doslej 100 Din).

Ali je voz fijakerski ali le polfijakerski, pri odmeri takse ne pride v poštev.

Tovorni avtomobili pri podjetjih in osebni avtomobili ter fijakerski (polfijakerski) vozovi prevoznih podjetij, če jih rabijo ta podjetja izključno le za prevažanje potnikov, plačajo le prijavno takso po 200 Din ob nabavi, med tem ko so letne takse prosti. Podjetja ki želijo da se njih vozila oproste plačevanja letne takse, ker jih porabljajo izključno le za prevoz potnikov, morajo dokazati, da plačujejo od prevažanja potnikov obrtni davek.

Rok za plačilo letne takse je z novim zakonom podaljšan od 15. januarja do 31. januarja v mestih Ljubljana in Maribor pa celo do konca februarja vsakega leta. One, ki še niso plačali letne takse za tekoče leto, opozarjamo, naj ne zamudijo teh rokov, ker bi morali sicer plačati letno takso v štirikratnem iznosu (t. j. redno takso in še trikratni znesek kot kazen).

Posebno važna je nova določba, da morajo imeti vozniki taksi zavezanih vozil vedno pri sebi potrdilo, da je taksa plačana in da morajo to potrdilo na zahtevo pokazati organom političnih, občinskih in finančnih oblastev (orožnikom policijskim stražnikom, finančni kontroli itd.).

Za vozila, ki so zavezana edinole prijavni taksi (tovorni in potniški avtomobili, potniški vozovi), se zahteva potrdilo političnega oblastva, da je prijavna taksa plačana, za vozila, ki so zavezana ne le prijavni temveč tudi letni taksi, pa potrdilo davčnega urada, da je letna taksa za dotično leto, odnosno — do poteka prijavnega roka — za prejšnje leto plačana.

Ako voznik taksi zavezanega vozila nima pri sebi predpisanega potrdila o plačilu takse, se kaznuje lastnik dotičnega vozila za vsak primer posebe s sto dinarji globe. Pri tem se nikdar ne preiskuje, ali je kriv voznik ali pa lastnik vozila.

Potrdilo o plačilu takse, morajo lastniki oddati davčnemu uradu obenem, ko plačajo takso za nastopno leto

V krajih kjer je s posebnimi predpisi določeno, da se morajo vozila prijavljati političnim oblastvom, plačujejo lastniki takih vozil, ki niso zavezane državni taksi na vozila po tarifni postavki 100. taksnega zakona, tudi še v naprej ob prijavitvi takso za vlogo (5 Din) in takso za odločbo (20 Din), kolikor ni v posedinih oblastvih določena za prijavo takih vozil posebna druga večja taksa. Od plačevanja te takse so izvzeti le navadni kmetiški vozovi, ki služijo izključno za potrebo dotičnega lastnika.

„Zmote“ navihanega Jožeta

Ljubljana, 25. januarja.

Hotel je, da ga drugi «gvantajo». Podil se je že več tednov po mestu in prenočeval po hlevih. Svoječasno je bil menda mizarski pomočnik, a ta posel mu ni prijal. Pozneje je izbiral poklice, kakor leni Jakec in se odločil končno za postopaštvo. Radi prevelikega poželjenja po tujih stvareh je prosedel že dober kos svojega življenja v zaporih. Zadnje čase je imel čudne napade. Doslej se je namreč gibal samo med svojo vrsto ljudi, sedaj pa se mu je nenadoma zahotelo boljše družbe. Seveda pa je treba za to čedne obleke. To mu ni delalo dosti skrbi. Če ni denarja, se dobi pa zastonj!

Predsinočnjim je šel poprosit za prenočišče v hišo št. 4 na Vidovdanski cesti. Hlapec Franc Sirnik ga je vzel pod streho in spravil v šupo. Ko pa je moral Sirnik za kratek čas še po poslih, je pa brihtni Jože izrabil priliko, odprl dobrotnikov kovčeg in si komodno oblekel čez svoje cape še Sirnikovo obleko. Ker je kazalo, da bo pričelo snežiti, si je kot previden človek prilastil še dobrotnikov dežnik. Pomislil pa je tudi na sedanjo neznosno plundro po Ljubljani in si obul za vsak slučaj raje še močne čevlje, ki jih je opazil na dnu kovčka. Pogledal se je v zrcalo in videl pred seboj lepo in čedno oblečeno postavo. Še zelen klobuk na glavo s kozjo brado za trakom, potem pa topel suknjič čez obleko in hajdi na cesto. Okrog 1. ponoči je korakal po Vidovdanski cesti z dežnikom pod pazduho in s klobukom postrani. Kozja brada je pričala, da je v njem mnogo koraže. Ves srečen je menda celo zavriskal na oglu ceste, tako da je opozoril neznano postavo, katere oči so se bliskale v temi. Bilo je oko postave. Po kratki debati se je naš Joža zagovoril in stražnik je takoj razumel, odkod Jožetovo nenavadno navdušenje. Prijel ga je za rokav njegove nove suknje in ga pelal pred okradenega Sirnika. Samo nekaj minut je minilo in stari navihani Jože Kovač iz Ihana pri Kamniku je bil zopet v svojih starih capah. Po kratkem slovesu je odšel nato s stražnikom na policijo, kjer bo imel priliko, natančneje razložiti, zakaj je pravzaprav hotel, da ga Sirnik «gvanta».

Ko ugasnejo luči . . .

Ljubljana, 25. januarja.

Hej!... si misli marsikdo, cel dan sem tičal med prahom in številkami, zakaj se ne bi zvečer malo zabaval... Tako se ubijajo še napreji Ko ugasnejo luči, se vidijo po našem mestu približno sledeči prizori:

V Latermanovem drevoredu... Stražnik stopica prezebel semintja. Z rokami si poskuša ogreti ušesa. Iz daljave se zasliši pristna ljubljanščina. Kmalu se nudi stražniku komična slika. Na vrhu kandelabra čepi eden izmed navdušencev, drugi mu sekundira na zemlji, oba skupaj pa se trudita, da zmešata moža postave. Potrgala sta že preje raz reklamne deske plakate za Tatjanin dan, kajti kot pristna Germana Rusov ne marata. Bila sta oba povabljena na policijo.

V Trnovem... Zadnje čase se pojavlja po trnovskem predmestju prečuden strah ki mu pravijo stare ženice «spomin». Pride pod okno, ko so pogašene že vse luči in diha že vsak spodoben zemljan pod odejo. Začujejo se kratki momljajoči glasovi in v hipu se zdrobi par okenskih šip. Sedaj je močno strašilo že v treh ulicah. Posebno je trpela hiša št. 5 v Rečni ulici, kjer je spomin zbil kar tri šipe, dalje v Gradaški ulici, kjer jih je izbral enako število in končno še v skraj nem koncu mesta Pri Brvi št. 2, koder se je zadovoljil samo z eno. Svojo nesrečno manijo pa je strah, obstoječ iz znanega grešnika, takoj opustil, čim ga je prijela roka pravice in ga spravila v policijske zapore. Bo to najbrže tudi za njega kot «spomin» precej draga šala.

Tretji prizor se konča brez nastopa nevarnega uniformiranega moža. Fant je ljubil dekle. To menda ni nič hudega, posebno še, ker mu je tudi ona vračala ljubezen. Nekega večera pa sta se prav pozno vračala dva prijatelja domov. Prišla sta vsak z druge strani — istočasno. Zlomek si razlagaj ta slučaj! Srečala sta se pred vrati in si prav izzivalno pogledala v oči. Po kratki kontraverzi je sledil viteški naskok mlajšega na starejšega. Vsled hrupa sta se pojavili pri oknu dve beli prikazni. Sledil je prestrašen krik. Prikazni sta namreč opazili pod oknom vsaka svojo simpatijo. Neznanca sta nato takoj prenehala viteško borbo, se lepo pozdravila in si že na prvem oglu podala roko. Prosila sta drug drugega za oproščenje, vendar pa se še ne ve, čegava «ohcet» se bo praznovala že letošnji predpust.

V Sarajevu ni stanovanjske krize.

Menda povsod v Jugoslaviji vlada velika stanovanjska mizerija, le v Sarajevu so tako srečni, da ne poznajo stanovanjske bede. Odkar se je namreč izvršila likvidacija pokrajinske uprave, je v Sarajevu dovolj stanovanj na razpolago. Tako je bilo početkom januarja pri stanovanjskem uradu prijavljenih 40 praznih stanovanj, prosilcev pa je bilo komaj pol tucata. Sedaj je že 50 stanovanj praznih. Najemniki si lahko izbirajo stanovanja.

Beneški Slovenci.

V videmski nadškofiji biva po avtentičnih virih 37.481 Slovencev v čisto slovenskih vaseh. Z onimi, ki bivajo v mešanih vaseh, jih je nad 40.000. Slovenskih šol beneški Slovenci niso nikoli imeli, vkljub temu pa se Italijanom do danes ni posrečilo iztrebiti njih jezik.

Ignoranca ali spletka?

Zagrebški «Obzor» poroča o predstavi «Othella» na našem odru takole: «U subotu bila je u ljubljanskom narodnom kazalištu premijera Shakespearovog «Othela». Glavnu naslovnu ulogu igrao je Rus Putjata, koji je i nama poznat. Slovenačka kritika veli, da je bariton g. Levar koji je prošle godine *pjevao* u operi Othela bio bolji od g. Putjate. Desdemonu igrala je gdja Šarićeva, a g. Rogose Jaga.» — Tako berejo «Obzorovi» modrijani naša poročila. Ko bi jih brali brez domišljavosti, s katero so vedno pripravljeni naskočiti Slovence, bi si prihranili blamažo, tako pa se samo smejijo.

Danes zvečer vsi na protestni shod v hotel Union

Dopisi

ŠT. VID PRI LJUBLJANI. Na 16. rednem občnem zboru tukajšnjega Sokola, ki se je vršil preteklo nedeljo, je po poročilih funkcionarjev izročil vaditeljski zbor starosti Francetu Šušteršiču lepo napravljeno diplomo kot svedočbo spoštovanja in ljubezni, ki jo izkazuje izvršujoče članstvo svojemu dolgoletnemu prvoboritelju in pokroviteilju. Br. dr. Kavec je v nagovoru naglašal možatost staroste, ki je v najtežjih časih neustrašeno stal na čelu društva in se ni udal malenkostnim prepirom. Občni zbor je z velikim navdušenjem in glasno ovacijo čestital svojemu ljubljenemu gostu. Starosta, kličemo ti še: Vodi tudi naprej s previdnostjo in sokolsko vztrajnostjo naše društvo. Bodi glasnik pravice, doslednosti in požrtvovalnosti. Ohrani mir, ki je zlasti zadnje leto omogočil ustvaritev mnogih teženj in načrtov. Zdravo!

ŠKOFJA LOKA. Jugoslovenska Matica v Škofji Loki ima v nedeljo dne 27. januarja ob 16. uri na «Rotovžu» svoj redni letni občni zbor z običajnim dnevnim redom.

KRANJ. (Predavanje o sv. Savi). V nedeljo priredi prof. Živojin Milosavljević v gimnazijski telovadnici kratko predavanje o življenju in delovanju sv. Save. Predavanje bo ob 9. dopoldne in je namenjeno dijaštvu, povabljeno pa je tudi ostalo meščanstvo. Vstopnine ni nobene.

STRAŽIŠČE. Sokolski oder v Stražišču uprizori v soboto dne 26. jan. ob 20. uri in v nedeljo dne 27. jan. ob 16. uri L. Thoma-ovo veseloigro v 3 dejanjih «Lokalna železnica». Gostujeta gdč. Mlakarjeva iz Radovljice in g. M. Mayr iz Kranja. Vabimo vse, ki si žele 2 uri neprisiljene zabave. Zdravo!

TRŽIČ. Naše ugotovitve o razmerah v tukajšnji predilnici so nekega dopisnika «Socialista» silno vznemirile in skuša sedaj braniti predilnico proti delavstvu. Poudarjamo še enkrat, da smo za progresivni davek in da se morajo v tovarni v prvi vrsti vpoštevati domačini. Nimamo ničesar proti tovarni sami, zahtevamo pa pravilno ureditev plač. Oče s pet do šest otrok ne more shajati s 26 do 32 Din. Tudi ne bi nobenemu delavcu škodovalo, ako bi smel med dopoldanskim odmorom malo na prosto, namesto da je zaprt v jedilni dvorani.

ŽIRI. Kakor znano, je pri občinskih volitvah dne 11. novembra 1923. doživela klerikalna stranka popoln poraz: Celih deset let je bila absoluten gospodar v občini, pri skupščinskih volitvah marca lanskega leta je dosegla tripetinsko večino, zato je ta poraz tem občutnejši. Izid volitev je pokazal smotrenost dela demokratske stranke, ki je postavila na čelo svoje liste starega borca Franca Primožiča, za njim pa po vrsti može vredne zaupanja. Že par dni po volitvah pa je poskušala SLS po starem receptu s političnimi kupčijami. Demokratov kot načelnih in najmočnejših nasprotnikov se sicer ni lotila, pač pa je poskušala pri gospodarski stranki, ki jo je gladko zavrnila in pri skupini delovnega ljudstva, kjer je bilo precej izgledov za kupčijo. Toda vse kombinacije so bile zaman. Za župana je bil izvoljen demokrat Primožič, za podžupana Ivan Kavčič od gospodarske stranke, izvršena je bila tudi že zaobljuba novega občinskega starešinstva. Klerikalci so vložili sicer priziv proti izvolitvi župana, ki pa ga je okrajno glavarstvo zavrnilo in se bo zadnje dejanje priziva odigralo pred sodiščem. Naše občinske volitve so s tem končnoveljavno rešene. Imamo naprednega župana demokrata s trdno napredno večino, ki ji brezpogojno zaupamo. Prepričani smo, da bodo rešili obilico važnih gospodarskih vprašanj v procvit občine in občanov.

IZ MIRNSKE DOLINE. Lov, ki ga je priredil g. Josip Gorjup z 18 lovci iz Žalostne gore proti Trebeljnem, je končal z velikim uspehom. Ustrelilo so je 47 zajcev in 6 lisic; dva zajca sta ustrelila novinca Anton Bulc in N. Prijatelj iz Mokronoga. Po lovu je bil pri Antonu Bulcu, gostilničarju in mesarju krst, na katerem je bil Janez Bulc iz Mirne Janez Krstnik zajčjih repov v navzočnosti 17 botrov, botrovalo pa se je po novem običaju s soljo in poprom.

PTUJ. Zborovanje JDS, ki se je vršilo dne 21. jan. v dvorani Zupančičeve gostilne, je bilo dobro obiskano. Predsednik dr. Gosak je najprej grajal način redukcije uradništva in se bavil potem z vprašanjem knjigo - tiskarniške koncesije v Mariboru, obravnaval Marinkovičev ustavni načrt in razpravljal o oblastnih in sreskih volitvah. Tajnik dr. Salamun je prečital načrt in zakon o volitvah v ekscerptu. Krivda poraza pri volitvah v cenilno komisijo za dohodnino je v dejstvu, da ni smelo voliti uradništvo. V okraju Ptuj - Ormož - Logatec so napredni pridobitni krogi s svojo odsotnostjo dokazali popolno nerazumevanje za važnost teh volitev. Izvoljena je bila zato klerikalna lista. Koncem zborovanja je bil izvoljen stari odbor in so bile sprejete resolucije v celoti. V soboto dne 26. jan. ob 6. uri zvečer bo predavanje o aktualnih davčnih predpisih v dvorani Zupančičeve gostilne. Vabljeni so pristaši vseh strank.

DRAVOGRAD. Po večletnem trudu prejšnjega občinskega zastopa je končno razpisana služba okrožnega zdravnika v Dravogradu, ki je že pet let brez zdravnika. Novi občinski odbor, oziroma župan z njegovo večino, ki poudarja, da je sicer socialistična, da pa čuti slovenski, hoče spraviti na to mesto znanega hujskača in bivšega sudmarkovca dr. Harpfa iz Slov. Gradca, ki je bil odpuščen iz državne službe ter odstavljen kot primarij bolnice v Slov. Gradcu. Še danes se blesti na vratih njegove čakalnice v zasmeh našim ljudem, ki hodijo iskat leka za svoje zdravje k njemu, napis: «Punčke obpucati». Tega moža hoče spraviti naš župan v Dravograd in še celo v državno službo. A naj si zapomni eno: Vsi, ki smo trpeli za svoje narodno prepričanje in nam je na srcu procvit in boljša bodočnost trga v okvirju naše države, ne bomo nikdar pripustili, da se v naši sredi restavrira kak doktor Harpf. Zahtevamo zdravnika, ki bo čutil in delal z našim narodom.

CERSAK. «Slovenski Gospodar» nikakor ne more preboleti, da so naši fabriški delavci organizirani pri demokratski stranki. Pa naj bo le pomirjen. Poznamo dobro obljube klerikalnih tigrov že izza volilne dobe in tudi iz predvojnih časov. Nikdar jim ne bomo več nasedli. Tudi s trditvijo, da je demokratska stranka brezverska, češ, da preganja duhovnike iz cerkve in šole, ne bodo klerikalci nikogar iztrgali iz naših vrst, ki so krepko sklenjene. V Uniji smo se organizirali po temeljitem lastnem preudarku in brez vsakega pritiska. Napadanje g. Herzoga je torej popolnoma neumestno. Sicer pa imamo poslanca Žebota v žalostnem spominu še iz predvojne dobe, ko je pobiral pri ženicah mast in moko, za uslugo pa ni napravil ničesar. Pred volitvami v skupščino je obljubljal, da bodo kmetje plačali manj davka, prišlo pa je čisto drugače. Davek je petkrat večji in to je menda edini uspeh poslanca Žebota.

Darujte za Dijaške kuhinje!

Kulturni pregled

Verdijeva „La Traviata“

Sinočnja premijera na ljubljanskem odru

Verdi je še vedno zelo živ. Bujni vrelec njegovih melodij šumi neprestano preko vseh odrov. Že več let pred vojno so zatrjevali nekateri modni pretiranci, da so Verdijeve opere mogoče le še na «umetniških» odrih; toda danes je število uprizoritev Verdijevih oper zopet neprimerno večje, nego Wagnerjevih. Ljudje se Verdijeve razkošne melodike ne prenasitijo. «Aida», «Rigoletto» «Trubadur» in «Traviata» so opere, ki se še danes pojo in poslušajo z istim zanosom, kakor so se pred 30 leti.

Na našem povojnem opernem repertoarju je Wagner docela izginil. Včasih smo uživali Wagnerjeve opere «Blodni Holandec», «Lohengrin» in «Tannhäuser» poleg Verdijevih del. Danes sta Verdi in Puccini sama najčešče na slovenskem opernem repertoarju. Brez Wagnerja. In še se nam obetata Verdijev «Ples v maskah» ter Puccinijeva «Manon Lescaut».

Nekam monotonski je ta repertoar, in spominjamo se razprave gosp. A. Lajovica v «Ljubljanskem Zvonu» o programu naše opere. Za naš okus sta po dve Verdijevi in Puccinijevi operi v eni sezoni čisto dovolj. Zlasti še za slovensko opero.

Toda *«Traviata»* je gotovo izmed najbolj ljubeznivih ter muzikalno najokusnejših Verdijevih del. Opera je ena sama himna ljubezni, strastne, srčne in končno tragične, vzbujajoče najglobije sočutje. Kakor v «Aidi», veje že iz «Traviate» neodoljivi otožni duh Verdijeve glasbe, sladak in trpek, nežen in brutalen obenem.

Zelo živahno dejanje, dramatičnost nekaterih glavnih prizorov, krepko orisani značaji, enostavnost orkestra, v katerem nadvladujejo instrumenti na lok, pevnost že davno popularnih in vsakemu izobražencu znanih arij brez običajnih laških dolgovoznosti delajo «Traviato» simpatično vsem narodom. Slovenci, ki ljubimo arijozne opere predvsem, so jo poslušali in gledali radi vedno znova v Ljubljani in tudi že v Mariboru.

Da je «Traviata» zopet povsem uspela na našem odru, gre v prvi vrsti priznanje vzorno vestnemu, skromnemu, a neumorno delavnemu kapelniku g. *Neffatu.* Naštudiral je delo izvrstno, kakor «Brivca sevilijskega», «Mignon» i. dr. Na vseh teh uprizoritvah opažamo Neffatovo solidno znanje, temeljitost in poglobljenost v avtorjevega duha. Neffatovo dirigiranje ni zunanje paradno, a vedno je okusno, točno in temperamentno.

Prekrasna partija Violete, ki zahteva rafinirane pevke in igralke, zrele umetnice raztančanega okusa v vsakem pogledu, je našla izvrstno interpretko z go. *Vesci-Polla,* zagrebškim stalnim gostom.

Vso skalo čustev, frivolnost, lahkomiselno strast, razbrzdano radost, najglobljo ljubezen, prekipevajočo srečo, ohup, herojsko resigniranost, neznosno žensko ponižanost in končno mučeniško umiranje je izražala Vesel-Polla izvrstno ter dokazala zopet, da je koloraturka prvega reda. Njena tehnika je imponujoča. Kajpada je dosegla viharno priznavan uspeh. Njena je tudi v bistvu režija opere po zagrebškem vzorcu.

G. Sowilski, naš tenor-junak, muzikalno vedno zanesljiv pevec, ki obvladuje vse partije z izredno naglico rutiniranega umetnika velike odrske prakse, je pel na našem odru prvič Alfreda. Čisto lirsko, torej neprimerno partijo! Dokazal pa je, kakor že opetovano, da je vsestranski uporaben pevec in izboren, eleganten igralec.

Kakor v scenah nežne mehke ljubezni, v prizorih strasti, ogorčenja in osvetoželjnosti, prav tako je bil v prizorih gorja in obupa pevski in igralski poln resničnega čuvstva.

Njegova živa, realistična igra in jasni izgovor zaslužita še prav posebnega priznanja.

Partija očeta Germonta je našla v g. dr. Rigu prav vrlega interpreta. Sicer mu je mestoma previsoka in jo podaja nekam patetično, vendar je postavil izrazito figuro ter zlasti v drugem dejanju jako ugajal.

Ostale partije so neznatne. Elegantna Flora je bila ga. Matačićeva, takisto so ustrezali kavalirji gg. Pugelj, Mohorič in Šubelj ter zdravnik g. Debevca. Zbor je bil točen in živahen, orkester — fin, a tudi balet, zlasti tercet, čisto čeden. — Osobje je nastopalo v modernih toaletah in učinkovalo zelo ugodno. Inscenacija je bila prav lepa.

Gledališče natlačeno polno, aplavzov in klicev pa po vsakem dejanju nešteto. Zlasti ga. Vesel Pola in ž njo gg. Sowilski in dr. Rigo so bili izredno živahno aklamirani. Skratka popoln uspeh.

Lep uspeh naše opere v Zagrebu

Naš zagrebški poročevalec nam javlja dne 24. januarja:

Gostje ljubljanskega gledališča so danes doživeli na zagrebški pozornici prav cati triumf. Ko je pristopil dirigentskemu pultu v Zagrebu iz svojega tukajšnje ga delovanja znani in cenjeni ravnatelj Rukavina, ga je občinstvo pozdravilo z burnim ploskanjem. Predstava «Aide» je bila naravnost odlična. Zikova se je predstavila tudi to pot kot sijajna pevka z izrednim glasovnim materialom, simpatičnim in milozvočnim v vseh položajih. Očarala je publiko. Splošni glas o njej je bil, da bo ta odlična umetnica vedno dobrodošla v naši sredini. O Šimencu se glasi kritika, da je «tenor, ki ga le redko čujemo». Tako je bilo nocoj tudi mnenje publike od najvišje galerije do cerkla. Prvi od najboljših tenorjev, kar jih je imel Zagreb je bil Stepnjowski, a Šimenc mu je z barvo svojega glasu, z jedrino in interpretacijo popolnoma enak, a ga nadkriljuje z otvorjenejšo jasnejšo barvo in lahko višino. G. Šimenc ima pred seboj veliko bodočnost Entuziastično ploskanje med dejanji in po njih mu je najboljše priznanje zagrebškega občinstva. Ugodno je iznenadil s svojim prvim nastopom bariton g. Cvejića v vlogi «Amonasra». Moč in sigurnost njegovega glasu ter njegova mehkoba so uprav frapirale občinstvo. Cvejić je bil opetovano pozvan pred pozornico. Obča želja je, da ostane stalen gost našega odra, kakor tudi Zikova in Šimenc.

Dober uspeh je dosegla tudi ga. Valoškova-Borova, akoravno je bila prisiljena, da poje mezzosopran.

Dirigent Rukavina je s temperamentom, živahnostjo ter z dušo in srcem odlično vodil orkester (ki zasluži še posebno zahvalo), zbor in pevce. Med dejanji je moral tudi on opetovano pred zastor. Nocojšnji večer pomenja pravo umetniško zmago ljubljanske opere in za vedno utrjuje njen renomé pred umetniško jako občutljivo zagrebško publiko. Splošna želja je, da se gostovanja čim češče ponavljajo. Bis.—

Spored V. muzikalnega predavanja v Ljubljani pod imenom «Balade in melodram» za srednješolsko mladino obsega sledeče točke: 1.) Uvodna beseda;

Domače vesti

GODOVANJE.

Kdaj ima radikalska stranka god? Smešno vprašanje, ali vendar je tako, da radikalska pártija goduje vsako leto na praznik «treh Jerarhov», to je na dan 12. februarja. Priredi se v največjem beograjskem hotelu «velika radikalna zabava», Pašić prvi povede kolo in čisti prihod se porabi v primerne partijske svrhe.

Lani so bile volitve in se je mnogo potrebovalo za volilni fond. Letos je beograjska radikalija skromnejša: Čisti prihod godovanja, ki je že napovedano, se bo tokrat porabil za «reorganizacijo partijske kancelarije», zato «Samouprava» pričakuje, da bo vsak radikal prispeval, kolikor bo največ zmogel. Pa to ne le beograjski radikali, temveč tudi oni onstran i preko Save, ki se lahko poslužijo ugodnosti poštnih nakaznic.

Čudno nepraktični so tuintam radikali: pri reparacijskih dobavah se je dal opremiti marsikak kvartir radikalskih veličin, na kancelarijo so pa čisto pozabili.

Zanimivo je še, kar letos poudarja «Samouprava» ob napovedi godovanja: «Radikalska pártija nima in noče imeti drugih dohodkov kakor dobrovoljne prispevke svojih članov . . .» Bi lahko, pa noče! Oj, da je narobe: da bi hotela, pa ne mogla!

Priporoča se nadalje iz beograjskega tabora, da na svete Tri Jerarhe tudi ostale radikalske organizacije v bližnji in daljni provinci priredijo «radikalski večer» in da poleg smotra svojih sil poskrbijo za čim večji dobiček, ki se mora odposlati glavnemu odboru v Beograd . . . V Ljubljani bo to kakor Pirova smaga: Le par «radikalskih večerov s prispevki za kancelarijo» — in naše radikalije bo konec!

Ss.

*

* **Važen razglas radi 10dinarskih «kovačev».** Kakor znano, jemlje «Narodna banka» 10dinarske bankovce, tako zvane «kovače» iz prometa. Do konca t. m. jih še prejemajo podružnice «Narodne banke» v pokrajinah, od 1. februarja t. l. naprej jih pa prevzame le še «Narodna banka» v Beogradu. Vse, ki pošiljajo upravi «Jutra» vplačila, opozarjamo nato ter jim naznanjamo, da tudi uprava «Jutra» prihodnjega ponedeljka dalje ne bo sprejela nobenih «kovačev» več. Če jih bo kdo poslal, jih uprava ne bo mogla vzeti v račun. «Kovačev» uprava tudi ne bo vračala po pošti in jih bo vrnila le, če bo kdo prišel osebno ponje. Naj se blagovolijo interesenti ravnati po teh navodilih. Uprava «Jutra».

* **Muzej Petra I. Osvoboditelja.** Ministrski svet je sklenil, da odkupi vilo na Topčiderskem brdu, v kateri je umrl kralj Peter I. Osvoboditelj, in jo izpremeni v muzej, ki bo nosil ime «Muzej Petra I. Osvoboditelja».

* **Ostavka na mandat.** Demokratski poslanec Milan Pantević je podal iz družinski razlogov ostavko na svoj mandat. Na njegovo mesto stopi namestnik Mita Mihajlović.

* **Češka odlikovanja za jugosl. dobrovoljce.** Češkoslovaška republika je odlikovala 100 jugoslovenskih dobrovoljcev s češkoslovaškim vojnim križem. Odlikovanim bo češkoslovaški poslanik križce osebno izročil v Beogradu.

* **Naši ujetniki v Rusiji.** Mednarodni odbor «Rdečega križa» v Ženevi je uradno sporočil, da je zbral podatke o naših ujetnikih v Rusiji. Iz njih je razvidno, da se nahaja v Rusiji še 300 ujetnikov iz naše države. Seznam ujetnikov se predloži našemu vojnemu ministrstvu, ki ga bo dalo na razpolago interesirancem.

* **Vpoklic rezervnih oficirjev k orožnim vajam.** Ministrstvo vojne in mornarice je sklenilo, da se vpokliče letos večje število rezervnih oficirjev na dvomesečne orožne vaje.

* **Iz vojaške službe.** Konjiški poročnik, knez Pavle Karadjordjević, je imenovan za konjiškega kapetana 2. razreda. Poročnik bojnega broda 2. razreda Velimir Crnadak je preveden v rezervo. Svečenik 2. razreda Ivan Maračić v Ljubljani je trajno upokojen.

* **Izpremembe v državni službi.** Na beograjski univerzi so imenovani: dr. Dragoslav Jovanović, načelnik finančnega ministrstva v ostavki, za izrednega profesorja javnega prava; dr. Ksenija Anastasijević za docenta zgodovine filozofije; dr. Borislav Lorenc za izrednega profesorja teološke fakultete. Upokojeni so: Ivan Cof, kontrolor meroiskusnega urada v Kranju; pisarniški oficijal Ivan Prosene, pisar Josip Erzin in sluga Marko Kostanjevec — vsi pri oddelku ministrstva za trgovino in industrijo v Ljubljani.

* **Svetosavska beseda v Varšavi.** Jugoslovensko akademsko društvo v Varšavi priredi danes svetosavsko besedo v svečani dvoranj politehnike ení največjih dvoran v Varšavi. Slavnost bo obsegala koncert in ples. Vsa prireditev stoji pod protektoratom našega poslanika v Varšavi g. Simića in poljskega ministra prosvete. Med prireditelji se nahajajo prvi društveni krogi varšavski.

* **Spričevala o državljanstvu.** Ministrstvo za notranje zadeve je odredilo, da mora izpričevala o državljanstvu, ki jih izdajo podrejeni organi, pregledati in potrditi ministrstvo samo, ker bi sicer ne bila veljavna.

* **Nova pošta v Sloveniji.** S 1. februarjem se v področju ljubljanske direkcije ustanovi nova pošta v Strugah na Dolenjskem, obenem pa se ukine poštna nabiralnica «Pri cerkvi». Pošta Struge bo imela vsak dan peš-zvezo s pošto Videm-Dobrepolje. Uradne ure za stranke bodo ob delavnikih od 8. do 12. in od 14. do 16. ure ob nedeljah in praznikih pa od 8 do 10. ure.

* **Pomlad v Primorju.** S Sušaka javljajo, da so imeli v prvih dneh tekočega tedna krasno zimsko solnce ob hladnem vetru, zadnja dva dneva pa sta pričarala pravo spomlad — toplo in solnčno vreme. Skoraj ves Sušak se je sprehajal po Brajdici ter užival prijetno solnčno vreme.

* **Rimski grobovi v Virovitici.** Delavci lasnika opekarne, Nemečka, so pri kopanju ilovice za opekarno naleteli na rimske grobove. V globočini treh metrov so izkopali več lončene posode s pepelom sežganih mrtvecev, v pepelu pa uhane in drug ženski nakit. Posoda je večjim delom razbita.

* **Smučarje in izletnike na smuško tekmo** opozarjamo na današnji članek «Iz Borovnice v Cerknico» znanega našega potopisca in prirodnega esteta.

* **Razpisane službe.** Zdravstveni odsek za Slovenijo razpisuje naslednja službena mesta: upravitelja v splošni bolnici v Mariboru, upravitelja v javni bolnici v Brežicah, upravitelja v biralnici v Ptuju ter upravitelja v biralnici v Vojniku. Pri vodstvu javne bolnice v Celju je razpisano mesto asistenta za kirurgični oddelek, v splošni bolnici v Ljubljani pa mesto strojnika.

* **Iz Kočevja nam poročajo: Na veleposestvu Karola Auersperga sta imenovana** inž. Fran Štiglic iz Celja za gozdnega računovodjo v Soteski in Fran Primožič iz Retnja za obratovodjo parne žage v Jelendolu.

* **Pri podiranju bukve smrtno ponesrečil.** Posestnik Lovro Strnišnik iz Zaplane pri Trojanah je s svojim sinom podiral v gozdu bukev. Ko je bila podsekana, je padla na drugo drevo. Vsled tega jo je oče s cepinom izpodsekal, pri tem pa ga je drevo udarilo s tako silo, da je obležal mrtev na mestu. Zapustil je več otrok.

* **Samomor gimnazijalca zaradi nesrečne ljubezni.** Zemun je doživel prošli torek redko senzacijo. Rano v jutro so našli blizu železniške proge med dvema vinogradoma dijaka sedmega gimnazijalnega razreda Gjorgja Sedlarja mrtvega. Poleg njega je ležal revolver. Iz pisma, ki so je našlo pri mrtvecu, je razvidno, da je šel mladi dijak prostovoljno v smrt, ker mu je ljubljenka, mlada dijakinja, s katero je bil zaročen, postala nezvesta.

* **Tečaji za strojepisje in stenografijo.** Na zasebnem učilišču Legat v Mariboru začnejo z dnem 4. februarja zopet novi tečaji za strojepisje, slovensko stenografijo ter nemško stenografijo in trajajo štiri mesece. Enostavno, dvostavno in ameriško knjigovodstvo se poučuje privatno. Vpisovanja in pojasnila v trgovini s pisalnimi stroji Legat, Maribor, Slovenska ulica 7, telefon 100.

* **Absolventi višje strojne in stavbne šole v Ljubljani** naj pošiljajo svoj naslov oziroma izpolnjene prigiasnice na naslov Anton Poljšak, Ljubljana, Lončarska steza št. 10.

Veliko škodo si delate sami, ako kupite blago drugje preden si ne ogledate niske cen v trgovini

„DANICA“
Majzelj & Rajšelj
Ljubljana, Tur.ški trg št. 1
(bivša Preskrbovalnica).

Velika zaloga blaga, hlačevine, šameta, kontenine, tiskovine, barhenta, flanele, odej, pletov, nogavic, rokavic, kravat, srajc, ovratnikov, predpasnikov, jopic ter najrazličnejšega drugega blaga. — Istotam **zaloga usnja vseh vrst.** 803

Postrežba vestna in točna.

Iz Ljubljane

u— **Opasno je obolel** podpredsednik JDS obč. svetnik g. Josip Turk. Mnogim prijateljem, ki povprašujejo po njegovem zdravju, sporočamo, da se je bolezen že obrnila na bolje. Odličnemu somišljeniku in delavcu želimo brzega in popolnega okrevanja.

u— **Umrl je** stara napredna grča v 85 letu g. Anton Kačar po domače Brajarjev Tone, gospodar na Sv. Petra cesti 67. Bil je vedno naš odločen somišljenik. Vžival je splošen ugled in spoštovanje. Pogreb se vrši danes popoldne. Bodi mu ohranjen blag spomin.

u— **Zvišanje vstopnine v mestni kopelji.** Vstopnina za mestno kopelj ljubljansko je bila dosedaj tako minimalna, da se režijski stroški niso mogli več kriti. Z ozirom na to je mestni magistrat sklenil, da se zviša vstopnina za pršno kopelj na 4 Din in za kadno kopelj pa na 6 Din.

u— **Kolo jugoslovensk. sester v Ljubljani,** ki je pri letošnji božični obdaritvi vzelo v svoje okrilje razna dobrodelna društva kakor Elizabetno otroško bolnico in Jožefinum, je dne 20. decembra obdarilo v svoji društveni pisarni 330 učencev in učenk iz ljubljanskih osnovnih šol s toplo obleko ali s čevlji. Odbor se najiskreneje zahvaljuje vsem mnogobrojnim darovalcem, ki so radovoljno prispevali v denarju ali v blagu v ta humanitarni namen na nabiralne pole sledečih naših odbornic: Vide Baltičeve, Ele Berbučeve, Marice Bartolove, Minke Gašperlinove, Kaje Kazimirovičeve, Vike Krajgherjeve, Marice Kruharjeve, Dragice Mulečeve, Ferdinande Majaronove, Marije Pogačnikove, Ane Počkarjeve, Uršule Rozmanove, Josipine Škafarjeve, Mary Tomažinove, Franje Tavčarjeve, Marije Vahtarjeve in Marije Wosnerjeve. Znatni prispevki našega rodoljubnega občinstva so pripomogli do tako velikega števila obdarovane mladine. Vsem bodi v plačilo osrečujoča zavest, da so razveselili nedolžna bitja, ki se bodo s hvaležnostjo spominjali te božične obdaritve. Odbor Kola jugoslovenskih sester v Ljubljani.

u— **Svetosavska beseda** pravoslavne občine se vrši, kakor smo že poročali v nedeljo 27. t. m. v Unionski dvorani. Sodelovali bodo poleg godbe Dravske divizije operna pevka ga. Borova, operni pevci gg. Betetto, Popov in Šimenc, dalje g. prof. Ruč in zbor F. S. na učiteljišču pod vodstvom g. Adamiča. Vstopnice po 10 do 40 Din so v predprodaji v trgovini Dobrić, Prešernova ulica 9. Tam naj se zglasi tudi, kdor pomotoma ni dobil vabila, a se želi proslave udeležiti, ker je vstop dovoljen le proti vabilu. Po končanem sporedu bo ples. — Dopoldne ob 9. uri se vrši tudi v Unionski dvorani svetosavska proslava za šolsko mladino.

u— **Venček maturantov tehniške srednje šole** se vrši definitivno v sredo dne 30. januarja t. l. v veliki dvorani Narodnega doma, vsled tega, ker je dvorana druge dneve zasedena. V torek plesna vaja odpade. Vstop le z izkaznico ali vabilom. Prosimo za polnoštevilen in točen obisk. Odbor. 198

u— **Plesna vaja T. A.** se vrši v ponedeljek dne 28. t. m., ne pa danes, kakor je bilo včeraj naznanjeno.

u— **Poizkusna kuha na plinu.** Na mnogoštevilna vprašanja, kedaj da se bo vršila poizkusna kuha s plinom, nam vodstvo mestne plinarne javlja, da se isto vrši dne 1. februarja 1924 ob 5. uri popoldne v telovadnici Mladike. Predavanje je iz prijaznosti prevzela gdč. Zemljanova, voditeljica gospodinjske šole na Mladiki.

u— **Vič. Kulturno prosvetno oddelenje** Sokola Vič priredi v nedeljo 27. t. m. ob 8. uri zvečer predavanje s skioptičnimi slikami. Predava prof. dr. Iv. Lah o Sokolskem zletu v Pragi leta 1920.

u— **Seznam najdenih stvari.** Pri policijski direkciji v Ljubljani so bili v času od 4. do 15. jan. 1924. prijavljeni sledeči najdeni predmeti, 1 črno volneno žensko krilo, 1 štrena volne, srednja vsota denarja, 4 skupaj zvezani ključi, 1 prazna listnica, manjša vsota denarja, 1 mala listnica, v njej večja vsota denarja, 1 pes ki nosi znamko «Ljubljana 715», 1 ročna torbica in v njej mala vsota denarja, 1 moški suknjič, 1 moška ura iz rumene kovine (najdena pred 2 leti v Ljubljani), 1 ženski ponošen čevelj na zadrgo, 1 zlat obesek, 1 denarnica v njej mala vsota denarja, 1 ženska ročna torbica v njej 1 očala in 3 ključi, 1 kožuhovinasti ovratnik. V železniških vozovih najdeni predmeti: 2 ročni torbici, 1 galoša, 1 dežnik in 1 zavitek stare obleke.

u— **Koncert.** Danes se vrši v kavarni Evropa koncert dravske godbe. Začetek ob 9. uri zvečer. Vstop prost. 201

u— **Debatni večer «Jadrana»** se vrši danes v soboto ob 20. uri. Predaval bo g. Josip Župančič o temi «Rim v luči sv. pisma in svetovne zgodovine». Vabljeni gg. starešine in napredni akademiki.

u— **Slab prijatelj.** Francetu Luznarju, hlapcu pri Stavbeni družbi, stanujočemu v baraki na Vrtači, je v sredo izmaknil njegov tovariš Jakob Soklič prihranek 700 Din. Denar je spravil pri Julijani Weithauser, natakarici v neki gostilni na Sv. Petra cesti, kateri je tudi tatvino priznal, ta pa ga je izročila neki svoji znanki. Bili so aretirani vsi trije.

u— **Pogreša se od 22. t. m.** 84 letna Lucija Kralj. Svoji hčerki Frančiški Železnik, stanujoči na Krakovskem nasipu je dejala, da gre v bolnico. Ker pa se tamkaj ni prijavila in tudi ni prišla domov, je možno, da je kje ponesrečila.

u— **Umrli v Ljubljani.** Zadnja dva dneva so bili naznanjeni sledeči smrtni slučaji: Anton Kačar, posestnik, 85 let, Elza Horn, pečarjeva hči, 5 dni, Janez Vidgaj, občinski ubožec, 45 let, Ljubomir Šparovec, delavčev sin, 4 leta, Fran Smole, delavec, 28 let, Anton Belcjan, občinski ubožec, 57 let.

Dražestna
Lya de Putti
in
Vladimir Gajdarov
poznan iz drame **„Pariška grofica“** v ulogi **Rabatina** nastopita v drami
Peklenska njiva

6 dejanj
sobota 26., nedelja 27. in pondeljek 28. jan.
Kino „Ljubljanski dvor“

Iz Celja

e— **Izredni občni zbor stanovanjske in stavbene zadruge v Celju** dne 23. jan. se je pečal z ozirom na razne udobnosti, ki jih nudi zakon o trošarini obče koristnim uradniškim stavbenim in sličnim zadrugam z izpremembo nekaterih točk dosedanjih pravil. Naslov zadruge «Stanovanjska in stavbena zadruga» se je izpremenil v «Občekoristna uradniška stavbena zadruga», tudi so se črtale točke glede izplačila dividend in nagrad, namesto tega pa uvedla določila glede obrestovanja zadružnih deležev, ki so se povišali na 100 Din.

e— **Samomor.** V četrtek dne 24. t. m. dopoldne se je obesil v svoji hiši v Savodni Ivan Suppan, mesar v Aleksandrovi ulici v Celju. Pravi vzrok tega čina doslej še ni pojasnjen, razširjena pa je govorica, da zato, ker je bil obsojen radi verižništva in je baje izjavil, da ne gre sedet.

Iz Maribora

a— **Za planinski ples v Mariboru** dne 1. februarja pri Götzu se dobe vstopnice v predprodaji pri tvrdkah Pintar in Lenard, Kravos, Baloh in Franjo Majer. Cena za osebo 15 Din in 1 Din nočni davek.

a— **Mariborski drobiž.** (Smrtna nesreča.) Včeraj zjutraj je pri nakladanju drv na postaji Bistrici nad Mariborom smrtno ponesrečil kaznjenec mariborske moške kaznilnice 35 letni Viktor Rihter. — Pomagal je nakladati drva ter je pri tem padel z naloženega voza na tračnice in si zlomil hrbtenico ter lobanjo. Bil je takoj mrtev. — Policija je aretirala več oseb radi osumljenja vloma. — Danes, v soboto ob 20. se bo vršil ob priliki občnega zbora Slovanske čitalnice družinski večer, pri katerem je na dnevnem redu tudi poročilo o delovanju ljudske knjižnice v prošlem letu. — V nedeljo 27. t. m. ima ob 11. uri v meščanski šoli Cankarjeva ulica podporno društvo za revne učence letni občni zbor.

a— **Osebne vesti.** Bivši okrajni glavar dr. Srečko Lajnšič namerava v Mariboru otvoriti gospodarsko pisarno, kjer bo imel zastopstvo velikih tvrdk. — Bivši veliki podžupan dr. Vilko Pfeifer pa misli vstopiti v odvetniško pisarno dr. Rapoca. Pravdni akt dr. Lajnšiča proti dr. Pfeiferju radi razžaljenja časti pa še cirkulira med okrajnim sodiščem in državnim pravdništvom. Po prvi razpravi še ni bilo nobene nove.

Sodišče

§ **Dva dni po Ljeninovi smrti** je bil pred ljubljanskim deželnim sodiščem veled razširjenja komunizma obsojen član nezavisne delavske stranke — minner Fortunat R. na dva meseca zapora. Dne 15. julija 1923. je namreč nosil o priliki nekega shoda zveze rudarskih delavcev komunističen odznak, peterokrako zvezdo s srpom in kladivom — ter s tem, kakor pravi obtožnica, «pozival in ščuval, da je treba obstoječi pravni red nadomestiti z drugim, po prevratu in ruženju privatne lastnine ali uničenju javnega miru». Pri njem so zaplenili tudi nekaj marksističnih in drugih prepovedanih komunističnih brošur in spisov ter lastne, v komunističnem duhu sestavljene zapiske. Ker je imel tudi nekaj prepovedanega orožja brez posebnega dovoljenja, ga je sodišče obsodilo na imenovano kazen, vštevši šesttedenski preiskovalni zapor. Obsojenec je vložil ničnostno pritožbo.

§ **Ponesrečena špekulacija.** Dva razborita mladeniča, Jože Vehar in Ivan Zakrajšek sta bila odpuščena iz službe pri nekem oddelku Dravske divizijske delavnice. Iz maščevalnosti sta skovala načrt, da bi prislila svojega prejšnjega komandanta, da jima izplača kaj denarja. Sestavila sta pismo prav pestre vsebine, v katerem zahtevata od naslovljenca, kapetana M., da jima pošlje na naslov «Kapnik, Ljubljana, poštnoležeče» 2000 Din. V slučaju, da jima ne bi takoj ustregel, ga bosta ovadila pri vrhovnem poveljstvu, češ da je jemal iz eraričnega skladišča razne razne predmete. Koncem pisma ga prijazno pozdravljata v trdnem zaupanju, da jima željo izpolni. Podpisala se nista. Ko je bilo pismo sestavljeno, sta naprosila sestro obsojenega Ivana Zakrajška, da jima spiše «na lepo». Naslovljenec pa je po prvi razburjenosti vložil ovadbo in tička so kmalu prijeli ter obsodili na 10 tednov, odnosno 1 mesec težke ječe. Danes pa se je pred tukajšnjim deželnim sodiščem zagovarjala pisalka omenjenega pisma. Bila je obsojena na 14 dni ječe, kar je je tako potrlo, da se je v joku sesedla na obtožno klop. Ko je kapetan M., ki je imel vsled pisma toliko sitnosti, začuden jok, se je obrnil na ljubljanski sodni senat in prosil za znižanje kazni obtoženke, — kar pa seveda ni bilo več mogoče.

§ **Družabno življenje v Črni vasi.** Šest fantov je stopilo na Štefanovo v krčmo v Črni vasi in si naročilo pol litra vina — ker so bili sila žejni. Krčmar pa je imel dober nos in je takoj zaslutil, da hočejo napraviti dober dovtip, kot so si ga že baje enkrat privoščili na račun krčmarjeve svetilke. Ker je precej razborit človek, mu je kri malce vzkipela in stopil je k prvemu ter ga na najnežnejši način skušal odstraniti. Ker pa mladi Jakob nikakor ni kazal umevanja za krčmarjeve želje in je nasprotno dosti energično nastopil, se je gostilničar poslužil bližnjih steklenih predmetov, da bi s pomočjo ročnih dokazil prepričal dušece, da zanje pri njem žal ne bo prostora. Mladeniči so krivo razumeli rahlo trkanje gospodarjevih steklenic po Jakobovem hrbtu in razvili so svoje bojne prapore — in začela se je «domača veselica». Obležalo je to pot sicer le nekaj stolov in kozarcev; zato pa se nadaljuje priškanje pred ljubljanskim okrajnim sodiščem, ki je razpravo v svrho zaslišavanja prič za enkrat odgodilo.

§ **Tatinska tovariša.** Pred celjskim okrožnim sodiščem se je zagovarjal Anton Ivanšek, 25-letni krovec iz Posavja. V noči dne 21. decembra je ukradel v družbi tesarja Kosa iz Artiča nekemu posestniku v Artičah med in vosek. Ko so ju pa domačini zasačili, sta pustila koš z ukradenim blagom ter zbežala. Ivanšek je bil obsojen na 6 mesecev poostreno ječe. Kosa pa je med tem že zadela pravična usoda. Bil je najbrž odličen član one tatinske družbe, ki je že dalj časa kradla po Posavju. Ko so nekega večera skrili ukradeno blago pod kozolec, kjer se je našlo prihodnjega dne so orožniki prežali na storilce. Prihodnji noč se je pojavil Kos, da bi spravil blago na varno. Ko se pa klic ni ustavil, ga je orožnik smrtno zadel.

Vremensko poročilo

Ljubljana 25. januarja 1924. — Ljubljana 306 nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana .	7.	770·9	—10·7	jug. zapad	več. jasno	—
Ljubljana .	14.	769·7	—8·8	„	„	—
Ljubljana .	21.	771·6	—5·7	brezvetra	jasno	—
Zagreb . .	7.	769·2	—7·0	„	več obl.	—
Beograd .	7.	769·8	—16·0	„	jasno	—
Dunaj . .	7.	769·3	—7·0	„	oblačno	—
Praga . .	7.	768·3	—5·0	„	pol obl.	—
Inomost .	7.	772·9	—15·0	„	več. jasno	—

V Ljubljani barometer višji temper. nižja. Solnce vzhaja ob 7·32, zahaja ob 16·55

prof Emil Adamič; 2.) Loewe: Ura, balada; 3.) Ipavic: Menih, poje dr. Aleksander Rigo; 4.) Jeraj Karel: Lepa Vida, melodram v narodnem tonu, recitira ga. Vida Jerajeva; 5.) Schumann: Dva grenadirja, poje g. dr. Rigo; 6.) Wagner: zbor predic in balada Sente iz opere «Večni mornar», poje gdč. Zikova ter ženski zbor.

Izredni občni zbor Narodne galerije v Ljubljani je v četrtek dne 31. jan. ob 5. uri popoldne v srebrni dvorani Unione. Prosimo člane za članarino.

Uvod v umevanje umetnosti. V soboto dne 26. jan. ob 6. uri zvečer se vrši v zborničnj dvorani ljubljanske univerze šesto predavanje z naslovom «Kompozicija». Predava dr. Iz. Cankar. Vstopnice po 12 Din pri vhodu.

Slikar Ludvik Kuba, čegar 50-letnico je lani proslavila češkoslovaško - jugoslovanska Liga v Pragi, ima pavkar razstavo svojih slik iz lužiške Srbije pri Rubežu v Pragi. Kuba je bil v mladih letih v Monakovem učenec Azbetove slikarske šole, ki so jo tedaj poleg Nemcev Francozov in Amerikancev posebno Slovani radi posečali. Poleg slikarskega talenta se mu je zgodaj razvil smisel za glasbo in začel je nabirati melodije vseh slovanskih narodnih pesmi. V ta namen je večkrat prepotoval ves Balkan in tudi Slovenijo. Sad tega dela je bila publikacija, izdana k njegovi 50-letnici od «Umetelne Besede», obsegajoča napeve in besedilo velike množine narodnih pesmi posameznih slovanskih narodov. Na svojih potovanjih je Kuba tudi pridno slikal izrazite plemenske tipe v karakterističnih nošah. Lani je razstavil jugoslovanske pokrajine in narodne noše, sedaj pa razstavlja pester šop iz prijubljene mu Lužice, kjer je z mnogimi vrednost, se vendar blagodejno razlikuje od podobnih del številnih diletantov. težavami med patrijarhalnim narodom nabral lepo zbirko tipov. Dasi ima Kubovo današnje slikanje bolj narodopisno

Ljubljanska drama.

Sobota, 26.: «Golobček». A.
Nedelja, 27. ob 3.: «Mogočni prstan». Izv
Ob 8.: «Osma žena». Izv.
Ponedeljek, 28.: «Hamlet». C.

Ljubljanska opera.

Sobota, 26.: «Aida». F.
Nedelja, 27.: «Traviata». Izv.
Ponedeljek, 28.: Zaprto.

Mariborsko gledališče.

Sobota, 26.: «Onstran življenja». C.
Nedelja, 27. ob 15.: «Namišljeni bolnik». Izv. Ob 20.: «Ženitev». D. Zadnjič v sezoni.

Celjsko mestno gledališče.

Nedelja, 27.: «Zakleti princ» (popoldne) in «Svet» (zvečer). Izv. b

Marijonetno gledališče v Mariboru.

Nedelja. 27. ob pol 15.: «Snežulčica».

Iz življenja in sveta

Žena

Nedavno je časopisje poročalo, da so si v Reedi, v državi Zahodna Virginija, priborile žene dovoljenje, da smejo nositi hlače na ulicah. Nekoliko besed in za njimi se je skrival ogromen boj žen za enakopravnost, ki bi bil v Reedi skoro povzročil revolucijo. Reedskim damam je prijalo, pokazati se tu pa tam na ulici v čednih breeches, in to jim je tem bolj ugajalo, čim bolj se je jezila policija. Ko je potem policija razglasila, da motijo žene v breeches javno moralo, ter je odredila, da smejo nositi žene samo krilo, so bile vse prepričane, da jim je čisto nemogoče živeti brez breeches. Žena more biti daleko bolj vztrajna (zlobni možje imenujejo to trmo) nego mož, če zasleduje kako misel. In reedske žene je v njihovem hotenju podpiralo še razjarjenje zaradi opravljanja, ki se je šepetalo po mestu, češ da nimajo lepih nožic, in da je to glavni vzor, da je policijski predsednik, velik estet in poznavatelj ženske lepote, prepovedal ženskam hoditi v hlačah po ulici. To so si seveda izmislili zlobneži, ki so s tem sami hujskali in se hoteli zabavati ob razburjenju, ki so ga povzročali. Reedanke so hotele dokazati, da so vsa obrekovanja jalova in da se morejo vse do zadnje pokazati kot moderne Amazonke, ne da bi žalile lepočutja, in vložile prošnjo, na katero so dobile več tisoč podpisov, da bi se prepoved nošenja hlač na ulici preklicala, pa ne samo to, ampak tudi, da bi bilo izrecno dovoljeno kakor možem tako tudi ženam, pokazati se v hlačah, kadar in kjer bi hotele. Ker so bile na čelu gibanja odlične meščanke, ni preostajalo nič drugega, kot ustreči tej prošnji. Pričakovali bi morda, da so v proslavo te zmage priredile manifestacijo, pri kateri so se do zadnje pokazale v hlačah? Kaj šele Sedaj, ko jim nihče več ne prepoveduje, se ne pokaže niti ena v hlačah na ulici. In tako je imel morda prezident res prav!

„Brezžično" bobnanje pri zamorcih

Kdor je kdaj bil v Afriki, v dotiki z zamorskimi ljudstvi, se dobro spominja nerazumljivega, glasnega, skoraj neprestanega grmenja bobnov. Z njimi si zamorci na največje daljave pošiljajo vesti na način ki je belim ljudem do danes ostal nerazumljiv, čeprav so si nekateri goreče prizadevali, da bi pogledali tudi za to tajnost. Čudno pa je, da je uporaba in razumevanje tega bobna lastna vsem črncem. Sedaj objavlja kapitan Reginald Haselden, paleolog Britanskega Muzeja, prav zanimiv lasten doživljaj. Imenovani je bil med vojno častnik in je imel nalogo, da nabere v Afriki črnopoltih prostovoljcev-najemnikov.

Nahajal se je v Nigeriji v mestu Ibada. Tega «mesta» ne najdeš zaznamovanega na zemljevidu, čeprav šteje ta naselbina nad dvestotisoč duš in je ena naj večjih vasi tega kulturno zelo nizko stoječega ljudstva. Neprestano, enolično grmenje takšnih bobnov je kapitana Reginalda napravilo že docela nervoznega. Nekega dne pa opazi, kako njegovi rekruti prav posebno živahno čebrnjajo. Vpraša po vzroku, in oni mu odgovore: «Velika barka beli mož utonil». Mnogo mnogo beli mož utonil!» Kapitan tej zamorski vesti ni pripisoval pomena, — vdkodi naj bi oni to izvedeli! Toda tri dni pozneje je tudi njegova slučajno pokvarjena brzojavna proga bila zopet popravljena in prva vest je bila o potopu parnika *Luzitanije*. Kapitan se je v čudu sedaj natančneje informiral in izvedel, da so pred tremi dnevi zamorci isto vest prejeli naravnost iz Kaire vzdolž Nila in dalje preko celega dela zemeljske oble s pomočjo bobna s skoro isto naglico, kakor direktna poštna brzojavka. In to celo čez ozemlje zamorskih rodov, ki govore docela različne jezike in so se tačas nahajali med seboj v vojnem stanju!

Najstarejša Indijanka

Ameriški listi prinašajo sliko Indijanke Manille Perez, ki je praznovala ob novem letu svoj 114. rojstni dan. Starka živi v mestu Los Angelos v državi Kalifornija in je baje še telesno in duševno čvrsta in živahna.

× **Dunajski krematorij.** Dunajska občina je lani sklenila zgraditi krematorij za sežiganje mrličev. Vlada je ta sklep razveljavila, občinski svet pa je vztrajal na njem in tako se je v četrtek bavilo z njim avstrijsko ustavno sodišče, ki je razsodilo v prid občini. Dunajski krematorij torej ostane.

× **Romantična poroka.** Veliko senzacijo v vsej ameriški družbi zgornjih desetih tisočev je vzbudila vest o tajni poroki ene najbogatejših ameriških dedinj hčerke ustanovitelja Standard Oil Company Henry S. Rogersa z avstrijskim grofom Ludovikom Salm-Hogstraten. Grof Salm je prišel v Ameriko šele pred nekoliko tedni, da sprejme angažma pri neki filmski družbi. Pri neki priliki se je mladi grof seznanil z mis Rogers, ki se je takoj strastno vanj zaljubila in v par dnevih se je tajno z njim poročila. Rodbina je bila postavljena že pred gotovo dejstvo. Sedaj se rodbina trudi na vse kriplje, da bi dala poroko proglasiti za neveljavno. Poslala je na Dunaj zaupnike, da bi izsledili kakšno je bilo prejšnje grofovo življenje, in da bi s tem dobila materijal za neveljavnost zakona.

× **K. u. k. Hofburg.** Po malem izginjajo spomeniki cesarskega Dunaja. V Schönbrunnu pripravljajo velike nove sportne zgradbe, Franca Jožefa ljubica Katarina Schratt piše svoje spomine za honorar 70.000 dolarjev, in tudi stara stroga palača najbolj formalistične evropske dinastije se polagoma postavlja v službo zelo demokratičnih namenov. Pred nekaj časa že so enega večjih salonov dodelili v operne svrhe dvorni operi, druge dvorane se uporabljajo kot muzeji in zopet druge za zborovanja in prireditve, tako n. pr. za vzorčni velesejem in za zbor Lige društev za propagando Zveze narodov. Evo, sedaj pa, v predzadnjem stadiju svojega — «propadanja», se stare Hofburge polašča že tudi vsakdanja trgovina. Na obeh straneh pasaže na Ring bodo postavili paviljončke in izložbene «zaboje» za reklamo, sredi obiskanega prehoda, v centru mesta. Dohodki so namenjeni za vzdrževanje ogromne palače. Sic transit.

× **Plesne čajanke** so angleška iznajdba, a so se prav hitro udomačile tudi po drugih državah. Zlasti so navdušene za nje Američanke, ki plešejo sedaj baje samo popoldne in le izjemoma zvečer. So to seveda v prvi vrsti zasebne družabne prireditve na domovih premožnih ameriških rodbin, ki imajo za goste še to ugodnost, da nič ne stanejo.

× **Posmej se mi, in povem ti kdo si!** Sledeč vzorcu starega pregovora «Povej mi s kom hodiš, in povem ti kdo si!» se je pred kratkim v Italiji, deželi pretvarjačev, našel «profesor», ki se je postavil na stališče, da lahko oceni človeka po njegovem smehu. «Profesor» analizira smeh ljudi takole: najboljši smeh je «ha-ha-ha». Na človeka, ki se hahlja, se lahko popolnoma zaneseš. Nasprotno je z ljudmi, ki se smejejo «he-he-he». To so zagonetna bitja, pred katerimi se čuvaji Še opasnejši od «he-he» smeha je smeh «hi-hi». Ljudje, ki se hihitajo, so podli in dvolični. Močnega in plemenitega značaja so oni, ki se smejejo «ho-ho». O ljudeh, ki se «huhljajo» ni zinil «profesor» niti besede. Dobro bi pa bilo, če bi ga s «hu-hu» strašilom nagnali vsi tisti, katere «ha-hi-ho-he» profesor vleče za nos.

× **Društvo proti pretepaštvu.** Kako čudno! Pri nas se smatra pretepaštvo za nekaj povsem vsakdanjega in naravnega! Nikomur ne pride na um, da bi ustanovil organizacijo proti pretepačem. Ne tako v Ameriki. Amerika je dežela kuriozitet, pa se je izkazala tudi v organizaciji proti pretepaštvu. Ustanovilo se je namreč društvo sodnikov, profesorjev zdravnikov, učiteljev, umetnikov, pisateljev, novinarjev in drugih duševnih delavcev, ki je začelo širokopotezno akcijo proti pretepaštvu. Uspehi agitacije že vidno napredujejo in bodo v bodoče še večji. Pri nas še dolgo ne bomo sledili Ameriki. Preveč nam je v krvi «aufbiks, prmejduš!»

× **Pustolovščina gospoda župnika z Židinjo.** Župnik v Kremižu na Češkem si je izbral veselo dekle, da bi mu pomagala nositi težki jarem celibata. Bila je 17 let stara, vesela in se je rada smejala. Da je bila židovske vere, to ni ničesar oviralo, kajti imela je toliko dobrih lastnosti, da ta nedostatek ni prišel v poštev. Gospodična Lucija, ki jo je gospod župnik izdajal za svojo varovanko, mu je sladila samoto, on pa ji je za to igral na klavir. In bilo je veselo na fari, petje in smeh, prihajali so v župnišče tudi «gospodje» iz soseščine in dolgo v noč se je plesalo in smejalo. Nenadoma pa se je oglasil Lucijin oče, pek v pruski Šleziji, in prosil oblast, naj dá pripeljati z uradnim spremstvom njegovo hčerko domov, odkoder je skrivaj ušla. Orožništvo je obiskalo gospoda župnika in lepo Lucijo ter ugotovilo, da se nahaja dekle v češki republiki brez uradnega dovoljenja in brez očetove vednosti. Zato je odpeljalo deklico na poveljništvo. Gospod župnik je šel za njo in izprosil dovoljenje, da sme še za dve uri na faro. Dal je častno besedo, da pripelje deklico čez dve uri k vlaku, s katerim so jo hoteli odpraviti domov. Toda deklice ob določeni uri ni bilo. Župnik jo je zatajil kakor sv. Peter Kristusa. Orožniki pa so le iskali in našli židinjo v župnišču v Teplicah. Šla je tudi tja po slovo in to je trajalo dva dni. Bila je res deklica s hudičem v telesu.

× **Babjevernost angleških igralcev** Angleški igralci so baje zelo babjeverni. Strumno se drže načela, da se v petek ne sme vršiti nobena premijera. V petek se tudi pri reprizah ne sme klicati igralcev pred zastor. Ako se vprizori kakšna opera, kjer bi moralo nastopiti 13 oseb, se igralci in pevci branijo ulog, ker so prepričani, da bi za kazen še isto leto umrli. Zato je treba število zaokrožiti navzgor ali pa ga zmanjšati. Angleški igralci se tudi boje prinesti dežnik na oder. Posebno babjeverni pa so glede čevljev. Igralec, ki je obul čevlje, ko je prvič stopil na oder, pazno čuva te čevlje in jih nosi po možnosti pri vsaki premijeri in pri vsakem važnejšem dogodku v svojem življenju. Take navade imajo gledališki igralci v Shakespearovi domovini. Ko bi Shakespeare živel in vedel za te njihove slabosti, če so resnične, bi gotovo napisal komedijo, v kateri bi osmešil to šibko stran svojih rojakov.

Po slovanskem svetu

Lenin po smrti

Ko je rdeči car Lenin izdihnil, so sovjetske oblasti poklicale k mrliču prof. Abrikozova, da raztelesi in balzamira pokojnikovo truplo. Profesor je prišel. Najprej je preiskal mrliča in ugotovil, da je umrl na posledicah možganske kapi. Vzrok smrti je bil sicer v tesni zvezi z Leninovo živčno izčrpanostjo, bil pa je tudi posledica dedične obremenjenosti. Zanimivo je dejstvo, da je Leninov oče umrl na isti način kakor Vladimir Iljič in da je izdihnil v isti starosti kakor diktator boljševizma. Lenin je zadnja leta trpel na hudem zapnenenju žil, ki je posebno usodno vplivalo na dispozicijo živčne tkanine v gornjem delu telesa. Pri tem je bila najbolj občutno prizadeta glava z možgani.

Seciranje Leninovega trupla se je začelo v torek ob enajstih zjutraj in je bilo dovršeno ob štirih popoldne. Zdravniki so truplo pomazilili ter ga položili v krsto. Zdravniški konzilij je pred raztelesenjem ugotovil, da je bil Lenin dobro ohranjen. Sledov mršavosti niso na njem zasledili nobenih.

Zadnje leto svojega življenja je Lenin preživel v sanatoriju Gorki blizu Moskve. Prej je bil sanatorij privatna vila. Dvonadstropna zgradba je bila elegantno opremljena. V hiši je stanoval Lenin s potrebnim strežništvom. Kolikor so mu dovoljevale moči, je prebiral «Izvestija» in mnogoštevilne knjige, ki so ležale po mizah in policah. Stregla mu je v prvi vrsti žena. Ob njegovi smrtni postelji so bili poleg zakonske družice Leninova sestra Marija Uljanova in brat Nikolaj Uljanov-Terl. Leninova sestra je tajnica v uredništvu «Pravde» in je fungirala ob smrtni postelji obenem kot — časopisna poročevalka.

Takoj po Leninovi smrti so pokrili vsa ogledala v hiši, kakor je to pri Rusih običajno, kadar kdo umre.

Gospa Krupskaja, Leninova žena

Ruski narod označuje boljševiške voditelje s kratkimi karakteristikami. Lenina je imenoval «fanatičnega genija», Trockemu pravi «energični organizator», Radeka imenuje «duhovitega», Zinovjeva «sadista», Kalinina «nepomembnega». Leninova žena pa velja v vrstah naroda za «narodnico», t. j. za marljivo delavko, mirno žensko, ki se popolnoma posveti svoji svrhi. «Narodnice» so bile Rusom že pred vojno dekleta iz boljših rodbin, večinoma študentke, ki so ostavile roditeljski dom in njegove udobnosti, ter se podale križem Rusije z nahrbtnikom in so od vasi do vasi prosvetljevale ljudstvo. Narodnice so hodile enostavno, prej slabo kakor dobro opravljene, in so se znale odreči vsem udobnostim življenja iz gole ljubezni do stvari, ki so se ji posvetile.

Gospa Krupskaja, Leninova žena je bila nekoč taka narodnica. Brčkas ima tudi odtod svojo skromnost, ki jo dači v toliki meri. Kdor je imel kdaj priliko videti jo, se je začudil nad to naravnost siromašen vtis napravljajočo žensko, na kateri ni bilo prav nič reprezentativnega. Zdravniki, ki so prišli v Moskvo lečit Lenina, so se čudili zunanjosti Leninove žene. Ni jim šlo v glavo, da je gospa Krupskaja (kakor se Leninova žena piše po svojih roditeljih), tako skromna in pa nad 60 let stara. Starost ge. Krupskaje je dala ljudem povod za raziage, da je tako skromna — radi svojih let.

Nadežda Krupskaja je doma iz obližja Volge. V študentovskih časih svojega življenja se je poganjala za revolucijonarne ideje, radi česar so jo pregnali v Sibirijo. Tam se je seznanila z Vladimirom Iljičem. Kmalu so postale vezi med njima tako trdne, da se nista ločila vse življenje. Krupskaja je živela z Leninom celo v pregnanstvu v Švici. Študirala je obenem s svojim možem probleme dr[illegible] be in se je tudi na znanstvenem [illegible] tako izpopolnila, da je postala [illegible] učiteljice par excelence. Bila je že dolgo včlanjena v ruski komunistični stranki in je priseganla na njeno ideologijo. V širokih krogih pa je bila malo znana. Nihče si ne bi mogel pod njo predstavljati ženo genija. Zadnja leta je mnogo pisala v «Pravdo». Ukvarjala se je največ z vprašanji proletarske ideologije.

Odkar so prišli boljševiki na krmilo države, je bila Krupskaja predsednica komisarijata za izobraževanje ljudstva. Uradovala je v velikem kasarniškem poslopju. Hiša je bila skoz in skoz plakatirana s kričečimi plakati, izdelki komunističnih slikarjev, ki so slikali revno rusko pretekłost in sedanjost, prihodnost pa na najvabljivejše načine. V tem poslopju je sprejemala gospa Krupskaja svoje goste. Bili so navadno razočarani nad njeno prikaznijo. Pričakovali so ženo v jasni reprezentativni obleki, pa se je pojavila pred njimi stara, črno oblečena dama s tresočo glavo.

A gospa Krupskaja se je izpremenila takoj ko je začela govoriti o stvareh, ki so jo zanimale. Iz njenih oči je začel sijati topel ogenj, govorica ji je postala mladostnejša. Opazilo se je lahko takoj, da se ne počuti dobro v reprezentaciji. Tudi njene roke so kazale na to, da reprezentanca ni njeno polje.

Pisalna miza gospe Krupskaje je bila pokrita s papirji. Kakor vse višje glave komunistične stranke, je tudi ona delala do skrajnosti. Noben napor ji ni bil prevelik in pretežak. Za rusko deco je napisala začetnico, katero je uredila tako, da so bile prve besede ruske dece pod sovjetskim režimom stavki kot n. pr. «nismo sužnji», «kdor ne dela, naj ne je», «vera je strup za ljudstvo», «ne verujemo v Boga», itd. Te sakramentalne fraze visijo danes v vseh ljudskih šolah sovjetske Rusije na steni. Gospa Krupskaja je te plakate rade volje pokazala vsakemu obiskovalcu. Pri tem se je vedno nasmehnila, kakor da se zaveda svojega uspeha pri ruskem naraščaju, ki noče biti sužnji caristične prošlosti vsled čosar služi slepo sedanjosti boljševizma...

Po J. P.

Klofačevi spomini na Rusijo

Senator Klofáč objavlja v «Češkem slovu» svoje spomine iz nekdanje Rusije. Pričetkom leta 1914. se je sestal z ruskim ministrom inostranih del Sasonovim. «Smo li na pragu vojne ali ne?» ga vpraša Klofáč. Minister mu pa odgovori, da so sicer mogoča presenečenja s strani Franca Ferdinanda («saj ga sami poznate bolje kakor jaz») ali s strani bolgarskega Koburžana ali Enver paše, toda velike sile vojne ne žele, niti Rusija, niti Francija, niti Anglija. Francoski interes na Alzaciji ščiti samo «l' honneur du drapeau» (čast zastave). Pač pa je ruski minister inostranih del svaril Klofáča, naj ne zaupa preveč ruskemu vojnemu ministru Suhomlinovu in njegovi okolici.

Nekaj mesecev pozneje bi se že bilo smelo izkazati, kako prav je imel Sasonov s tem svarilom. Kdor je leta 1914. živel v Rusiji, se bo spominjal ogromne senzacije, ki jo je vzbudil sloviti uvodnik v oficijoznem listu «Birževija Vjedomosti» z naslovom «Mi smo pripravljeni». Ta provokantni, po strelnem prahu smrdeči uvodnik spada med znake bližajoče se vojne — napisal ga je pa, kakor se je pozneje nepobitno dokazalo v Suhomlinovljenem procesu, Rževski, znani hohstapler, po diktatu Suhomlinova samega v prisotnosti nemškega špijona obersta Mijasojedova. Ti ljudje so bili pendant za av trijskega obersta A. Redla in [illegible] vojno ministrstvo je leta [illegible] gnezdo kanalij in [illegible] deva je itak [illegible] trjuje bi[illegible] ster Hv[illegible] ku [illegible]

[illegible] kupili [illegible] naj inserira v „Jutru"!

Maurice Level:

Bonbončki

Mladi gospod Costillon je čakal v sprejemni sobi. Skozi vrata jedilnice, katera je bil odprl služabnik, ki ga je šel naznanit, mu je udaril v nos vonj izbornega kosila in dobre smodke.

Naenkrat se je pokazal gospod Ferrand in mu prijazno pomignil, naj seda. Srčni sprejem ga je ojunačil in z negotovim obrazom, a hvaležnim nasmehom je dejal:

— Oprostite mi, da prihajam tako zgodaj. Vem, da je navada v Parizu, delati obiske šele po peti uri, toda bal sem se, da tedaj najdem veliko družbo pri vas in ker sem hotel voščiti milostivi gospe soprogi novo leto . . .

Gospod Ferrand ga je pomiril z novim dobrodelnim zamahljajem:

— Ne oproščajte se, preprijazni ste. Nasprotno, moja soproga se oprošča pri vas, da vas na žalost ne more sprejeti. Delo zadnjih dni in družabne obveznosti so jo tako utrudile, da je šla malo počivat . . .

— O, razumem . . .

Gospod Ferrand si je z roko brisal krušne drobtinice, ki so tičale na njegovem obilnem trebuhu in je prekinil svojega gosta:

— Kako se pa kaj godi vašim cenjenim staršem?

— Prav lepa hvala, zdrava sta oba. Sicer ima mama bronhitis kot vsako leto in papa revmatizma. Sicer se pa navadno ne gineta iz hiše. Pri nas na deželi ni tako kot tukaj . . .

In v dolgočasnem tonu mu je pripovedoval o zdravju tete Joséphine, o svoji trinajstletni sestri, o bratrancih in sestričnah . . .

Meditem se je gospod Ferrand dvignil in se spet vsedel poleg kamina. To premikanje je znova zmedlo Costillona. Prenehal je sredi stavka in se dvignil, počasi se je hotel umakniti proti vratom.

Tu ga je pa gospod Ferrand vprašal v tonu človeka, ki že vé, kakšen bo odgovor:

— Kaj pa vaše delo?

Obraz mladega moža se je razmahnil.

— Vse v redu, gospod Ferrand, in to se imam zahvaliti vam in milostivi gospe soprogi. Nikoli ne bom pozabil vašega sprejema, vaših priporočil, vaše dobrotljivosti . . .

— Pustimo to! je odvrnil gospod Ferrand. Skoraj bi vas bil pustil oditi, ne da bi se vam bil zahvalil za izborne in okusne bonbončke, ki ste ih poslali moji ženi . . .

Pri tem je pogledal na mizo, kjer je stal mal rožnat zavojček, napol zakrit od ogromne azaleje in krasne vaze.

— Oj, gospod, ne govorite mi o tem, je zmedeno zamrmral mladi Costillon. Ne vem, kaj bi dal, da jih gospa Ferrandova ne bi bila prejela. Nekaj strašnega se mi je pripetilo. Pomislite! Hodim iz urada ob uri, ko so že slaščičarne zaprte. Tako sem šel naročit novoletna darila v nedeljo 30. [illegible] zjutraj. Zahteval sem, naj jih pošlje [illegible] na dom. Toda rekli so mi, da ne — [illegible] reje garantirati, če jih bodo mo[illegible] slati prvega. Zato sem jih vz[illegible] Bila je velika škatlja za go[illegible] go in mal zavojček za gos[illegible] linierovo, katere oče je tu[illegible] jazen napram meni: z var[illegible] ne morem primerjati. Moja [illegible] bila, da jih oddam sam [illegible] premišljal in spoznal, da [illegible] no — vsaj pri nas na [illegible] da se to ne sme storiti [illegible] poslal po svoji postre[illegible] no zabičal: «Velika [illegible] spo Ferrandovo, mali [illegible] dično Balinierovo.» In [illegible] spal. Danes zjutraj jo [illegible] «Ali ste oddali veliko škatlo [illegible] randovih?» — «Ne,» mi je [illegible] «saj ste rekli: Veliko g[illegible] dično Balinierovo.» K[illegible] . . .

Bil je ves zmeden [illegible] rand ga je dobro [illegible] mi, rekoč:

— Pustite, niti se ženi [illegible]

nost napraj[illegible] prijetnega dopisoval[illegible] la . . . 23letni mladenič, ča[illegible] prosim, in veselega značaja, in gospodarske izobra[illegible] Ko[illegible] v lepem kraju na deželi [illegible] manjšim lepim posestvom, [illegible] z značajno in resno gospodično, ki bi imela tudi kaj v kakem imetju ali v gotovini in veselje tem potom v skupno in samostojno povzdigo imetja. Primerno za gospodično, ki že ima kako obrt, trgovino, ali gostilno, osrednja veselja na novo vpeljati. — Tudi gospodična iz mesta ni izključena, ki bi imela veselje živeti v bližini mesteca na gorenjski strani. Po dogovoru takoj ali poznije. Temu primerna naj takoj piše svoj polni naslov, po možnosti s sliko, ki se zamenja ali na zahtevo vrne, na upravo „Jutra" pod „Zvesto srce". 2150

Ženitve

Ženitna ponudba.

Mlad, plemenitočuteč gospod v eno dobrih odnošajih, kremenitega značaja, želi znanja radi poročitve z mlado, simpatično in inteligentno gospodično, lepega značaja in neomadeževana preteklosti. — Samo resne ponudbe s sliko, ki se pod častno besedo vrne, se prosijo na upravo „Jutra" pod „Sorodna duša". 2036

Prazno sobo [illegible] pošte ali glavnega [illegible] dve boljši [illegible] uradnici, pri boljšem [illegible] najraje samostojni [illegible] pod „Zvezda" [illegible] „Jutra". 2015

[illegible] dnovanje in hrano [illegible] prejmeta dva gospoda. — [illegible] trg 26/III. 2152

Prazno sobo [illegible] mogoče s štedilnikom ali [illegible] kuhinje, išče [illegible] pol leta naprej. — [illegible] na upravo „Jutra" [illegible] „Prva stranka". 2212

[illegible] sobe v sredini mesta, po [illegible] možnosti s posebnim vhodom, [illegible] ponudbe na upravo „Jutra" [illegible] od „Poseben vhod" 2205

Knjige za mladino

Fr. Milčinski: ZGODBA KRALJEVIČA MARKA.
Vez. 18 Din, po pošti 1·50 Din več.

J. Šorli: ČIRIMURCI.
Povest s slikami. Broš. 20 Din, vez. 25 Din, po pošti 1·50 Din več.

Fr. Milčinski: TOLOVAJ MATAJ.
Pravljica s slikami. II. natis. Cena broš. 18 Din, vez. 25 Din, po pošti 1·50 Din več.

J. Šorli: BOB IN TEDI.
Dva neugnanca. Povest s slikami. Broš. 12 Din, vez. 18 Din, po pošti 1·25 Din več.

J. Waschtetova: PRAVLJICE.
Z večbarvnimi slikami. Vez. 22 Din, po pošti 1·25 Din več.

Čika Jova: PISANI OBLAKI.
Vez. 14 Din, po pošti 1·25 Din več.

Čika Jova: KALAMANDARIJA.
Vez. 12 Din, po pošti 1 Din več.

Vse te knjige se naročajo pri

Tiskovni zadrugi v Ljubljani
Prešernova ulica št. 54.

Naročajte „Jutro"!

Domače vesti

GODOVANJE.

Kdaj ima radikalska stranka god? Smešno vprašanje, ali vendar je tako, da radikalska pártija goduje vsako leto na praznik «treh Jerarhov», to je na dan 12. februarja. Priredi se v največjem beograjskem hotelu «velika radikalna zabava», Pašić prvi povede kolo in čisti prihod se porabi v primerne partijske svrhe.

Lani so bile volitve in se je mnogo potrebovalo za volilni fond. Letos je beograjska radikalija skromnejša: Čisti prihod godovanja, ki je že napovedano, se bo tokrat porabil za «reorganizacijo partijske kancelarije», zato «Samouprava» pričakuje, da bo vsak radikal prispeval, kolikor bo največ zmogel. Pa to ne le beograjski radikali, temveč tudi oni onstran i preko Save, ki se lahko poslužijo ugodnosti poštnih nakaznic.

Čudno nepraktični so tuintam radikali: pri reparacijskih dobavah se je dal opremiti marsikak kvartir radikalskih veličin, na kancelarijo so pa čisto pozabili.

Zanimivo je še, kar letos poudarja «Samouprava» ob napovedi godovanja: «Radikalska pártija nima in noče imeti drugih dohodkov kakor dobrovoljne prispevke svojih članov . . .» Bi lahko, pa noče! Oj, da je narobe: da bi hotela, pa ne mogla!

Priporoča se nadalje iz beograjskega tabora, da na svete Tri Jerarhe tudi ostale radikalske organizacije v bližnji in daljni provinci priredijo «radikalski večer» in da poleg smotra svojih sil poskrbijo za čim večji dobiček, ki se mora odposlati glavnemu odboru v Beograd . . . V Ljubljani bo to kakor Pirova smaga: Le par «radikalskih večerov s prispevki za kancelarijo» — in naše radikalije bo konec!

Sa.

•

* **Vačen razglas radi 10dinarskih «kovačev».** Kakor znano, jemlje «Narodna banka» 10dinarske bankovce, tako zvane «kovače» iz prometa. Do konca t. m. jih še prejemajo podružnice «Narodne banke» v pokrajinah, od 1. februarja t. l. naprej jih pa prevzame le še «Narodna banka» v Beogradu. Vse, ki pošiljajo upravi «Jutra» vplačila, opozarjamo nato ter jim naznanjamo, da tudi uprava «Jutra» prihodnjega ponedeljka dalje ne bo sprejela nobenih «kovačev» več. Če jih bo kdo poslal, jih uprava ne bo mogla vzeti v račun. «Kovačev» uprava tudi ne bo vračala po pošti in jih bo vrnila le, če bo kdo prišel osebno ponje. Naj se blagovolijo interesenti ravnati po teh navodilih. Uprava «Jutra».

* **Muzej Petra I. Osvoboditelja.** Ministrski svet je sklenil, da odkupi vilo na Topčiderskem brdu, v kateri je umrl kralj Peter I. Osvoboditelj, in jo izpremeni v muzej, ki bo nosil ime «Muzej Petra I. Osvoboditelja».

* **Ostavka na mandat.** Demokratski poslanec Milan Pantević je podal iz družinski razlogov ostavko na svoj mandat. Na njegovo mesto stopi namestnik Mita Mihajlović.

* **Češka odlikovanja za jugosl. dobrovoljce.** Češkoslovaška republika je odlikovala 100 jugoslovenskih dobrovoljev s češkoslovaškim vojnim križem. Odlikovanim bo češkoslovaški poslanik križce osebno izročil v Beogradu.

* **Naši ujetniki v Rusiji.** Mednarodni odbor «Rdečega križa» v Ženevi je uradno sporočil, da je zbral podatke o naših ujetnikih v Rusiji. Iz njih je razvidno, da se nahaja v Rusiji še 300 ujetnikov iz naše države. Seznam ujetnikov se predloži našemu vojnemu ministrstvu, ki ga bo dalo na razpolago interesirancem.

* **Vpoklic rezervnih oficirjev k orožnim vajam.** Ministrstvo vojne in mornarice je sklenilo, da se vpokliče letos večje število rezervnih oficirjev na dvomesečne orožne vaje.

* **Iz vojaške službe.** Konjiški poročnik, knez Pavle Karadjordjević, je imenovan za konjiškega kapetana 2. razreda. Poročnik bojnega broda 2. razreda Velimir Crnadak je preveden v rezervo. Svečenik 2. razreda Ivan Maračić v Ljubljani je trajno upokojen.

* **Izpremembe v državni službi.** Na beograjski univerzi so imenovani: dr. Dragoslav Jovanović, načelnik finančnega ministrstva v ostavki, za izrednega profesorja javnega prava; dr. Ksenija Anastasijević za docenta zgodovine filozofije; dr. Borislav Lorene za izrednega profesorja teološke fakultete. Upokojeni so: Ivan Cel, kontrolor meroizkusnega urada v Kranju; pisarniški oficijal Ivan Prosene, pisar Josip Erzin in sluga Marko Kostanjevec — vsi pri oddelku ministrstva za trgovino in industrijo v Ljubljani.

* **Svetosavska beseda v Varšavi.** Jugoslovensko akademsko društvo v Varšavi priredi danes svetosavsko besedo v svečani dvorani politehnike ene največjih dvoran v Varšavi. Slavnost bo obsegala koncert in ples. Vsa prireditev stoji pod protektoratom našega poslanika v Varšavi g. Simića in poljskega ministra prosvete. Med prireditelji se nahajajo prvi društveni krogi varšavski.

* **Spričevala o državljanstvu.** Ministrstvo za notranje zadeve je odredilo, da mora izpričevala o državljanstvu, ki jih izdajo podrejeni organi, pregledati in potrditi ministrstvo samo, ker bi sicer ne bila veljavna.

* **Nova pošta v Sloveniji.** S 1. februarjem se v področju ljubljanske direkcije ustanovi nova pošta v Strugah na Dolenjskem, obenem pa se ukine poštna nabiralnica «Pri cerkvi». Pošta Struge bo imela vsak dan pešzvezo s pošto Videm-Dobrepolje. Uradne ure za stranke bodo ob delavnikih od 8. do 12. in od 14. do 16. ure ob nedeljah in praznikih pa od 8 do 10. ure.

* **Pomlad v Primorju.** S Sušaka javljajo, da so imeli v prvih dneh tekočega sedna krasno zimsko solnce ob hladnem vetru, zadnja dva dneva pa sta pričarala pravo spomlad — toplo in solnčno vreme. Skoraj ves Sušak se je sprehajal po Brajdici ter užival prijetno solnčno vreme.

* **Rimski grobovi v Virovitici.** Delavci lasenike opekarne, Nemečka, so pri kopanju ilovice za opekarno naleteli na rimske grobove. V globočini treh metrov so izkopali več lončene posode s pepelom sežganih mrtvecev, v pepelu pa uhane in drug ženski nakit. Posoda je večjim delom razbita.

* **Smučarje in izletnike na smuško tekmo** opozarjamo na današnji članek «Iz Borovnice v Cerknico» znanega našega fotopisca in prirodnega esteta.

* **Razpisane službe.** Zdravstveni odsek za Slovenijo razpisuje naslednja službena mesta: upravitelja v splošni bolnici v Mariboru, upravitelja v javni bolnici v Brežicah, upravitelja v hiralnici v Ptuju ter upravitelja v hiralnici v Vojniku. Pri vodstvu javne bolnice v Celju je razpisano mesto asistenta za kirurgični oddelek, v splošni bolnici v Ljubljani pa mesto strojnika.

* **Iz Kočevja nam poročajo:** Na velposestvu Karola Auersperga sta imenovana inž. Fran Štiglic iz Celja za gozdnega računovodjo v Soteski in Fran Primožič iz Retnja za obratovodjo parne žage v Jelendolu.

* **Pri pediranju bukve smrtno ponesrečil.** Posestnik Lovro Strnišnik iz Zaplane pri Trojanah je s svojim sinom pediral v gozdu bukev. Ko je bila podsekana, je padla na drugo drevo. Vsled tega jo je oče s cepinom izpodnašal, pri tem pa ga je drevo udarilo s tako silo, da je obležal mrtev na mestu. Zapustil je več otrok.

* **Samomor gimnazijalca zaradi nesrečne ljubezni.** Zemun je doživel prošli torek redko senzacijo. Rano v jutro so našli blizu železniške proge med dvema vinogradoma dijaka sedmega gimnazijalnega razreda Gjorgja Sedlarja mrtvega. Poleg njega je ležal revolver. Iz pisma, ki se je našlo pri mrtvecu, je razvidno, da je šel mladi dijak prostovoljno v smrt, ker mu je ljubljenka, mlada dijakinja, s katero je bil zaročen, postala nezvesta.

* **Tečaji za strojepisje in stenografijo.** Na zasebnem učilišču Legat v Mariboru začnejo z dnem 4. februarja zopet novi tečaji za strojepisje, slovensko stenografijo ter nemško stenografijo in trajajo štiri mesece. Enostavno, dvostavno in ameriško knjigovodstvo se poučuje privatno. Vpisovanja in pojasnila v trgovini s pisalnimi stroji Legat, Maribor, Slovenska ulica 7, telefon 100.

* **Absolventi višje strojne in stavbne šole v Ljubljani** naj pošiljajo svoj naslov ozioroma izpolnjene priglasnice na naslov Anton Poljšak, Ljubljana, Loučarska steza št. 10.

Veliko šk do si delate sami, ako kupite blago drugje preden si ne ogledate niske cen v trgovini
„DANICA“
Majzelj & Rajšelj
Ljubljana, Tur.ški trg št. 1
(bivša Preskrbovalnica).
Velika zaloga blaga, hlačevine, šameta, kontenine, tiskovine, barhenta, flanele, odej, pletov, nogavic, rokavic, kravat, srajc, ovratnikov, predpasnikov, jopic ter najrazličnega drugega blaga. — I-totam zaloga usnja vseh vrst. sea
Postrežba vestna in točna.

Iz Ljubljane

u— **Opasno je obolel podpredsednik JDS obč. svetnik g. Josip Turk.** Mnogim prijateljem, ki povprašujejo po njegovem zdravju, sporočamo, da se je bolezen že obrnila na bolje. Odličnemu somišljeniku in delavcu želimo brzega in popolnega okrevanja.

u— **Umrl je stara napredna grča v 85 letu g. Anton Kačar** po domače Brajarjev Tone, gospodar na Sv. Petra cesti 67. Bil je vedno naš odločen somišljenik. Vžival je splošen ugled in spoštovanje. Pogreb se vrši danes popoldne. Bodi mu ohranjen blag spomin.

u— **Zvišanje vstopnine v mestni kopelji.** Vstopnina za mestno kopelj ljubljansko je bila dosedaj tako minimalna, da se režijski stroški niso mogli več kriti. Z ozirom na to je mestni magistrat sklenil, da se zviša vstopnina za pršno kopelj na 4 Din in za kadno kopelj pa na 6 Din.

u— **Kolo jugoslovensk. sester v Ljubljani,** ki je pri letošnji božični obdaritvi vzelo v svoje okrilje razna dobrodelna društva kakor Elizabetino otroško bolnico in Jožefinum, je dne 20. decembra obdarilo v svoji društveni pisarni 330 učencev in učenk iz ljubljanskih osnovnih šol s toplo obleko ali s čevlji. Odbor se najiskreneje zahvaljuje vsem mnogobrojnim darovalcem, ki so radovoljno prispevali v denarju ali v blagu v ta humanitarni namen na nabiralne pole sledečih naših odbornic: Vide Baltičeve, Ele Berbučeve, Marice Bartolove, Minke Gašperlinove, Kaje Kazimirovičeve, Vike Krajgherjeve, Marice Kruharjeve, Dragice Mulečeve, Ferdinande Majaronove, Marije Pogačnikove, Ane Počkarjeve, Uršule Rozmanove, Josipine Škafarjeve, Mary Tomažinove, Franje Tavčarjeve, Marije Vahtarjeve in Marije Wosnerjeve. Znatni prispevki našega rodoljubnega občinstva so pripomogli do tako velikega števila obdarovane mladine. Vsem bodi v plačilo osrečujoča zavest, da so razveselili nedolžna bitja, ki se bodo s hvaležnostjo spominjali te božične obdaritve. Odbor Kola jugoslovenskih sester v Ljubljani.

u— **Svetosavska beseda** pravoslavne občine se vrši, kakor smo že poročali v nedeljo 27. t. m. v Unionski dvorani. Sodelovali bodo poleg godbe Dravske divizije operna pevka ga. Borova, operni pevci gg. Betetto, Popov in Šimenc, dalje g. prof. Ruč in zbor F. S. na učiteljišču pod vodstvom g. Adamiča. Vstopnice po 10 do 40 Din so v predprodaji v trgovini Dobrić, Prešernova ulica 9. Tam naj se zglasi tudi, kdor pomotoma ni dobil vabila, a se želi proslave udeležiti, ker je vstop dovoljen le proti vabilu. Po končanem sporedu bo ples. — Dopoldne ob 9. uri se vrši tudi v Unionski dvorani svetosavska proslava za šolsko mladino.

u— **Venček maturantov tehniške srednje šole** se vrši definitivno v sredo dne 30. januarja t. l. v veliki dvorani Narodnega doma, vsled tega, ker je dvorana druge dneve zasedena. V torek plesna vaja odpade. Vstop le z izkaznico ali vabilom. Prosimo za polnoštevilen in točen obisk. Odbor. 198

u— **Plesna vaja T. A.** se vrši v ponedeljek dne 28. t. m., ne pa danes, kakor je bilo včeraj naznanjeno.

u— **Poizkusna kuha na plinu.** Na mnogoštevilna vprašanja, kedaj da se bo vršila poizkusna kuha s plinom, nam vodstvo mestne plinarne javlja, da se isto vrši dne 1. februarja 1924 ob 5. uri popoldne v telovadnici Mladike. Predavanje je iz prijaznosti prevzela gdč. Zemljanova, voditeljica gospodinjske šole na Mladiki.

u— **Vič. Kulturno prosvetno oddelenje Sokola Vič** priredi v nedeljo 27. t. m. ob 8. uri zvečer predavanje s skioptičnimi slikami. Predava prof. dr. Iv. Lah o Sokolskem zletu v Pragi leta 1920.

u— **Seznam najdenih stvari.** Pri policijski direkciji v Ljubljani so bili v času od 1. do 15. jan. 1924. prijavljeni sledeči najdeni predmeti, 1 črno volneno žensko krilo, 1 štrena volne, srednja vsota denarja, 4 skupaj zvezani ključi, 1 prazna listnica, manjša vsota denarja, 1 mala listnica, v njej večja vsota denarja, 1 pes ki nosi znamko «Ljubljana 715», 1 ročna torbica in v njej mala vsota denarja, 1 moški suknjič, 1 moška ura iz rumene kovine (najdena pred 2 leti v Ljubljani), 1 ženski ponošen čevelj na zadrgo, 1 zlat obesek, 1 denarnica v njej mala vsota denarja, 1 ženska ročna torbica v njej 1 očala in 3 ključi, 1 kožuhovinasti ovratnik. V železniških vozovih najdeni predmeti: 2 ročni torbici, 1 galoša, 1 dežnik in 1 zavitek stare obleke.

u— **Koncert.** Danes se vrši v kavarni Evropa koncert dravske godbe. Začetek ob 9. uri zvečer. Vstop prost. 201

u— **Debatni večer «Jadrana»** se vrši danes v soboto ob 20. uri. Predaval bo g. Josip Župančič o temi «Rim v luči sv. pisma in svetovne zgodovine». Vabljeni gg. starešine in napredni akademiki.

u— **Slab prijatelj. Francetu Luznarju,** hlapcu pri Stavbeni družbi, stanujočemu v baraki na Vrtači, je v sredo izmaknil njegov tovariš Jakob Soklič prihranek 700 Din. Denar je spravil pri Julijani Weithauser, natakarici v neki gostilni na Sv. Petra cesti, kateri je tudi tatvino priznal, ta pa ga je izročila neki svoji znanki. Bili so aretirani vsi trije.

u— **Pogreša se od 22. t. m. 84 letna Lucija Kralj.** Svoji hčerki Frančiški Železnik, stanujoči na Krakovskem nasipu je dejala, da gre v bolnico. Ker pa se tamkaj ni prijavila in tudi ni prišla domov, je možno, da je kje ponesrečila.

u— **Umrli v Ljubljani.** Zadnja dva dneva so bili naznanjeni sledeči smrtni slučaji: Anton Kačar, posestnik, 85 let, Elza Horn, pečarjeva hči, 5 dni, Janez Vidgaj, občinski ubožec, 45 let, Ljubomir Šparovec, delavčev sin, 4 leta, Fran Smole, delavec, 28 let, Anton Belcjan, občinski ubožec, 57 let.

Dražestna
Lya de Putti
in
Vladimir Gajdarov
poznan iz drame „Pariška grofica“ v ulogi Rabatina nastopita v drami
Peklenska njiva
6 dejanj
sobota 26., nedelja 27. in pondeljek 28. jan.
Kino „Ljubljanski dvor“

Iz Celja

e— **Izredni občni zbor stanovanjske in stavbene zadruge v Celju** dne 23. jan. se je pečal z ozirom na razne udobnosti, ki jih nudi zakon o trošarini obče koristnim uradniškim stavbenim in sličnim zadrugam z izpremembo nekaterih točk dosedanjih pravil. Naslov zadruge «Stanovanjska in stavbena zadruga» se je izpremenil v «Občekoristna uradniška stavbena zadruga», tudi so se črtale toč ke glede izplačila dividend in nagrad, namesto tega pa uvedla določila glede obrestovanja zadružnih deležev, ki so se povišali na 100 Din.

e— **Samomor.** V četrtek dne 24. t. m. dopoldne se je obesil v svoji hiši v Savodni Ivan Suppan, mesar v Aleksandrovi ulici v Celju. Pravi vzrok tega čina doslej še ni pojasnjen, razširjena pa je govorica, da zato, ker je bil obsojen radi verižništva in je baje izjavil, da ne gre sedet.

Iz Maribora

a— **Za planinski ples v Mariboru** dne 1. februarja pri Götzu se dobe vstopnice v predprodaji pri tvrdkah Pintar in Lenard, Kravos, Baloh in Franjo Majer. Cena za osebo 15 Din in 1 Din nočni davek.

a— **Mariborski drobiž.** (Smrtna nesreča.) Včeraj zjutraj je pri nakladanju drv na postaji Bistrici nad Mariborom smrtno ponesrečil kaznjenec mariborske moške kaznilnice 35 letni Viktor Rihter. — Pomagal je nakladati drva ter je pri tem padel z naloženega voza na tračnice in si zlomil hrbtenico ter lobanjo. Bil je takoj mrtev. — Policija je aretirala več oseb radi osumljenja vloma. — Danes, v soboto ob 20. se bo vršil ob priliki občnega zbora Slovanske čitalnice družinski večer, pri katerem je na dnevnem redu tudi poročilo o delovanju ljudske knjižnice v prošlem letu. — V nedeljo 27. t. m. ima ob 11. uri v meščanski šoli Cankarjeva ulica podporno društvo za revne učence letni občni zbor.

a— **Osebne vesti.** Bivši okrajni glavar dr. Srečko Lajnšič namerava v Mariboru otvoriti gospodarsko pisarno, kjer bo imel zastopstvo velikih tvrdk. — Bivši veliki podžupan dr. Vilko Pfeifer pa misli vstopiti v odvetniško pisarno dr. Rapoca. Pravdni akt dr. Lajnšiča proti dr. Pfeiferju radi razžaljenja časti pa še cirkulira med okrajnim sodiščem in državnim pravdništvom. Po prvi razpravi še ni bilo nobene nove.

Sodišče

§ **Dva dni po Ljeninovi smrti** je bil pred ljubljanskim deželnim sodiščem veled razširjenja komunizma obsojen član nezavisne delavske stranke — mlinar Fortunat R. na dva meseca zapora. Dne 15. julija 1923. je namreč nosil o priliki nekega shoda zveze rudarskih delavcev komunističen odznak, peterokrako zvezdo s srpom in kladivom — ter s tem, kakor pravi obtožnica, «pozival in ščuval, da je treba obstoječi pravni red nadomestiti z drugim, po prevratu in rušenju privatne lastnine ali uničenju javnega miru». Pri njem so zaplenili tudi nekaj marksističnih in drugih prepovedanih komunističnih brošur in spisov ter lastne, v komunističnem duhu sestavljene zapiske. Ker je imel tudi nekaj prepovedanega orožja brez posebnega dovoljenja, ga je sodišče obsodilo na imenovano kazen, vštevši šesttedenski preiskovalni zapor. Obsojenec je vložil ničnostno pritožbo.

§ **Ponesrečena špekulacija.** Dva razborita mladeniča, Jože Vehar in Ivan Zakrajšek sta bila odpuščena iz službe pri nekem oddelku Dravske divizijske delavnice. Iz maščevalnosti sta skovala načrt, da bi prisilila svojega prejšnjega komandanta, da jima izplača kaj denarja. Sestavila sta pismo prav pestre vsebine, v katerem zahtevata od naslovljenca, kapetana M., da jima pošlje na naslov «Kapnik, Ljubljana, poštoležeče» 2000 Din. V slučaju, da jima ne bi takoj ustregel, ga bosta ovadila pri vrhovnem poveljstvu, češ da je jemal iz erarličnega skladišča zase razne predmete. Koncem pisma ga prijazno pozdravljata v trdnem zaupanju, da jima željo izpolni. Podpisala se nista. Ko je bilo pismo sostavljeno, sta naprosila sestro obsojenega Ivana Zakrajška, da jima spiše «na lepo». Naslovljenec pa je po prvi razburjenosti vložil ovadbo in tička so kmalu prijeli ter obsodili na 10 tednov, odnosno 1 mesec težke ječe. Danes pa se je pred tukajšnjim deželnim sodiščem zagovarjala pisalka omenjenega pisma. Bila je obsojena na 14 dni ječe, kar je je tako potrlo, da se je v joku sesedla na obtožno klop. Ko je kapetan M., ki je imel vsled pisma toliko sitnosti, začuj jok, se je obrnil na ljubljanski sodni svet in prosil za znižanje kazni obtoženke, — kar pa seveda ni bilo več mogoče.

§ **Družabno življenje v Črni vasi.** Šest fantov je stopilo na Štefanovo v krčmo v Črni vasi in si naročilo pol litra vina — ker so bili sila žejni. Krčmar pa je imel dober nos in je takoj zaslutil, da hočejo napraviti dober dovtip, kot so si ga že baje enkrat privoščili na račun krčmarjeve svetiljke. Ker je precej razborit človek, mu je kri malce vzkipela in stopil je k prvemu ter ga na najnežnejši način skušal odstraniti. Ker pa mladi Jakob nikakor ni kazal umevanja za krčmarjeve želje in je nasprotno dosti energično nastopil, se je gostilničar poslužil bližnjih steklenih predmetov, da bi s pomočjo ročnih dokazil prepričal došlece, da zanje pri njem žal ne bo prostora. Mladeniči so krivo razumeli rahlo trkanje gospodarjevih steklenic po Jakobovem hrbtu in razvili so svoje bojne prapore — in začela se je «domača veselica». Oblečalo je to pot sicer le nekaj stolov in kozarcev; zato pa se nadaljuje priškanje pred ljubljanskim okrajnim sodiščem, ki je razpravo v svrho zaslišavanja prič za enkrat odgodilo.

§ **Tatinska tovariša.** Pred celjskim okrožnim sodiščem se je zagovarjal Anton Ivanšek, 25-letni krovec iz Posavja. V noči dne 21. decembra je ukradel v družbi tesarja Kosa iz Artiča nekemu posestniku v Artičah med in vosek. Ko so ju pa domačini zasačili, sta pustila koš z ukradenim blagom ter zbežala. Ivanšek je bil obsojen na 6 mesecev težke ostrene ječe. Kosa pa je med tem že zadela pravična usoda. Bil je najbrž odličen član one tatinske družbe, ki je dalj časa kradla po Posavju. Ko so nekega večera skrili ukradeno blago pod kozolec, kjer se je našlo prihodnjega dne so orožniki prežali na storilce. Prihodnji noč se je pojavil Kos, da bi spravil blago na varno. Ko se pa klic ni ustavil, ga je orožnik smrtno zadel.

prof. Emil Adamič; 2.) Loewe: Ura, balada; 3.) Ipavic: Menih, poje dr. Aleksander Rigo; 4.) Jeraj Karel: Lepa Vida, melodram v narodnem tonu, recitira ga. Vida Jerajeva; 5.) Schumann: Dva grenadirja, poje g. dr. Rigo; 6.) Wagner: zbor predic in balada Sente iz opere «Večni mornar», poje gdč. Zikova ter ženski zbor.

Izredni občni zbor Narodne galerije v Ljubljani je v četrtek dne 31. jan. ob 5. uri popoldne v srebrni dvorani Unione. Prosimo člane za udeležbo.

Uvod v umevanje umetnosti. V soboto dne 26. jan. ob 6. uri zvečer se vrši v zborniční dvorani ljubljanske univerze šesto predavanje z naslovom «Kompozicija». Predava dr. Iz. Cankar. Vstopnice po 12 Din pri vhodu.

Slikar Ludvik Kuba, čegar 50-letnico je lani proslavila češkoslovaško - jugoslovanska Liga v Pragi, ima pavkar razstavo svojih slik iz lužiške Srbije pri Rubežu v Pragi. Kuba je bil v mladih letih v Monakovem učenec Ažbetove slikarske šole, ki so jo tedaj poleg Nemcev Francozov in Amerikancev posebno Slovani radi posečali. Poleg slikarskega talenta se mu je zgodaj razvil smisel za glasbo in začel je nabirati melodije vseh slovanskih narodnih pesmi. V ta namen je večkrat prepotoval ves Balkan in tudi Slovenijo. Sad tega dela je bila publikacija, izdana k njegovi 50-letnici od «Umetelecke Besede», obsegajoča napeve in besedilo velike množine narodnih pesmi posameznih slovanskih narodov. Na svojih potovanjih je Kuba tudi pridno slikal izrazite plemenske tipe v karakterističnih nošah. Lani je razstavil jugoslovanske pokrajine in narodne noše, sedaj pa razstavlja pester šop iz prijubljene mu Lužice, kjer je z mnogimi vrednost, se vendar blagodejno razlikuje od podobnih del številnih diletantov, težavami med patrijarhalnim narodom nabral lepo zbirko tipov. Dasi ima Kubovo današnje slikanje bolj narodopisno

Ljubljanska drama.

Sobota, 26.: «Golobček». A.
Nedelja, 27. ob 3.: «Mogočni prstan». Izv
Ob 8.: «Osma žena». Izv.
Pondeljek, 28.: «Hamlet». C.

Ljubljanska opera.

Sobota, 26.: «Aida». P.
Nedelja, 27.: «Traviata». Izv.
Pondeljek, 28.: Zaprto.

Mariborsko gledališče.

Sobota, 26.: «Onstran življenja». C.
Nedelja, 27. ob 15.: «Namišljeni bolnik». Izv. Ob 20.: «Ženitev». D. Zadnjič v sezoni.

Celjsko mestno gledališče.

Nedelja, 27.: «Zakleti princ» (popoldne) in «Svet» (zvečer). Izv. b

Marijonetno gledališče v Mariboru. Nedelja, 27. ob pol 15.: «Snegulčica».

Vremensko poročilo

Ljubljana 25. januarja 1924. — Ljubljana 306 nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana .	7.	770·9	—10·7	jug. zapad	več. jasno	—
Ljubljana .	14.	769·7	—8·8	„	„	—
Ljubljana .	21.	771·6	—5·7	brezvetra	jasno	—
Zagreb . .	7.	769·2	—7·0	„	več obl.	—
Beograd .	7.	769·8	—16·0	„	jasno	—
Dunaj . .	7.	769·3	—7·0	„	oblačno	—
Praga . .	7.	768·3	—5·0	„	pol obl.	—
Inomost .	7.	772·9	—15·0	„	več. jasno	—

V Ljubljani barometer višji temper. nižja. Solnce vzhaja ob 7·32, zahaja ob 16·35

Iz življenja in sveta

Žena

Nedavno je časopisje poročalo, da so si v Reedi, v državi Zahodna Virginija, priborile žene dovoljenje, da smejo nositi hlače na ulicah. Nekoliko besed in za njimi se je skrival ogromen boj žen za enakopravnost, ki bi bil v Reedi skoro povzročil revolucijo. Reedskim damam je prijalo, pokazati se tu pa tam na ulici v čednih breeches, in to jim je tem bolj ugajalo, čim bolj se je jezila policija. Ko je potem policija razglasila, da motijo žene v breeches javno moralo, ter je odredila, da smejo nositi žene samo krilo, so bile vse prepričane, da jim je čisto nemogoče živeti brez breeches. Žena more biti daleko bolj vztrajna (zlobni možje imenujejo to trmo) nego mož, če zasleduje kako misel. In reedske žene je v njihovem hotenju podpiralo še razjarjenje zaradi opravljanja, ki se je šepetalo po mestu, češ da nimajo lepih nožic, in da je to glavni vzor, da je policijski prezident, velik estet in poznavatelj ženske lepote, prepovedal ženskam hoditi v hlačah po ulici. To so si seveda izmislili zlobneži, ki so s tem sami hujskali in se hoteli zabavati ob razburjenju, ki so ga povzročali. Reedanke so hotele dokazati, da so vsa obrekovanja jalova in da se morejo vse do zadnje pokazati kot moderne Amazonke, ne da bi žalile lepočutja, in vložile prošnjo, na katero so dobile več tisoč podpisov, da bi se prepoved nošenja hlač na ulici preklicala, pa ne samo to, ampak tudi, da bi bilo izrecno dovoljeno kakor možem tako tudi ženam, pokazati se v hlačah, kadar in kjer bi hotele. Ker so bile na čelu gibanja odlične meščanke, ni preostajalo nič drugega, kot ustreči tej prošnji. Pričakovali bi morda, da so v proslavo te zmage priredile manifestacijo, pri kateri so se do zadnje pokazale v hlačah? Kaj šele! Sedaj, ko jim nihče več ne prepoveduje, se ne pokaže niti ena v hlačah na ulici. In tako je imel morda prezident res prav!

„Brezžično" bobnanje pri zamorcih

Kdor je kdaj bil v Afriki, v dotiki z zamorskimi ljudstvi, se dobro spominja nerazumljivega, glasnega, skoraj neprestanega grmenja bobnov. Z njimi si zamorci na največje daljave pošiljajo vesti na način ki je belim ljudem do danes ostal nerazumljiv, čeprav so si nekateri goreče prizadevali, da bi pogledali tudi za to tajnost. Čudno pa je, da je uporaba in razumevanje tega bubna lastna vsem črncem. Sedaj objavlja kapitan Reginald Haselden, paleolog Britanskega Muzeja, prav zanimiv lasten doživljaj. Imenovani je bil med vojno častnik in je imel nalogo, da nabere v Afriki črnopoltih prostovoljcev-najemnikov.

Nahajal se je v Nigeriji v mestu Ibada. Tega «mesta» ne najdeš zaznamovanega na zemljevidu, čeprav šteje ta naselbina nad dvestotisoč duš in je ena naj večjih vasi tega kulturno zelo nizko stoječega ljudstva. Neprestano, enolično grmenje takšnih bobnov je kapitana Reginalda napravilo že docela nervoznega. Nekega dne pa opazi, kako njegovi rekruti prav posebno živahno čebrnjajo. Vpraša po vzroku, in oni mu odgovore: «Velika barka beli mož utonil». Mnogo mnogo beli mož utonil!» Kapitan tej zamorski vesti ni pripisoval pomena, — vdkodi naj bi oni to izvedeli! Toda tri dni pozneje je tudi njegova slučajno pokvarjena brzojavna proga bila zopet popravljena in prva vest je bila o potopu parnika *Luzitanije*. Kapitan se je v čudu sedaj natančneje informiral in izvedel, da so pred tremi dnevi zamorci isto vest prejeli naravnost iz Kaire vzdolž Nila in dalje preko celega dela zemeljske oble s pomočjo bobna s skoro isto naglico, kakor direktna poštna brzojavka. In to celo čez ozemlje zamorskih rodov, ki govore docela različne jezike in so se tačas nahajali med seboj v vojnem stanju!

Najstarejša Indijanka

Ameriški listi prinašajo sliko Indijanke Manille Perez, ki je praznovala ob novem letu svoj 114. rojstni dan. Starka živi v mestu Los Angeles v državi Kalifornija in je baje še telesno in duševno čvrsta in živahna.

× **Dunajski krematorij.** Dunajska občina je lani sklenila zgraditi krematorij za sežiganje mrličev. Vlada je ta sklep razveljavila, občinski svet pa je vztrajal na njem in tako se je v četrtek bavilo z njim avstrijsko ustavno sodišče, ki je razsodilo v prid občini. Dunajski krematorij torej ostane.

× **Romantična poroka.** Veliko senzacijo v vsej ameriški družbi zgornjih desetih tisočev je vzbudila vest o tajni poroki ene najbogatejših ameriških dedinj hčerke ustanovitelja Standard Oil Company Henry S. Rogersa z avstrijskim grofom Ludovikom Salm-Hogstraten. Grof Salm je prišel v Ameriko šele pred nekoliko tedni, da sprejme angažma pri neki filmski družbi. Pri neki priliki se je mladi grof seznanil z mis Rogers, ki se je takoj strastno vanj zaljubila in v par dnevih se je tajno z njim poročila. Rodbina je bila postavljena že pred gotovo dejstvo. Sedaj se rodbina trudi na vse kriplje, da bi dala poroko proglasiti za neveljavno. Poslala je na Dunaj zaupnike, da bi izsledili kakšno je bilo prejšnje grofovo življenje, in da bi s tem dobila materijal za neveljavnost zakona.

× **K. u. k. Hofburg.** Po malem izginjajo spomeniki cesarskega Dunaja. V Schönbrunnu pripravljajo velike nove sportne zgradbe, Franca Jožefa ljubica Katarina Schratt piše svoje spomine za honorar 70.000 dolarjev, in tudi stara stroga palača najbolj formalistične evropske dinastije se polagoma postavlja v službo zelo demokratičnih namenov. Pred nekaj časa že so enega večjih salonov dodelili v operne svrhe dvorni operi, druge dvorane se uporabljajo kot muzej in zopet druge za zborovanja in prireditve, tako n. pr. za vzorčni velesejem in za zbor Lige društev za propagando Zveze narodov. Evo, sedaj pa, v predzadnjem stadiju svojega — «propadanja», se stare Hofburge polašča že tudi vsakdanja trgovina. Na obeh straneh pasaže na Ring bodo postavili paviljončke in izložbene «zaboje» za reklamo, sredi obiskanega prehoda, v centru mesta. Dohodki so namenjeni za vzdrževanje ogromne palače. Sic transit.

× **Plesne čajanke** so angleška iznajdba, a so se prav hitro udomačile tudi po drugih državah. Zlasti so navdušene za nje Američanke, ki plešejo sedaj baje samo popoldne in le izjemoma zvečer. So to seveda v prvi vrsti zasebne družabne prireditve na domovih premožnih ameriških rodbin, ki imajo za goste še to ugodnost, da nič ne stanejo.

× **Posmej se mi, in povem ti kdo si!** Sledeč vzorcu starega pregovora «Povej mi s kom hodiš, in povem ti kdo si!» se je pred kratkim v Italiji, deželi pretvarjačev, našel «profesor», ki se je postavil na stališče, da lahko oceni človeka po njegovem smehu. «Profesor» analizira smeh ljudi takole: najboljši smeh je «ha-ha-ha». Na človeka, ki se hahlja, se lahko popolnoma zaneseš. Nasprotno je z ljudmi, ki se smejejo «he-he-he». To so zagonetna bitja, pred katerimi se čuvaji Še opasnejši od «he-he» smeha je smeh «hi-hi». Ljudje, ki se hihitajo, so podli in dvolični. Močnega in plemenitega značaja so oni, ki se smejejo «ho-ho». O ljudeh, ki se «huhijajo» ni zinil «profesor» niti besede. Dobro bi pa bilo, če bi ga s «hu-hu» strašilom nagnali vsi tisti, katere «ha-hi-ho-he» profesor vleče za nos.

× **Društvo proti pretepaštvu.** Kako čudno! Pri nas se smatra pretepaštvo za nekaj povsem vsakdanjega in naravnega! Nikomur ne pride na um, da bi ustanovil organizacijo proti pretepáčem. Ne tako v Ameriki. Amerika je dežela kuriozitet, pa se je izkazala tudi v organizaciji proti pretepaštvu. Ustanovilo se je namreč društvo sodnikov, profesorjev zdravnikov, učiteljev, umetnikov, pisateljev, novinarjev in drugih duševnih delavcev, ki je začelo širokopotezno akcijo proti pretepaštvu. Uspehi agitacije že vidno napredujejo in bodo v bodoče še večji. Pri nas še dolgo ne bomo sledili Ameriki. Preveč nam je v krvi «aufbiks, prmejduš!»

× **Pustolovščina gospoda župnika z Židinjo.** Župnik v Kremižu na Češkem si je izbral veselo dekle, da bi mu pomagala nositi težki jarem celibata. Bila je 17 let stara, vesela in se je rada smejala. Da je bila židovske vere, to ni ničesar oviralo, kajti imela je toliko dobrih lastnosti, da ta nedostatek ni prišel v poštev. Gospodična Lucija, ki jo je gospod župnik izdajal za svojo varovanko, mu je sladila samoto, on pa ji je za to igral na klavir. In bilo je veselo na fari, petje in smeh, prihajali so v župnišče tudi «gospodje» iz soseščine in dolgo v noč se je plesalo in smejalo. Nenadoma pa se je oglasil Lucijin oče, pek v pruski Šeziji, in prosil oblast, naj dá pripeljati z uradnim spremstvom njegovo hčerko domov, odkoder je skrivaj ušla. Orožništvo je obiskalo gospoda župnika in lepo Lucijo ter ugotovilo, da se nahaja dekle v češki republiki brez uradnega dovoljenja in brez očetove vednosti. Zato je odpeljalo deklico na povelništvo. Gospod župnik je šel za njo in izprosil dovoljenje, da sme še za dve uri na faro. Dal je častno besedo, da pripelje deklico čez dve uri k vlaku, s katerim so jo hoteli odpraviti domov. Toda deklice ob določeni uri ni bilo. Župnik jo je zatajil kakor sv. Peter Kristusa. Orožniki pa so le iskali in našli židinjo v župnišču v Teplicah. Šla je tudi tja po slovo in to je trajalo dva dni. Bila je res deklica s hudičem v telesu.

× **Babjevernost angleških igralcev** Angleški igralci so baje zelo babjeverni. Strumno se drže načela, da se v petek ne sme vršiti nobena premijera. V petek se tudi pri reprizah ne sme klicati igralcev pred zastor. Ako se vprizori kakšna opera, kjer bi moralo nastopiti 13 oseb, se igralci in pevci branijo ulog, ker so prepričani, da bi za kazen še isto leto umrli. Zato je treba število zaokrožiti navzgor ali pa ga zmanjšati. Angleški igralci se tudi boje prinesti dežnik na oder. Posebno babjeverni pa so glede čevljev. Igralec, ki je obul čevlje, ko je prvič stopil na oder, pazno čuva te čevlje in jih nosi po možnosti pri vsaki premijeri in pri vsakem važnejšem dogodku v svojem življenju. Take navade imajo gledališki igralci v Shakespearovi domovini. Ko bi Shakespeare živel in vedel za te njihove slabosti, če so resnične, bi gotovo napisal komedijo, v kateri bi osmešil to šibko stran svojih rojakov.

Po slovanskem svetu

Lenin po smrti

Ko je rdeči car Lenin izdihnil, so sovjetske oblasti poklicale k mrliču prof. Abrikozova, da raztelesi in balzamira pokojnikovo truplo. Profesor je prišel. Najprej je preiskal mrliča in ugotovil, da je umrl na posledicah možganske kapi. Vzrok smrti je bil sicer v tesni zvezi z Leninovo živčno izčrpanostjo, bil pa je tudi posledica dedične obremenjenosti. Zanimivo je dejstvo, da je Leninov oče umrl na isti način kakor Vladimir Iljič in da je izdihnil v isti starosti kakor diktator boljševizma. Lenin je zadnja leta trpel na hudem zapnenenju žil, ki je posebno usodno vplivalo na dispozicijo živčne tkanine v gornjem delu telesa. Pri tem je bila najbolj občutno prizadeta glava z možgani.

Seciranje Leninovega trupla se je začelo v torek ob enajstih zjutraj in je bilo dovršeno ob štirih popoldne. Zdravniki so truplo pomazilili ter ga položili v krsto. Zdravniški konzilij je pred raztelesenjem ugotovil, da je bil Lenin dobro ohranjen. Sledov mršavosti niso na njem zasledili nobenih.

Zadnje leto svojega življenja je Lenin preživel v sanatoriju Gorki blizu Moskve. Prej je bil sanatorij privatna vila. Dvonadstropna zgradba je bila elegantno opremljena. V hiši je stanoval Lenin s potrebnim strežništvom. Kolikor so mu dovoljevale moči, je prebiral «Izvestija» in mnogoštevilne knjige, ki so ležale po mizah in policah. Stregla mu je v prvi vrsti žena. Ob njegovi smrtni postelji so bili poleg zakonske družice Leninova sestra Marija Uljanova in brat Nikolaj Uljanov-Terl. Leninova sestra je tajnica v uredništvu «Pravde» in je fungirala ob smrtni postelji obenem kot — časopisna poročevalka.

Takoj po Leninovi smrti so pokrili vsa ogledala v hiši, kakor je to pri Rusih običajno, kadar kdo umre.

Gospa Krupskaja, Leninova žena

Ruski narod označuje boljševiške voditelje s kratkimi karakteristikami. Lenina je imenoval «fanatičnega genija», Trockemu pravi «energični organizator», Radeka imenuje «duhovitega», Zinovjeva «sadista», Kalinina «nepomembnega». Leninova žena pa velja v vrstah naroda za «narodnico», t. j. za marljivo delavko, mirno žensko, ki se popolnoma posveti svoji svrhi. «Narodnice» so bile Rusom že pred vojno dekleta iz boljših rodbin, večinoma študentke, ki so ostavile roditeljski dom in njegove udobnosti, ter se podale križem Rusije z nahrbtnikom in so od vasi do vasi prosvetljevale ljudstvo. Narodnice so hodile enostavno, prej slabo kakor dobro opravljene, in so se znale odreči vsem udobnostim življenja iz gole ljubezni do stvari, ki so se ji posvetile.

Gospa Krupskaja, Leninova žena je bila nekoč taka narodnica. Brščas ima tudi odtod svojo skromnost, ki jo dači v toliki meri. Kdor je imel kdaj priliko videti jo, se je začudil nad to naravnost siromašen vtis napravljajočo žensko, na kateri ni bilo prav nič reprezentativnega. Zdravniki, ki so prišli v Moskvo lečit Lenina, so se čudili zunanjosti Leninove žene. Ni jim šlo v glavo, da je gospa Krupskaja (kakor se Leninova žena piše po svojih roditeljih), tako skromna in pa nad 60 let stara. Starost ga. Krupskaje je dala ljudem povod za raziage, da je tako skromna — radi svojih let.

Nadežda Krupskaja je doma iz obližja Volge. V študentovskih časih svojega življenja se je poganjala za revolucijonarne ideje, radi česar so jo pregnali v Sibirijo. Tam se je seznanila z Vladimirom Iljičem. Kmalu so postale vezi med njima tako trdne, da se nista ločila vse življenje. Krupskaja je živela z Leninom celo v pregnanstvu v Švici. Študirala je obenem s svojim možem probleme družbe in se je tudi na znanstvenem polju tako izpopolnila, da je postala idealen tip učiteljice par excelence. Bila je že dolgo včlanjena v ruski komunistični stranki in je prisegala na njeno ideologijo. V širokih krogih pa je bila malo znana. Nihče si ne bi mogel pod njo predstavljati ženo genija. Zadnja leta je mnogo pisala v «Pravdo». Ukvarjala se je največ z vprašanji proletarske ideologije.

Odkar so prišli boljševiki na krmilo države, je bila Krupskaja predsednica komisarijata za izobraževanje ljudstva. Uradovala je v velikem kasarniškem poslopju. Hiša je bila skoz in skoz plakatirana s kričečimi plakati, izdelki komunističnih slikarjev, ki so slikali revno rusko preteklost in sedanjost, prihodnost pa na najvabljivejše načine. V tem poslopju je sprejemala gospa Krupskaja svoje goste. Bili so navadno razočarani nad njeno prikaznijo. Pričakovali so žene v jasni reprezentativni obleki, pa se je pojavila pred njimi stara, črno oblečena dama s tresočo glavo.

A gospa Krupskaja se je izpremenila takoj ko je začela govoriti o stvareh, ki so jo zanimale. Iz njenih oči je začel sijati topel ogenj, govorica ji je postala mladostnejša. Opazilo se je lahko takoj, da se ne počuti dobro v reprezentaciji. Tudi njene roke so kazale na to, da reprezentanca ni njeno polje.

Pisalna miza gospe Krupskaje je bila pokrita s papirji. Kakor vse višje glave komunistične stranke, je tudi ona delala do skrajnosti. Noben napor ji ni bil prevelik in pretežak. Za rusko deco je napisala začetnico, katero je uredila tako, da so bile prve besede ruske dece pod sovjetskim režimom stavki kot n. pr. «nismo sužnji», «kdor ne dela, naj ne je», «vera je strup za ljudstvo», «ne verujemo v Boga», itd. Te sakramentalne fraze visijo danes v vseh ljudskih šolah sovjetske Rusije na steni. Gospa Krupskaja je te plakate rade volje pokazala vsakemu obiskovalcu. Pri tem se je vedno nasmehnila, kakor da se zaveda svojega uspeha pri ruskem naraščaju, ki noče biti sužnji caristične preteklosti vsled česar služi slepo sedanjosti boljševizma...«

Po J. P.

Klofačevi spomini na Rusijo

Senator Klofáč objavlja v «Češkem slovu» svoje spomine iz nekdanje Rusije. Pričetkom leta 1914. se je sestal z ruskim ministrom inostranih del Sasonovim. «Smo li na pragu vojne ali ne?» ga vpraša Klofáč. Minister mu pa odgovori, da so sicer mogoča presenečenja s strani Franca Ferdinanda («saj ga sami poznate bolje kakor jaz») ali s strani bolgarskega Koburžana ali Enver paše, toda velike sile vojne ne žele, niti Rusija, niti Francija, niti Anglija. Francoski interes na Alzaciji ščiti samo «l' honneur du drapeau» (čast zastave). Pač pa je ruski minister inostranih del svaril Klofáča, naj ne zaupa preveč ruskemu vojnemu ministru Suhomlinovu in njegovi okolici.

Nekaj mesecev pozneje bi se že bilo smelo izkazati, kako prav je imel Sasonov s tem svarilom. Kdor je leta 1914. živel v Rusiji, se bo spominjal ogromne senzacije, ki jo je vzbudil sloviti uvodnik v oficijoznem listu «Birževija Vjedomosti» z naslovom «Mi smo pripravljeni». Ta provokantni, po strelnem prahu smrdeči uvodnik spada med znake bližajoče se vojne — napisal ga je pa, kakor se je pozneje nepobitno dokazalo v Suhomlinovljenem procesu, Rževski, znani hohstapler, po diktatu Suhomlinova samega v prisotnosti nemškega špijona obersta Mjasojedova. Ti ljudje so bili pendant za av trijskega obersta A. Redla in rusko vojno ministrstvo je leta 1914. bilo gnezdo kanalj in plačanih špijonov. Zadeva je itak znana, še posebej pa jo potrjuje bivši (reakcijonarni) ruski minister Hvostov v pravkar izšlem XII. zvezku «Arhiva ruskoj revolucije» (Gessen, Berlin).

Rešimo sokolski Tabor!

Maurice Level:

Bonbončki

Mladi gospod Costillon je čakal v sprejemni sobi. Skozi vrata jedilnice, katera je bil odprl služabnik, ki ga je šel naznanit, mu je udaril v nos vonj izbornega kosila in dobre smodke.

Naenkrat se je pokazal gospod Ferrand in mu prijazno pomignil, naj seda. Srčni sprejem ga je ojunačil in z negotovim obrazom, a hvaležnim nasmehom je dejal:

— Oprostite mi, da prihajam tako zgodaj. Vem, da je navada v Parizu, delati obiske šele po peti uri, toda bal sem se, da tedaj najdem veliko družbo pri vas in ker sem hotel voščiti milostivi gospe soprogi novo leto . . .

Gospod Ferrand ga je pomiril z novim dobrodelnim zamahljajem:

— Ne oproščajte se, preprijazni ste. Nasprotno, moja soproga se oprošča pri vas, da vas na žalost ne more sprejeti. Delo zadnjih dni in družabne obveznosti so jo tako utrudile, da je šla malo počivat . . .

— O, razumem . . .

Gospod Ferrand si je z roko brisal krušne drobtinice, ki so tičale na njegovem obilnem trebuhu in je prekinil svojega gosta:

— Kako se pa kaj godi vašim cenjenim staršem?

— Prav lepa hvala, zdrava ata oba. Sicer ima mama bronhitis kot vsako leto in papa revmatizma. Sicer se pa navadno ne ganeta iz hiše. Pri nas na deželi ni tako kot tukaj . . .

In v dolgočasnem tonu mu je pripovedoval o zdravju tete Joséphine, o svoji trinajstletni sestri, o bratrancih in sestričnah . . .

Medtem se je gospod Ferrand dvignil in se spet vsedel poleg kamina. To premikanje je znova zmedlo Costillona. Prenehal je sredi stavka in se dvignil, počasi se je hotel umakniti proti vratom.

Tu ga je pa gospod Ferrand vprašal v tonu človeka, ki že vé, kakšen bo odgovor:

— Kaj pa vaše delo?

Obraz mladega moža se je razmahnil.

— Vse v redu, gospod Ferrand, in to se imam zahvaliti vam in milostivi gospe soprogi. Nikoli ne bom pozabil vašega sprejema, vaših priporočil, vaše dobrotljivosti . . .

— Pustimo to! je odvrnil gospod Ferrand. Skoraj bi vas bil pustil oditi, ne da bi se vam bil zahvalil za izborne in okusne bonbončke, ki ste ih poslali moji ženi . . .

Pri tem je pogledal na mizo, kjer je stal mal rožnat zavojček, napol zakrit od ogromne azaleje in krasne vaze.

— Oj, gospod, ne govorite mi o tem, je zmedeno zamrmral mladi Costillon. Ne vem, kaj bi dal, da jih gospa Ferrandova ne bi bila prejela. Nekaj strašnega se mi je pripetilo. Pomislite! Hodim iz urada ob uri, ko so že slaščičarne zaprte. Tako sem šel naročit novoletna darila v nedeljo 30 zjutraj. Zahteval sem, naj jih pošljejo na dom. Toda rekli so mi, da ne morejo garantirati, če jih bodo mogli poslati prvega. Zato sem jih vzel seboj. Bila je velika škatlja za gospo soprogo in mal zavojček za gospodično Balinierovo, katere oče je tudi tako prijazen napram meni: z vami ga seveda ne morem primerjati. Moja prva misel je bila, da jih oddam sam. Nato sem pa premišljal in spoznal, da to ni pravilno — vsaj pri nas na deželi pravijo, da se to ne sme storiti. Zato sem jih poslal po svoji postrežnici in ji natančno zabičal: «Velika škatlja je za gospo Ferrandovo, mali zavoj za gospodično Balinierovo.» In sem mirno zaspal. Danes zjutraj jo pa vprašam: «Ali ste oddali veliko škatljo pri Ferrandovih?» — «Ne,» mi je odgovorila, «saj ste rekli: Veliko škatljo za gospodično Balinierovo.» Kaj naj bi bil storil . . .

Bil je ves zmedeni, a gospod Ferrand ga je dobrodušno potipal po rami, rekoč:

— Pustite, take misli. Vaša pozornost napravi nam nas je zelo razveselila . . . In če pišete domov, sporočite, prosim, moje pozdrave.

Ko je mladi Costillon odšel, se je vrnil gospod Ferrand v jedilnico. Njegova žena se je gugala v naslonjaču in pušila rumeno cigareto.

— Torej, je zaklicala, zadovoljna, da sme spet govoriti na glas, ali je izginil tvoj čudak? Mislila sem že, da te ne bo tako kmalu izpustil. Kaj mu pade v glavo, napraviti ob treh obiski! To je kot z njegovimi bonbončki . .

— Ne smejaj se! je dejal gospod Ferrand, — dečko je prijazen in pošten. Čuj, kaj mi je pravil o tvojih bonbončkih in potem sodi . . .

In povedal ji je zgodbo.

— To je res žalostna povest, se je nasmejala gospa Ferrandova. Povabili bomo tega-le fantka enkrat na kosilo . . .

Uro pozneje pa je isti gospod Costillon stal z istim nedolžnim in zmedenim obrazom v sprejemni sobi gospoda Balinierа, ki se mu je zahvaljeval za rožnati zavojček bonbončkov, katerega je poslal njegovi hčerki.

In mladi mož je spet dejal:

— Oj, gospod, ne govorite mi o tem. Nekaj strašnega se mi je pripetilo. Pomislite . . . (Prevel P. V. B.)

Šminkanje

Ella Hepworth Dixon piše v nekem angleškem listu: Šminko vidiš zdaj povsod po elegantnih modnih trgovinah v malih dozah, kajti poleg drugih potrebnih toaletnih rekvizit modni Angležinji tudi šminka ne sme manjkati. Lahko to obžalujemo in obsojamo, toda ta navada se je lotila vsega angleškega ženstva. Edine, ki se v zasebnem življenju nočejo slikati po licih, so morda igralke, ki šmink že zvečer preveč porabijo. Toda šminkajo se celo matrone častite starosti. Prišli smo zopet tako daleč, da dam, ki se ne šminkajo, ne smatramo za «šik». Toda sta dva načina šminkanja: angleški in francoski. Angleški način skuša doseči z umetno barvo učinek naravnosti. Ženske tega «naravnega slikanja» uporabljajo nežno rožnato šminko, ki dočara cvetočo polt. Druge ženske pa hočejo, da s šminko izzivajo vtisk umetnega in nenaravnega, ter puste, da jim ustnice žare v neverjetnem purpurju. To je stil Parižank. —

Kdor pozna beograjsko ženstvo, takoj opaža, da uporabljajo francoski stil. Mi smo proti obema. Če pa moramo voliti, smo vsekakor za angleški, naravni, nevsiljivi in nesmešni stil.

Gospodarstvo

Zborovanje zveze gostilničarskih zadrug v Celju

Predvčerajšnjim se je vršil v Celju pod predsedstvom g. Božiča občni zbor Zveze gostilničarskih zadrug za Spodnje Štajersko. Razen številnih delegatov zadrug so bili navzoči tudi zastopniki hrvatskega in srbskega gostilničarstva, med temi predsednik beograjskega Saveza g. hotelir Djurić. Trgovsko in obrtniško zbornico v Ljubljani je zastopal g. dr. Pretnar, finančne oblasti pa fin. svetnik g. dr. Valjavec.

Iz poročila načelnika g. Božiča posnamemo, da je zveza v prošlem letu delovala izredno agilno. Podvzela je številne akcije v interesu gostilničarskega stanu in posameznih gostilničarskih obrtnikov. Uspeh delovanja na zadružnem polju kaže porast včlanjenih zadrug od 12 na 27, na polju pospeševanja vzgoje gostilničarskega naraščaja pa ustanovitev gostilničarske šole v Celju, ki deluje že 3 mesece. Zvezino stanovsko glasilo je doseglo izdajo 2000 izvodov.

Najvažnejša točka dnevnega reda je bila obravnavanje zakona in pravilnikov o taksah, v kolikor se nanašajo na gostilničarsko obrt. Po stvarni in pregledni obrazložbi novih predpisov po finančnem svetniku g. dr. Valjavcu je zborniční zastopnik g. dr. Pretnar v daljšem govoru podvrgel novi zakon ostri kritiki in ob splošnem odobravanju tako slovenskih kakor srbskih in hrvatskih delegatov ugotovil nevzdržnost novih, posebno obrtnopravnih predpisov. Kolikor jih ne bo pokopala nemožnost izvrševanja samega, bo moral njihovo preureditev v modernem in položaju gostilničarstva odgovarjajočem smislu izsiliti skupen, enodušen nastop gostilničarstva vse države.

Nadalje je nastopilo gostilničarstvo odločno proti uvedenim računskim taksam in po kratkem referatu g. dr. Pretnarja zahtevalo izenačbo trošarinskih predpisov.

Zadružni nadzornik g. Založnik je izrazil svoje največje zadovoljstvo nad vzornim delovanjem zveze. Po govorih hrvatskih in srbskih delegatov, ki so povdarjali pomen in potrebo skupnega delovanja vseh jugoslovenskih gostilničarskih kakor srbskih in hrvatskih delegatič zaključil zborovanje. Obžalovati je le, da že tokrat radi nezadostne priprave ni moglo priti do konkretnih zaključkov glede osnovanja skupne državne gostilničarske organizacije, do česar bo pa prej ali slej moralo priti.

K vinski krizi v Sloveniji

Jugoslovansko vinogradništvo in jugoslovansko vinotrštvo doživljata v zadnjem času neko prav neprijetno metamorfozo. Deloma radi kolebanja naše valute in slabega denarnega trga, deloma radi vedno menjajočih se novih izpolnjivih in neizpolnjivih naredb in odredb. Glede prometa z vinom ter deloma zaradi vedno večjih obdavčevanj in že do absurdnosti zvišanih prevoznih in ležalnih ali skladiščnih železniških tarif (ne vštevši raznega bakšiša) so postale že naravnost neznosne razmere ne le med vinotrči in gostilničarji, marveč tudi med vinogradniki samimi. Vse se huduje sedaj nad tem, sedaj nad onim, nihče ni zadovoljen. Najnezadovoljnejši pa so dnevni konzumenti, na katere pade vse breme vsakovrstnih, večkrat tudi kapricnih, na noben način opravičenih oblastnih predpisov.

Zbog takih neugodnih okolnosti se je prava vinska kupčija zajezila in nastala je povsod zloglasna vinska kriza, ki je spravila producente, osobito one v Banatu, Slavoniji, Sremu itd. v obup. Kljub bagatelni ceni 1—1 in pol D za liter niso mogli spraviti v teh krajih svojega pridelka v denar, tako da so morali velik del predlanskega (1922.) vinskega pridelka prekuhati v žganje, da so se na ta način vsaj deloma rešili iz velike zadrege in zlih posledic. Z lanskim (1923.) vinskim letnikom je pa tam nekoliko bolje tudi v trgovinskem oziru.

Istotako so v Sloveniji pridelovalne in vinsko trgovinske razmere bolj trnjeve nego rožnate. Zato pa je jadikovanje in tarnanje vedno večje na vseh koncih in krajih.

Tako izkazuje ugleden in strokovno izobražen vinogradnik, da znašajo v Sloveniji letni obdelovalni stroški 1 orala vinograda do 18.000 Din. Efektivna izguba znaša torej pri povprečnem pridelku enega orala v količini 10 do 25 hl okroglo 8000 do 12.000 Din na oral letno, ker liter pridelanega vina stane producenta po teh računih 7.25 do 18 Din, proda ga pa po 5 do 7 Din, povprečno torej po 6 Din. Kdor dražje proda, ima manjšo, kdor cenejše, t. j. izpod 5 Din, pa tem večjo izgubo.

Ker ni izgledov, da bi se pridelovalne, prometne, denarne in druge razmere v bližnji bodočnosti kaj zboljšale, preti slovenskemu vinogradništvu popoln preobrat in v nekaj letih dosledno tudi konec slovenskega vinogradništva; kajti nemogoče je, da bi kdo žrtvoval poleg svojega truda še tako velikanske vsote za vzdrževanje od vremenskih vplivov tako odvisnih vinogradnikov. Z uničenjem vinogradov bi pa bila seveda tudi država znatno prikrajšana (za več kot sto milijonov Din) na sedanjih carinskih, užitninskih, prometnih in enakih dohodkih.

Vsestranski trud za zboljšanje vinske trgovine z izvozom v tuje države je postal iluzoren in to največ po krivdi vlade, ki noče ali se ne zna s pametnimi ukrepi in protiukrepi, to je s prevdarnimi in dalekosežnimi trgovinskimi pogodbami osvojiti si tuje vinske trge. Tudi z osnovanjem krajevnih vinskih zadrug, katerih namen je zboljšanje vinske kupčije in s tem ustaljenje vinskih cen, se niti daleko ni dosegel zaželjeni uspeh.

Ravnokar prihaja iz štajerskih krogov velikopotezna inicijativa za ustanovitev velike Centralne vinske zadruge za vnovčevanje vin, h kateri naj bi se priteguili vsi vinski producenti, vsa vinarska in kletarska društva, vinarske zadruge in vsi vinski trgovci cele Slovenije, da naj bi se torej vsi ti elementi spravili pod en klobuk.

To vprašanje se je sicer rešetalo v nasvetovanem smislu že leta 1922. v beograjskih parlamentarnih klubih, toda s padcem takratnega slovenskega poljedelskega ministra g. Pucija je ostalo tudi to kočljivo vprašanje nerešeno.

Inicijativa je sicer idealna, toda pri današnjem položaju neizvedljiva. Kje se more nerazsodni, neznapljivi in v svoj pridelek tako zaljubljeni preprosti producent spraviti pod en klobuk s samostojnim, preudarnim in recimo, že po svojem poklicu več ali manj egoističnim vinskim trgovcem, ki ima že večletne vsestranske kupčijske zveze. Dober posestnik — producent si pa sam pomaga in se nerad udinja zadrugam.

Tako se vedno premišlja in veliko predlaga, z uspehom izvršiti pa pri današnjih razdrapanih razmerah ni mogoče ničesar. Gotovo bo prešlo še precej let, preden bo prečanska, osobito slovenska vinska trgovina dosegla svoje predvojno ugodno tuzemsko in inozemsko zdravo stališče.

Fran Gombač.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (25. t. m.) Radi pokvarjene telefonske zveze nismo prejeli današnjega poročila. Včerajšnje (24. t. m.) poročilo je nastopno: **Pšenica**: baška, 79 do 80 kg, 2 odst., 3 vagoni 345; banatska, Zenta 5 vagonov 340; 79 do 80 kg, 2 vagona 330 do 335. **Ječmen**: baški, 68 kg, 1 vagon 330. **Oves**: baški, duplikat kasa, 1 vagon 240. **Turšica**: baška, duplikat kasa, 17 vagonov 270.5, junij-julij, 5 vagonov 272.5, marc-april, 10 vagonov 257.5, sremska, 26 vagonov 260 do 265. **Fižol**: beli baški, 2 vagona 680. **Otrobi**: duplikat kasa, 3 vagoni 155. Tendenca nespremenjena.

Svinjski sejem v Mariboru (25. t. m.) Kakor za govedo je bil v Mariboru tudi sejem za svinje že od septembra zaprt. Minuli petek 18. t. m. je bil zopet na novo otvorjen. Pripeljanih pa je bilo komaj 28 svinj, tako da se kupčija sploh ni razvila. Odslej se bo vršil svinjski sejem v Mariboru zopet vsak petek. O današnjem sejmu daje mariborsko tržno nadzorstvo nastopno poročilo: Dogon 60 svinj. Cene: 3 do 6 mesecev stari prasci, komad 650 do 800 Din, 5 do 7 mesecev stari, komad 1250 do 1375 Din, 8 do 10 mesecev, komad 1500 do 1625 Din, eno leto, komad 1750 do 1900 Din. En kilogram žive teže 22 do 25 Din.

= **Emisijske takse delniških družb.** Po pripomnji 2. k tar. post. 10. zakona o taksah in pristojbinah morajo vse družbe, ki so obstojale ob času, ko je stopil ta zakon v veljavo (15. novembra 1923.), ako še niso plačale takse od celokupne svoje glavnice, pa so jo bile po zakonu dolžne plačati v 90 dneh izza dne 15. novembra 1923., to je do dne 12. februarja 1924., prijaviti svojo glavnico in plačati takso. Družbe, ki izpolnijo to dolžnost, plačajo samo redno takso, sicer pa se jim naloži poleg redne takse še kazen v trikratnem znesku redne takse. Družbe, ki so izza dne 1. januarja 1919. izdale delnice s kurzom preko nominalne vrednosti, so v istem roku dolžne od razlike med nominalnim zneskom delnic in dejansko vplačano vsoto naknadno plačati takso po novem zakonu, odbiti pa smejo event. že plačane emisijske takse.

= **Zanimanje Poljske za naš izvoz.** Večja skupina kolonijalnih veletrgovcev na Poljskem je pripravljena uvoziti iz Jugoslavije različne predmete. V poštev pridejo češplje, pekmez, sadje, sardine, vino itd. Vsa zadevna pojasnila daje interesentom Urad ljubljanskega velesejma, Ljubljana, Gosposvetska cesta.

= **Izredni občni zbor Prve notranjske izvozne in uvozne gospodarske zadruge v Cerknici** se vrši v nedeljo dne 10. februarja ob 13. v zadružni pisarni v Cerknici h. št. 3. Dnevni red: Likvidacija zadruge; slučajnosti.

= **Zamenjava starih 10-dinarskih bankovcev** («kovačev») se vrši samo do 10. februarja 1924. pri Narodni banki in njenih podružnicah. Do tega časa je vsakdo dolžan sprejemati ta denar. Od 10. februarja do vključno 10. junija 1924. se vrši zamenjava še pri Narodni banki v Beogradu. Po 10. junju izgubijo te novčanice vsako veljavo.

= **Dobave.** Pri upravi inženjerskih slagališča v Zagrebu se vrši dne 11. februarja druga ofertalna licitacija glede dobave večje količine dvojnih «dura» — elementov, pri upravi državnih monopolov v Beogradu dne 14. februarja ofertalna licitacija glede dobave 2000 kg cerezina, v pisarni Stalne vojne bolnice Dravske divizijske oblasti v Ljubljani pa dne 14. februarja ob 11. uri dop. ustna licitacija glede odstranitve 6 obstoječih avtomatičnih stranišč ter dobave in montiranja 8 novih angleških klosetov v Stalni vojni bolnici v Ljubljani. Natančnejše v Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

= **Naš uvoz.** V drugem tromesečju l. 1923. je naša država uvozila največ iz Avstrije, in sicer za 576,080.338 Din, to je 30.6 odst. od celokupnega uvoza v tej dobi, potem iz Češkoslovaške za 367,937.964 Din (19.54 odst.), iz Italije za 255,790.805 Din (13.6 odst.), iz Nemčije za 186, 448.072 Din (9.9 odst.). To so države, iz katerih prihaja naš glavni uvoz.

= **Proti blagovnim odsekom bank in gospodarskih društev.** Na zadnji seji Trgovske in obrtniške zbornice v Osijeku je predlagal zborniční svetnik Rapp, da se na konferenci vseh zbornic, ki se vrši dne 27. jan. v Zagrebu, stavi predlog, da se čim prej izvrši revizija vseh obrtnih listov, izdanih denarnim zavodom, ter da se jim ti listi ne izdajajo več. Podpredsednik zbornice Plein je predlagal, da se ta revizija razširi tudi na gospodarska društva. Oba predloga sta bila spojena v enega in soglasno sprejeta. Zbornica je že na isti seji zavrnila prošnjo Kreditne banke v Novaki glede ovrženja za veleprodajo piva.

= **Predkonferenca za zagrebško gospodarsko konferenco** se je vršila v prostorih zagrebške Trgovske in obrtniške zbornice. Razpravljalo se je v glavnem o resoluciji, ki naj se osvoji na gospodarski konferenci dne 27. jan. Izvolil se je redakcijski odbor, ki naj sestavi in redigira resolucijo. V tem odboru se nahajajo vsi tajniki zagrebških gospodarskih organizacij.

= **Ujedinjena banka v Beogradu.** Iz Beograda javljajo, da pride Beograđska ujedinjena banka, kolikor se da po sedanjem stanju razmer presoditi, pod prisilno poravnanje in ne pod stečaj.

= **Uzajamna banka v Zagrebu** je prenesla svoj sedež v Dubrovnik. V Zagrebu ostane samo podružnica. Delniška glavnica banke znaša 2 milijona Din. Člani upravnega odbora so sami Dubrovničani.

= **Vpliv padca franka na železni trg** je občuten. Nizko stanje francoskega franka je odprlo francoski industriji železa zunanje trge. Nemčija je s cenenim francoskim železom prepravljena in nemško železo v palicah se je zaradi te konkurence moralo poceniti na 118 zlatih mark za tono. Na nemškem železnem trgu vlada prava zmešnjava cen. Trgovina z železom izjavlja, da se pri takem stanju ne more držati cen po cenovniku, zlasti ker so francoske oferte od dneva do dneva nižje.

= **Vprašanje kotiranja delnic Wiener Bankvereina v Londonu.** Kakor poroča časopisje, se vrše pogajanja o uvedbi delnic Wiener Bankvereina na londonski borzi.

= **Madžarski sladkorni kartel je povišal cene sladkorju,** in sicer kristalnemu od 8140 na 8400 mK, a kockastemu od 8290 na 8400 mK za kg. Zaradi padanja madžarske krone se bodo cene v kratkem ponovno zvišale.

= **Zlata menjalnica banka v Nemčiji.** Iz Berlina javljajo: Odbor strokovnjakov je dal dne 22. jan. časopisju komunike, v katerem se poudarja potreba osnovanja nemške zlate novčanične banke. Nova banka naj dobi del zlate rezerve Državne banke z devizami, ki se nahajajo v rokah nemških državljanov. Pri osnovanju banke naj bi bil soudeležen tudi inozemski kapital. Odbor misli, da je osnovanje take banke sestavni del mer, katerim svrha je stabilizacija nemške valute, ki bi olajšala ves denarni promet v državi in zadobila zaupanje inozemstva.

Domače borze

25. januarja.

ZAGREB. Na efektnem tržišču je tendenca nespremenjena. Od bančnih papirjev je vladalo večje zanimanje za Etno. Živahnejše so se tržile nadalje Eskomptna, Jugoslovenska in Praštediona. Za industrijske papirje je vladal manjši interes. Do nekoliko zaključkov je prišlo v Eksploataciji, Slavoniji in Gutmann. — Na deviznem tržišču je bilo dance veliko mrtvilo. Tečaji so v glavnem neizpremenjeni. Notirale so devize: Dunaj 0.1226 do 0.1246, Budimpešta 0.2925 do 0.8225, Bukarešta 40.5 do 43.5, Italija izplačilo 379 do 382, Kristijanija 1200 do 0, London izplačilo 369 do 372, ček 368 do 371, New-York ček 87 do 88, Pariz 392.5 do 397.5, Praga 253 do 256, Sofija 0 do 66, Stockholm 0 do 2295, Švica 1510 do 1520; valute: dolar 86 do 87, aK 0.123 do 0, lire 375.5 do 378.5; efekti: Litorale 92.5 do 95, Eskomptna 167.5 do 168.5, Kreditna Zagreb 160 do 161, Hipotekarna 92 do 93, Jugoslavenska 155 do 156, Ljubljanska kreditna 212.5 do 215, Praštediona 1010 do 1015, Etno 108 do 112.5, Slavenska 106 do 107, Eksploatacija 145 do 147, Drava 410 do 0, Gorenjin 147.5 do 150, Šećerana Osijek 1750 do 1775. Narodna šumska 137 do 138, Nihag 175 do 180, Gutmann 1800 do 1810, Slaveks 850 do 0, Slavonija 238 do 239, Strojne tovarne in livarne 140 do 0, Trbovlje 865 do 890, Union 1225 do 1275, 7 odst. investicijsko 66 do 67.

Sokol

Obmejno sokolsko okrožje v Cerknici ima svoj redni občni zbor dne 27. januarja 1924. ob 10. uri pri br. Ivanu Žumru.

Sokolsko društvo v Šiški ima svoj redni občni zbor dne 8. februarja ob 15. v društveni telovadnici z običajnim dnevnim redom, ki je razglašen na društveni deski v telovadnici. Odbor vabi člane na sestanek za sestavo kandidatne liste. Vrši se v društveni telovadnici v nedeljo 27. t. m. ob 15.

Sokolsko društvo v Celju je imelo v sredo dne 23. t. m. letni občni zbor. Društvo stopa letos v 35. leto obstoja ter tvori danes z ozirom na število članstva in izvedeno organizacijo najmočnejšo društvo v Celju. Število članstva je od lanskega leta naraslo za 142 ter znaša 460. Denarni promet v znesku čez 1 milijona kron kaže jasno, da je društvo tudi v gmotnem oziru dovoljno podprto ter pridno dela na to, da najde letno dosti denarnih virov, ki omogočajo, da zadosti svoji veliki nalogi. Občni zbor je bil krasno obiskan ter je bila mala dvorana Narodnega doma natlačeno polna. Po pozdravu društvenega staroste br. dr. Milko Hrašovca so porčali društveni odborniki. Iz vseh poročil odseva neumorno delo, ki kaže, kako veliko nalogo vrši Sokolstvo v Celju in okolici. Sokolska telovadnica, ki je vzorno urejena, je polna najmodernejšega orodja, ki omogoča, da članstvo ničesar ne pogreša pri telesni vzgoji. Duševno izobrazbo podpirajo nagovori, predavanja, izleti, akademije, knjižnica ter obilno zastopan sokolski tisk. Društvo je v preteklem letu uspešno gojilo telovadbo vseh vrst in oddelkov. Tudi za zabave članstva je bilo zadostno preskrbljeno. Pri nastopih in prireditvah v preteklem letu je Sokolstvo povsodi častno sodelovalo. Občni zbor je sklenil povišanje članarine in pobiranje rednega mesečnega zletnega prispevka. Za leto 1924. je bil izvoljen z listki novi odbor s starosto br. doktor Milko Hrašovcem na čelu.

Občni zbor Sokola na Vinici pri Črnomlju, ki se je vršil 20. t. m. ob veliki udeležbi, ej izvolil sledeči odbor: Starosta Rudolf Mikulič, mizar in posestnik na Vinici, načelnik Rudolf Kavčič, načelnica Ženi Prestičeva, tajnik Tone Samsa, blagajnik Ivan Lapajne. Odborniki: Gabrijel Karin, Ivan Cvar in Jože Mihelič. Predsedniki odsekov: godbenega Alfonz Mikulič, gradbenega Jože Mihelič, veseličnega sestra Brinčeva, pregledovalca računov Joško Cimerman in J. Mihelič. Dne 18. t. m. je priredil Sokol v novo predelani dvorani br. Rudolfa Mikulича veselico z igrami «Eno uro doktor» in «Desetnik in siroticа». Obširna dvorana je bila nabito polna.

Občni zbor sokolskega društva Litija-Šmartno, ki se je vršil dne 20. t. m. v šmarski telovadnici, je z vzklikom izvolil sledeči odbor: starosta br. dr. Ivan Premrov, podstarosta br. Ognjeslav Fincinger, načelnik br. Tone Jelnikar in načelnica sestra Juli Simonič. Načelnikom prosvetnega odseka se je potrdil br. Ivan Bezeljak, za matrikarico pa sestra Zora Boršinarjeva. V odbor so bili izvoljeni bratje: Dr. Krevelj, Slanc, Brilli, Steiner, Pleničar, Sribar, Bizjak, Habjan, Kunstler, Zaje, Tomazin, Vozelj in Škoda, namestniki pa: Juvan, Krhlikar, Slavinc in Debelak. Pri slučajnostih se je obravnavalo prezidava sokolskega doma v Litiji. Na predlog br. Pleničarja se je ustanovil «Akademski odsek» in je bil izvoljen načelnikom br. Andoljšek. V tekočem letu bo društvo praznovalo svojo petnajstletnico; slavnost bo združena tudi z razvitjem naraščajevega prapora.

Sport

Novi odbor LLAP. Zadnji občni zbor LLAP. si je izvolil nastopni novi odbor: predsednik Bar star., podpredsednik Slamič, I. tajnik Kregelj, II. tajnik Zadnek, blagajnik Vončina, odborniki Vodišek, dr. Vučina, Sancin, Vidmajer. Poslovni: Rybař, Pole; tehnični referent inž. Bloudek, revizorja Gregorič in Klobčaver.

Beograjski sportni klub igra 2. in 3. februarja v Zagrebu proti Gradjanskemu Beograjski sportni klub je zadnji čas v zelo dobri formi ter je nedavno porazil Moravsko Slavijo iz Brna s 6 : 1 in Gradjanskega s 4 : 3.

Sušaška Viktorija je zadnjo nedeljo igrala na Reki proti tamošnji Olimpiji ter ji je po zelo slabi igri podlegla s 4 : 0.

Sestanek nogom. sekcije SK. Ilirija se vrši v pondeljek 28. t. m. ob 20. uri v Prešernovi sobi restavracije «Novi svet», Gosposvetska c. 14. Udeležba obvezna za vse nogometaše. — Načelstvo.

S. K. Jadran v Ljubljani ima v nedeljo 27. t. m. ob devetih dopoldne svoj redni občni zbor v gostilni pri Lozarju na trgu Sv. Jakoba.

Milan Menige, znani hrvatski kolesar, se vrne zopet v Zagreb ter prevzame kolesarsko sekcijo kluba «Orao».

Klub kolesarjev in motociklistov Ilirija v Ljubljani. Redni letni občni zbor se vrši v nedeljo 10. februarja v restavraciji Narodni dom z običajnim dnevnim redom. Začetek ob 9.30. V slučaju nesklepčnosti se vrši ob 10. drugi občni zbor, kateri je sklepčen ob vsakem številu navzočih članov. — Odbor.

Vremenske razmere v Chamonixu. Kakor poročajo zadnje vesti iz Chamonixa, je vreme zelo ugodno. Čeprav je nekaj dni deževalo, je sedaj ko je pritisnil mraz, drsališče, na katerem so se včeraj pričele drsalne tekme, zelo dobro. Tudi teren, kjer se bodo vršile smučke tekme, je brezhiben. Snega je povsod skoraj za en meter. Temperatura je bila predvčerajšnjim 12 stopinj pod ničlo.

Smučko prvenstvo češkega zimskosportnega saveza na 50 km si je v nedeljo priborili Herak v 5:31.59.

Ameriško olimpijsko moštvo v Pragi. Kakor poročajo praški listi, se gogaja praška Sparta z Ameriko za večtekem z ameriškim reprezentativnim olimpijskim moštvom, ki naj bi se vršile v Pragi.

Nogometni prvak Francije je po nedeljski finalni tekmi proti Red Staru postal Olympique, ki je porazil svojega nasprotnika z 9 : 1! To je prvikrat, da je Olympique porazil Red Stara.

Ali ste že poslali naročnino za „Jutro“?

Tujci v Ljubljani

Od četrtka na petek je prenočevalo v Ljubljani skupno 126 tujcev. Od teh sta se nastanila 102 v hotelih in sicer:

UNION: Bader Edvard, ravnatelj tovarne, Ljubljana; dr. Bratanič Zvonko, industrijalec, Zagreb; Bryk Walter, prokurist, Beograd; Butina Anton, trgovec, Kočevje; Belšak Josip, trg. poslovodja, Kočevje; Drucker Friderik, uradnik, Praga; Drach Mavro, industrijalec, Sisek; Dolenc Edvard, trgovec, Kranj; Eger G., tovarnar, Železniki; Fischer Maks, zasebnik, Zagreb; Freiszadtl Kast, trgovec Dunaj; Glanz Emil, trgovec, Dunaj; De Giancey Jakob, oficir, Beograd; Gentile Vinko, trgovec, Torre Greco; Haag Pavel, zas. uradnik, Dunaj; dr. Ivec Martin zdravnik, Joliet, USA.; Kiss Aleksander, trgovec, Zagreb; dr. Kux Štefan, trgovec Zagreb; Canepelle Pavel, direktor, Padova; Kessler Rudolf, uradnik, Zagreb; Krick Viljem, trg. potnik, Celje; Kobenter Franc, trgovec, Bled; Landauer Julij, veletrgovec, München; Landauer Jakob, trgovec, Hamburg; Longo Aldo, industrijalec, Trento; Lenard Frido, pregledник fin. kontrole, št. Vid; Mayer Jakob, trgovec, Zagreb; Matajc Leo, posestnik, Straža; Potesil Karol, trgovec, Hamburg; Rindin Konstantin, dr. uradnik rud., Mežice; Steiner Jakob, trgovec, Dunaj; M. Švab, zasebnica, Praga; Wollner Geza, potnik, Čakovec; Vaško Gustav, trgovec, Cenžov; Weiss Josip, ravnatelj, Zagreb; Wesel Pola Tinka, operna pevka, Zagreb; Weisz Jakob, potnik, Dunaj.

SLON: Acimović Milan, uradnik, Beograd; Berlot Virgil, trgovec, Trst; Barbetta Palmiro, trgovec, Lodi; Bremec P., trgovec, št. Vid; Doplihar Ivan, mesar, Maribor; Ferjanč Franc, trgovec, Brežice; Globočnik Josip, lesotržec, Železniki; Golenko Anton, trgovec, Sv. Miklavž Horvat Josip, bančni uradnik, Zagreb; Ivanović Milan, uradnik, Beograd; Kunstek Anton, trgovec, Novomesto; Korošec Ivo, knjigovodja, Ljubljana; Cavalieri Cesare, trgovec, Milan; Müller Nikolaj, trgovec, Vel. Bečkerek; Miklauzina Matija, lesotržec, Braslovče; Maier Henrik, ravnatelj, Jesenice; Neuburger Izak, trgovec, München; Podkrajšek M., civilta, Domžale; Premerstein Josip, trgovec, Kranj; Preisz Mavro, trgovec, Zagreb; Rocco Josip, trgovec, Pandino; Rocco Egidij, trgovec, Lodi; Saule Nikolaj, trgovec, Trst; Sugar Edmund, trgovec, Reka; Tovornik Kristina, kontoristinja, Gradec; Vucetič Enver, zast. G. d. d., Zagreb; Žabkar Ana, posestnica, Brežice.

JUŽNI KOLODVOR: Barič Bartol, posestnik, Petrovina; Böhm Ciril, potnik Celje; Cvetak Vladimir, posestnik, Petrovina; Černigoj Alojzij, orožnik, Morava; Germ Josip, trg. potnik, Ljubljana Sambolek Ivan, župnik, Petrovina; Metelko Alojzij, mizar, Videm; Mencej M., posestnica, Ilovica; Ostarčević Franc, trgovski potnik, Glina.

LLOYD: Fleissner Viljem, potnik, Asch; Homan Oton, posestnik, Gradec; Mogilnicky Vladimir, stud. techn., Sveti Jurij ob j. ž.

SOČA: Dill Tereza, modistinja, Dunaj; Lavrič Josip, klobučar, Toplice; A. Mikluš, zasebnica, Gorica; Pustotnik F., veleposestnik, Blagovica; Stipčević Fran, stud. med., Zadar; Umiljenović Cezar, trgovec, Zagreb; Vidmar Ivan, trgovec, Žiri.

TRATNIK: Hrovat Ignac, trgovec, Jesenice; Hrovat Peter, trgovec, Javornik; Modesto Josip, trgovec, Celje; Roj Ivan, godbenik, Celje; Ščekič Drago, lesotržec, Maribor.

ŠTRUKELJ: Bartol Pavla, hči trgovca, Loški potok; Goljevšek Josip, lesotržec, Gorica; Gundrun Franjo, trgovec, Zagreb; Jaklič Franc, narodni posl., Št. Janž, Dol.; Jindra Jan, trgovec, Celje; Krajevitch Nadežda, zasebnica, Vurberg Nushek Tončka, žena poštarja, Loški potok; Perkovič Josip, trgovec, Sinji; Peternelj Janko, trgovski uradnik, Ljubljana; Perič Franc, zasebni uradnik, Škofjaloka; Stražar Ivan, stavb. podjetnik, Domžale.

Poleg tega je prenočilo 24 tujcev v sledečih gostilnah: De Schiava 7, Stari tišler 5, Ravnik 4, Kajfež 2, Turk 5 in Novi svet 1.

Lastnik in izdajatelj Konzorcij «Jutra». Odgovorni urednik Fr. Brozović. Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani.

Dr. Jos. C. Oblak:

Iz Borovnice v Cerknico*

(Povodom nedeljske smuške tekme za prvenstvo Slovenije.)

„... Tudi to je del Cankarjeve pokrajine tam na zapadu, kjer se na večer žari nebo. Med Krimom in Vrhniko v tistem predelu temno zelenega gorovja. Čisto do roba ravnine segajo ti neizmerni gozdovi, ki obdajajo od pete do vrha zaobljene predkraške straže. Njih položni hrbtovi in široke kupole se spajajo v tisto temno a mehko linijo, ki je po njej vdahnjeno tej pokrajini tolliko resne a vendar milobne otožnosti in mistike. Še eno tako pokrajino poznam: Sarajevsko polje. Da, kakor vre v tistem romantičnem kotu iz sto vrel izpod temnih bregov Igmanovih takoj mogočna reka Bosna, prava sestra Proteja naših rek, — prav tako prikipeva na dan naša Ljubljanica v istem pokrajinskem miljeju pri Bistri poleg Borovnice in v Močilniku pri Vrhniki.

Kadar zagori v mehkem kontrastu nad to temno linijo v temnem rdečilu skoro iste nijanse večerno nebo, tedaj se mi zdi, da vstaja in raste v tem rdečem zlatu ozadja velikanski križ, čegar črne sence segajo od Triglava do Snežnika, — ta pravi simbol naše izmučene neodrešene domovine, ki je prav tam za tem žalobnim robom...

Tedaj razumem, kaj je dalo pečat oni duši, kako diha in čuti, dà celo misli pesniška duša s to pokrajino, ki jo je rodila... Vpliv prirode, rodne pokrajine na čuvstvovanje in mišljenje velikega duha...

Kako malokdo pa se je v to pokrajino zamislil, — še manj pa ji sicer posvetil več pozornosti! Vse vre le na Gorenjsko, ono pokrajino ostrih kontur. „

Kako malokomu pade v glavo obrniti svoj korak proti Vrhniki, Borovnici, v ono samotno gorovje na zapadu ljubljanskega barja, kaj še le proti Cerknici, ki je tako, tako daleč... Toda časi se izpreminjajo. Sport je obrnil pozornost tudi na ta del povsod lepe naše domovine. Sport nam bo tako rekoč otvoril šele Cankarjevo pokrajino.

Smuška tekma bo seznanila prav zdaj širšo našo javnost na prelepi gorski svet med Borovnico in Cerknico, na prelepo zvezo ljubljanske okolice s cerkniško, — z imenitno gorsko bližnjico.

Iz Borovnice do Cerknice pa je sicer lepo dolga pot, če bi hodili ob železniškem tiru. Saj če se popeljemo s poštnim vlakom, jo prisopihamo šele skoro v eni uri do Rakeka, odkoder moramo hoditi še pol ure, da zagledamo ta slavni trg s še slavnejšo okolico. Pa vendar od Borovnice do Cerknice ni tako daleč, kakor bi človek sodil ob času, ki ga potrebuje poštni vlak. Nič več nego tri ure hoda. Treba ti je samo čez oni hriboviti svet, ki loči Cerkniško kotlino od prijazne Borovnice. Tega pa vzlic svojim železnim prsim »lukamatija« ne more presopihati. Zato napravi od Borovnice do Cerknice, oziroma do Rakeka velikanski ovinek. Cerknica pa leži ravno na jugu od Borovnice, a železnica zavije od nje proti severozahodu ter drdra ob temno poraščenih bregovih Velikega Trebovnika, ki obmejujejo južnozahodno stran Ljubljanskega barja, do Vrhnike; tam se obrne šele proti južni strani in potem šele krene južnozahodno proti Rakeku.

Borovnica leži ob vhodu v prijazno dolino, skozi katero prišumlja bister potok v Ljubljansko barje. Na zahodni strani doline se vzdiguje Veliki Trebovnik, na vzhodni strani pa se vzpenjajo rebra gozdnatega Velikega Srebotnika. Vhod v dolino krasi mogočni in veličastni viadukt, ki veže oba bregova. Na ta imenitni most so coklarji zelo ponosni. Pa so lahko! Saj je njih vasica pridobila po njem tudi nekoliko slave, ko ima ta mogočni in veličastni most čast, imenovati se Borovniški most. Coklarji so namreč Borovničani.

V sosednji Bistri, tam pod hribom, kjer drevi en del slavne vode Ljubljanice na dan, so imeli Kartuzljanci svoj samostan, ki še zdaj dela Bistro znamenito, v Borovnici pa podružnico. To so bili coklarji. Nosili so cokle. To nesrečno ime posvečenih Bistriških coklarjev pa se počasi prijelo poštenih posvetnih prebivalcev borovniške vasi, katero imenujejo zato tudi Cokelburg ali Coklarijo. Tako radi lepšega...

Oča Anžuta, stara coklarska glavina — bog jim daj dobro — so pa bili povsem drugačnega mnenja. Oni namreč menijo, da se ni zaneslo to ime iz sosednje Bistre, nego da je nastalo v domači vasi. Vzrok pa mu je sama svetnica Marjeta v glavnem oltarju borovniške cerkve, ker ima na desni nogi coklo. Težko se je izogniti Anžutovega imena, če se govori o Cokelburgu. Slavni čini tega slavnega Coklarja bi spadali predvsem v kak humorističen list. Seveda tu ni prostora za nje.

Slaven je tudi coklarski »Pekel«, do katerega Borovničani nimajo daleč. Pa da ne bo kdo dvomil o krščanskem življenju Coklarjev, moram povedati, da se imenuje »Pekel« krasna romantična soteska, v katero se zožuje Borovniška dolina. Tu uprizarja Borovniščica s hribovitega sveta med Cerknico in Borovnico skozi Pekel v širšo dolino več lepih slapov.

Odkar se je prvič opozorilo na borovniški »Pekel« in je naše Planinsko društvo tudi tu zastavilo svoje moči, da odkrije ta malo znani prirodni biser širšim turističnim krogom, se vzbuja zanimanje za ta novi zanimivi košček naše slavnolepe ljubljanske okolice vedno bolj; in do danes — lahko rečem — se je že ogrevalo srce in naslajalo oko marsikaterega prijatelja prirode v teh malo znanih divjih tesneh pod »hudičevim zobom« ob mikavnih peklenskih slapovih... To pa velja le glede prvih dveh slapov ob pričetku te soteske, ki se jih je napravilo dostopna s tem, da se je nadelalo stezo do prvega šuma, skritega za skalnato steno, in pa most čez potok, do drugega pa položilo lesene stopnice v žlebič, skozi katerega se je bilo sicer plaziti do prvega grmovja na poraslem bregu, komu pa je znan gorenji večji in višji del Pekla naprej od drugega slapa, ki je še romantičnejši in bolj divji. Skozi ta del se povzpneš med skalnimi stenami mimo gornjih šumov, ki jih uprizarja Borovniščica, prihajajoč s hribovitega sveta med Cerknico in Borovnico, v tej skoro neznani soteski, v tiho dolinico k idilskim mlinom. Odtod mahneš na Kozlek in naprej v Cerknico namesto po oni znani, skoro vzporedni poti, ki drži ob pobočju Trebelnikovem čez Pokojišče, Padež in naprej po precej zapuščeni in dolgočasni kraški ravnini mimo Dobca in Bezuljaka čez menešijske senožeti. Posebno lep je konec Pekla, kjer se gozd nekoliko razsvetli in pred nas postavi veličastno velika skalna stena, čez katero pada Borovniščica v prelepem padcu, dečico po gozdni idili tja do izvira. Ko privodi združijo v en sam mogočen slap. Nad tem slapom je lepa, zložna dolinica, ki sega daleč noter v tihe gozdove ob Vinem vrhu, pozdravljajočem že tajinstveno cerkniško ravan.

(Konec jutri.)

* Iz poglavja še ne izdane »Knjige popotnika« pod naslovom »Kjer se večer žari«.

Reargon

Dr. Wiechowski, upravitelj farmakološkega zavoda na nemški univerzi v Pragi je skupno z docentom za dermatologijo na istem zavodu iznašel novo sredstvo za lečenje kapavca. To sredstvo se imenuje »reargon«. Izumitelja pojasnjujeta svoj izum tako-le:

Pri lečenju z reargonom je bistvenega pomena to, da se procedura zdravljenja vrši brez bolečin in dražil. Že takoj po prvi uporabi prestane pri pacijentu subjektivni občutek bolečine. Zdravljenje z reargonom znatno skrajšuje trajanje bolezni. Sredstvo je bilo preizkušeno v nebroj slučajih in se je vselej obneslo. Kapavec se ozdravi z uporabo reargona v dveh do sedmih dneh, dočim je trajalo dosedanje lečenje v slučajih brez komplikacij normalno šest tednov.

Kljub novemu izumu pa ostane lečenje kapavca individualno in zavisi od posameznega slučaja. Uspešna uporaba reargona tiči v rastlinskih sestavinah tega sredstva. Te sestavine preprečujejo vnetja. Srebrni nitrati, ki so se doslej uporabljali za desinfecirnje gonokokov, so preveč dražili, zato je bil uspeh vpričo njih mnogokrat dvomljiv in negativen. Reargon pa popolnoma izključuje draženje. Uporabljal se bo največ kot preventivno sredstvo. Reargon je prašek sive barve, ki se raztopi v destilirani vodi ter se v normalnih slučajih vbrizga v sečevod. Postopanje se vrši zelo hitro. Brez težkoč in opasnosti se lahko izvrši več injekcij zaporedoma. Par ur po vbrizgu gonokoki že izginejo. Izumitelj je ozdravil slučaje kapavca že v treh, štirih ali petih dneh. Zaenkrat se dr. Wiechowski omejuje na zdravljenje kapavličnih slučajev samo pri moških, dočim veli za ženske, da mora svoje sredstvo šele temeljito preizkusiti.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par

Za „Dopisovanje" in „Ženitve" vsaka beseda 1 Din

Stane vsaka beseda 50 par. Za „Dopisovanje" in „Ženitve" se računa vsaka beseda 1 Din. — Priobčujejo se le mali oglasi, ki so plačani v naprej. Plača se lahko tudi v znamkah. Na vprašanja odgovarja uprava le, če je vprašanju priložena znamka za odgovor ter manipulacijska pristojbina (2 Din).

Posel

Učiteljica
vrši po nizki ceni nemščino, francoščino, slovenščino in klavir. — Naslov pove uprava „Jutra". 2210

Dama
ki bi poučevala gospo v korespondenci, matematiki in trojepisju, se išče. Ponudbe z zahtevo honorarja pod šifro „V prostem času" na upravo „Jutra". 2131

Službe (dobe)

Trgovski nastavljenec
mešanar, z daljšo prakso, se sprejme. — Stanovanje in hrana je na razpolago. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Ljubljana 21". 1706

Izurjenega stenografa
takojšnji nastop, išče odvetnik v Mariboru. Plača dobra. Ponudbe na podružnico „Jutra" v Mariboru. 3074

Šofer-mehanik
se sprejme pri tvrdki Marko Rosenberg, Ljutomer. 1980

Iščem dekle
pridno in pošteno, za vsa ročna dela. Plača 200—300 Din mesečno, dobra bodočnost zasigurana. Ponudbe na naslov: Gjuro Kodža, Banjaluka, Bosna. 2100

Živski vajenec
najrajše tak, ki se je že nekoliko učil, se sprejme. — Zglasiti se je pri Antonu Jurku, brivski salon, Miklošičeva cesta. 2137

Trgovski pomočnik
mlajši moč, se sprejme v manufaktur- in galanterijski trgovini Jakob Lah, Maribor. 2146

Brivskega pomočnika
popolnoma izurjenega v britju in striženju las, sprejme Maks Bukovčan v Celju. 2136

Učenec
pekovsko obrt, če mogoče z nekoliko izvežban v tej stroki, se sprejme. Ponudbe na: Ignac Peršan v Letušah pri Braslovčah. 2164

Službe (iščejo)

Reducirani uradnik
15 leti službe, vešč 4 jezikov, išče primerne službe, nastop takoj. Ponudbe pod „Reducirani" na upravništvo „Jutra". 2103

Bilance
knjigovodstva urejujem pri manjših in večjih podjetjih. Ponudbe pod „Zmerna cena" na upravo „Jutra". 2204

Natakarica
mlada, poštena ter vsestransko izurjena, išče službe ali pa tudi gostilno v najem proti odškodnini po dogovoru. Naslov pove uprava „Jutra". 2005

Kontoristinja
z daljšo prakso, dobra stenografinja, želi premestiti mesto v Ljubljani. Gre tudi nekaj mesecev brezplačno. — Cenjene ponudbe pod značko „Vestna" na upravo „Jutra". 1600

Živinorejski instruktor
dosedaj v državni službi, 27 let star, išče primernega mesta, najraje na kakem veleposestvu. Vprašanja na upr. „Jutra" pod šifro „Ekonom". 2209

Vrtnarski pomočnik
mlad, dobro izurjen, z najboljšimi spričevali, želi spremeniti službo. Nastopi lahko takoj ali pozneje. Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Vrtnar" 2206

Upokojenec
vešč slovenščine in nemščine, išče primerne službe. Naslov pove uprava „Jutra". 2202

Kot praktikantinja
želi vstopiti v trgovsko ali industrijsko podjetje gospodična z enoletno prakso v odvetniški pisarni. Cenjene ponudbe pod „Zanesljiva moč" na upravo „Jutra". 2211

Kot delavec
želim takoj vstopiti v kako trgovsko, gospodarsko ali industrijsko podjetje. Ponudbe na upravo „Jutra" pod šifro „Mladenič". 2183

Rudarski obratovodja
išče službe v rudarsko stroko spadajočem podjetju, kamenolomu ali drugem. Ponudbe pod šifro „Obratovodja" na podružnico „Jutra" v Celju. 2162

Krznar
išče dela in sprejme vsako mesto. Gre tudi za potnika. Ponudbe je poslati pod šifro „Krznar" na upravo „Jutra". 2176

Prodajalka
išče mesto, najraje v Mariboru ali okolici, v kakšni večji manufakturni trgovini. Naslov pove uprava „Jutra". 2145

Obrt

Izvežbana šivilja
za fine toalete itd., se vsled pomanjkanja znanja (ker se je šele preselila v Ljubljano) priporoča ceni, damam. Radi oddaljenega stanovanja pride po blago in k pomerjanju na dom in dela po jako zmerniih cenah. Cenjeni dopisi pod „Šivilja 1000" na upravo „Jutra". 2098

Prodam

5 skobelnikov
dobro ohranjenih, se poceni proda pri družbi „Balkan" v Ljubljani. 1893

Dekoracije za veselice,
Cenjenim društvom in gostilničarjem priporoča tvrdka M. Tičar veliko zalogo paviranih krožnikov in servijetov, serpentine, konfeti, lampijone, zalepke za šaljivo pošto in srečolov, girlande in druge lepe okraske po najnižji ceni. Društvom popust! 24

Turbina
nova, nerabljena, izdelek svetovnoznane tvrdke, za 38 HP, se proda. Naslov pove uprava „Jutra". 1967

Novo mlatilnico
in lokomobilo 6 HP, prodam radi družinskih razmer. M. Silvar, Ljutomer, Slovenija.

Spalno opravo
krasno moderno, novo, iz češnjevega lesa, proda Pranikar v Višnji gori. 1722

Športne čepice
lepe in poceni razpošilja „Konkurencija", Ljubljana-Zg. Šiška. 1657

Volne in bombaž
za pletenje vseh barv nudi vedno najcenejše Razpošiljalna „Konkurencija", Ljubljana-Zg. Šiška. 1647

Bukov gozd
v posek, lepi kroji in brasti, kompleksa ca 20 oralov in tudi manje, proda I. König v Kočevju. 866

Pod lastno ceno
razprodajam dokler traja zaloga: damske žalne obleke, plašče in kostime. Fran Lukič, Pred škofijo štev. 19. 1752

Plesne obleke
od Din 400 do Din 1200 v vseh barvah. Po naročnem naročilu glede velikosti, barve in materijala pošljem tudi po povzetju. P. Magdič, Ljubljana (nasproti glavne pošte). 2126

Poravnalnik
(Abrichtmaschine), popolnoma nov, 50 cm širok, s predlečjem, se takoj proda za 15.000 Din. — Parna žaga, Škofijica pri Ljubljani. 3069

Dva vagona drv
od postaje Novo mesto, vagon trdega semena (sladko), odda Julius, mesar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 79. 2023

Filatelisti
začetniki! Ugodna prilika! Zbirko nad 1000 različnih znamk vseh držav, prodam. Dopise pod „Cena 100 Din" na upravo „Jutra". 1983

Spalnica
iz mehkega lesa, nova, se proda. Naslov pove uprava „Jutra". 2196

Svilena obleka
temnomodra za srednje velikost in zimski plašč, se cena proda. Naslov pod „Obleka" pri upravi „Jutra". 2140

Pletilni stroj št. 6
vporabljiv za volno in navoljo, se proda. Naslov pove uprava „Jutra". 2042

Krasno kočijo,
lovski voz (Jagdwagen) in Puch motor 2 in pol HP s tremi prestavami, prodam. — Dopise na upravo „Jutra" pod „Prodam". 2027

Krasno maske
za gospoda srednje velikosti, prodam. Naslov pove uprava „Jutra". 2130

Knjige:
Bibliothek des allgemeinen u. praktischen Wissens (6 zv.), Francosko-nemški — francoski slovar „Sachs-Villatte", kolekcija najboljših nemških knjig „keramične industrije" Naslov pove uprava „Jutra". 2048

Zbirka mineralij
(obširna), se proda. Naslov pove uprava „Jutra". 2151

Moška zimska suknja
se poceni proda, kakor tudi damski plišast plašč in lepa damska pleksna obleka. Več se pozve na Gosposvetski c. štev. 16, dvorišče, desno. 2154

Hrastove deske
suhe, 3 vagone, 27, 30, 34, 40, 45 in 50 mm, neobrezane, po večini druga in tretja kakovost, po 1000 Din 1 m³ franko Ljubljana. Vprašanja na upravo „Jutra" pod šifro „Št. 970". 2158

Zimska suknja
moška, ženski plašč, salonska suknja, fotelj in zofa, naprodaj. Naslov pove uprava „Jutra". 2057

Jesenovega lesa
imam večjo količino naprodaj, razne dimenzije, sposobno za kolarsko porabo. Vprašati in ogledati: Drava, pri ormoškem mostu, gostilna Jamnik. 2156

Na obroke
stroje za klobučevinarje, mizarje in kovače, transmisije, elektromotorje in dinamo nudi po najnižjih cenah Tehnična Union družba, Ljubljana, Sodna ulica 4/II. 2181

Kupim

Staro železo
je na vagone, kupi I. König v Kočevju, proti gotovini. — Istotako vse metalne odpadke 356

Ljubljanski Zvon
letnik 1923, prve številke, kupi Tiskovna zadruga v Ljubljani, Prešernova ulica št. 54.

Bukovo oglje
dobre kvalitete, suho (z vilami naloženo), prosto prahu in braške, kupi vedno Guerrino Marcan, Trst, Via San Anastasio 10. Oferte z navedbo cene franko Postojna adresirati na gorenji naslov ali Giov. Marcan, Štrada, Dolenjsko.

Več žel. ali les. oken
porabnih za stavbo delavniških, odnosno tovarn, prostorov, kupimo takoj. Reflektiramo tudi na razna vrata. — Ponudbe na Kramar & Comp., Ljubljana VII. 1998

Zlato
kupi po najvišji ceni Milan Košak, zlatar, Cankarjeva nabrežje 31. 2133

Oprava za jedilnico
se kupi na obroke proti mesečnemu odplačilu 1000 Din. Sigurnost zajamčena. Cenjene ponudbe na upravo „Jutra" pod „Oprava". 2219

Stroje
tkalne in pletilne, kupim. — Ponudbe na naslov: Videtič, Trtiča. 2167

Nepremičnine

„Posest"
Realitetna pisarna, d. z o. z., Ljubljana, Poljanska cesta 12 prodaja:
NOVO VILO, komfortno, prosto stanovanje, pod Tivolijem. Cena 500.000 Din;
ENONADSTR. HIŠO z gostilno in nočno kavarno, z vsem inventarjem in koncesijo v Mariboru. — Cena 800.000 Din;
HIŠO z vrtom pri Kamniku. — Cena 65.000 dinarjev;
VINOGRAD pri Brežicah, 6 oralov, ob glavni cesti. — Cena 75.000 dinarjev;
VILO, enonadstropno z vrtom pod Rožnikom, prosto stanovanje, 850.000 dinarjev;
HIŠO, enodružinsko v Udmatu, lep vrt, stanovanje takoj prosto, 100.000 Din;
VILO, enonadstr., enodružinsko, šest sob, 3000 m vrta, takoj prosto, v središču Maribora, 315.000 dinarjev;
PARCELA 2300 m², pod Rožnikom po 45 Din;
POSESTVO, 7 oralov, s hišo, gosp. poslopji, tik farne pri Mokronogu, 140.000 Din;
MLIN, 4 pare kamnov, enonadstropen, ob južni železnici, Cena 140.000 Din;
DVONADSTR. HIŠO z vrtom, središče Ljubljane s prostim stanovanjem, 225.000 Din. 2187

Lepo posestvo
tri četrt ure od Celja ob okr. cesti, obstoječe iz dobro zidane hiše, na novo prenovljene s 5 sobami in kuhinjo, 4 orale najbolj rodovitne zemlje, dva sadnonosnika, začasno gostilna, prekinjena radi preselitve, v hiši se nahaja tobačna trafika — se poceni proda. Naslov pove uprava „Jutra". 1575

Stanovanja

Stanovanje
obstoječe iz 2 sob in kuhinje, išče državni uradnik. Ponudbe pod „Dve sobi in kuhinja" na upravo „Jutra". 1678

Lepo opremljeno sobo
z električno razsvetljavo v mestu, išče gospod za takoj. Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Soliden". 2060

Snažna soba
z dvema posteljama, se odda. Naslov pove uprava „Jutra". 2052

Mlajši dijak(-inja)
ali gospodična, se sprejme blizu Tabora na stanovanje in hrano. Istotam se sprejme gospod na hrano. — Naslov pove uprava „Jutra". 2051

Opremljeno sobo
v bližini pošte ali glavnega kolodvora, iščeta dve boljši gospodični uradnici, pri boljši rodbini, najraje samostojni gosp. Ponudbe pod „Zvezda" na upravo „Jutra". 2015

Na stanovanje in hrano
se sprejmeta dva gospoda. — Stari trg 26/III. 2152

Prazno sobo
ako mogoče s štedilnikom ali souporabo kuhinje, iščem. Plačam pol leta naprej. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Mirna stranka". 2212

Mesečna soba
išče v sredini mesta, po možnosti s posebnim vhodom. Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Poseben vhod" 2205

Komfortno stanovanje
s 7 sobami v predvojni hiši, blizu Aleksandrove ceste, se zamenja za manjše s 4 sobami. Proti primerni odškodnini se odstopi tudi brez zamenjave. Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Komfort 737". 2215

Na stanovanje
se sprejme uradnica ali dijakinja. Naslov pove uprava „Jutra". 2220

Prazno sobo
veliko ali 2 manjši, se išče v sredini mesta. Ponudbe na upravo „Jutra" pod značko „Februar". 2149

Na stanovanje in hrano
se sprejme takoj gospodična. Naslov pove uprava „Jutra". 2193

Lokali

Trgovski lokal
na najprometnejši točki v sredini Ljubljane z izložbami, inventarjem in skladiščem, se odda proti primerni odškodnini ali pa se stopi v družbo. Ponudbe z navedbo obrata ali trgovine na upravo „Jutra" pod šifro „Velepromet 1050". 2217

Prostor
za delavnico, iščem v Ljubljani ali okolici. Ponudbe do 1. februarja na upravništvo „Jutra" pod šifro „Prostor". 2192

Pisarniški lokal
obstoječ iz ene velike in ene manjše sobe v novi zgradbi v sredini mesta (dvigalo, električna razsvetljava, cetr. kurjava), se takoj odda. — Naslov pove uprava „Jutra". 2184

Dopisovanje

Mladenič
išče mladenko v svrho skupnih obiskov kina in gledališča. Cenjene ponudbe na upravo „Jutra" pod „Simpatija". 2194

Dve inteligentni
zapuščeni devojki želita radi pomanjkanja znanja dopisovati z dvema izobraženima gospodoma. Pisma pod šifro „Mladica in Dobruška" na upravo „Jutra". 2169

Seznaniti se želi
v svrho prijetnega dopisovanja 23letni mladenič, čednega in veselega značaja, srčno in gospodarsko izobražen, v lepem kraju na deželi z manjšim lepim posestvom, z značajno in resno gospodično, ki bi imela tudi kaj v kakem imetju ali v gotovini in veselje tem potom v skupno in samostojno povzdigo imetja. Primerno za gospodično, ki že ima kako obrt, trgovino, ali gostilno, osirroma veselja na novo vpeljati. — Tudi gospodična iz mesta ni izključena, ki bi imela veselje živeti v bližini mestca na gorenjski strani. Po dogovoru takoj ali poznaje. Tem primerna naj takoj piše svoj polni naslov, po možnosti s sliko, ki se zamenja ali na zahtevo vrne, na upravo „Jutra" pod „Zvesto srce". 2150

Ženitve

Ženitna ponudba.
Mlad, plemenitočuteč gospod v zelo dobrih odnošajih, kremenitega značaja, želi znanja radi poročitve z mlado, simpatično in inteligentno gospodično, lepega značaja in nemadževana preteklosti. — Samo resne ponudbe s sliko, ki se pod častno besedo vrne, se prosijo na upravo „Jutra" pod „Sorodna duša". 2036

Kapital

100 odst. zagotovljeno
Pismene ponudbe pod 750 tisoč dinarjev na podružnico „Jutra", Maribor. 302

Trgovi(ke), zasebniki!
Dobroidoča trgovina z mešanim blagom v Mariboru, na najbolj prometni cesti, išče sodružabnika(co) s 50.100 do 100.000 Din ali več proti vknjižbi na posestvo in s polovično udeležbo na dobičku, ozir. se proda pod ugodnimi pogoji. — Cenj. ponudbe pod „A. Brinar", Maribor, hotel Meran ali Ljubljana, hotel Union, kjer sem v nedeljo dne 27. t. m. od 11.—16. ure in se lahko osebno govori. 2112

Kdo posodi
10.000 Din za dobo enega leta? Naslov se naj odda v upravi „Jutra" pod značko „Enoletno posojilo". 2150

Kot družabnik
pristopim k kaki vpeljani trgovini ali podjetju s soudeležbo s kapitalom od 240.000 kron ali več. — Ponudbe pod „Kapital 240.000 K". 2171

Glasba

Klavir
za vajo je na razpolago dekličam. Naslov pove uprava „Jutra". 2207

Cello
dobro izigran, se pod ceno proda. Obrtna šola soba št. 7, pritličje. 2155

Kratek klavir
se proda za 4000 dinarjev. Naslov pove uprava „Jutra". 2179

Živali

Prašiček
tri mesece star, se da v reju, najraje v kak mlin. Aleksandrova cesta 16/I. 2128

Pes
volčje pasme, se ceno proda. Polave se: Dr. Val. Zarnikova ulica št. 11. 2003

Razno

Prijatelji vrtnarstva
se vabijo k pristopu v društvo „Vrtnarska šola". 2093

Zamenjan
moški klobuk. V sredo 23. t. m. je nekdo zamenjal v garderobi I. nadstr. podjetja Kino „Ljubljanski dvor" pri predstavi ob 9. uri klobuk. Dotični, ki je po pomoti vzel nepravi klobuk, se prosi, da prinese istega v pisarno ravnateljstva in dobi svojega nazaj. 2197

V najem
dam koncesijo z mešanim blagom, event. stopim v kompanijo. Ponudbe na upr. „Jutra" pod šifro „Ženska". 2135

Izgubljeno

Najdene stvari
v kinu „Ljubljanski dvor": zlat prstan, usnjata denarnica, volnenj šal, več posameznih rokavic in 2 dežnika. Omenjeni stvari se dobe v pisarni ravnateljstva. 2198

Kdor hoče kaj prodati
Kdor hoče kaj kupiti
Kdor išče službe itd.
naj inserira v „Jutru"

Knjige za mladino

Fr. Milčinski: ZGODBA KRALJEVIČA MARKA.
Vez. 18 Din, po pošti 1·50 Din več.

J. Šorli: ČIRIMURCI.
Povest s slikami. Broš. 20 Din, vez. 25 Din, po pošti 1·50 Din več.

Fr. Milčinski: TOLOVAJ MATAJ.
Pravljica s slikami. II. natis. Cena broš. 18 Din, vez. 25 Din, po pošti 1·50 Din več.

J. Šorli: BOB IN TEDI.
Dva neugnanca. Povest s slikami. Broš. 12 Din, vez. 18 Din, po pošti 1·25 Din več.

J. Waschtetova: PRAVLJICE.
Z večbarvnimi slikami. Vez. 22 Din, po pošti 1·25 Din več.

Čika Jova: PISANI OBLAKI.
Vez. 14 Din, po pošti 1·25 Din več.

Čika Jova: KALAMANDARIJA.
Vez. 12 Din, po pošti 1 Din več.

Vse te knjige se naročajo pri

Tiskovni zadrugi v Ljubljani
Prešernova ulica št. 54.

Naročajte „Jutro"!

Jean de la Hire: Lucifer

fantastičen roman v šestih delih

102

Ob treh popoldne, ko so se še malo pošetali po velikem, krasnem parku, pa Sainclair nenadoma dé:

«Pilou, Corsat, Wolf! Bodite pripravljeni!»

Z obema Nortmundoma se hitrega koraka vrne v vilo. Gospa Blanche, Laurence in Grisyl mu slede. Zberejo se v «malem salonu». Sainclair prime Laurenco in Grisyl za roko in pravi gospej Nortmundovi:

«Draga gospa, vam ju prepuščam v varstvo.»

Mlada gospa mu z ganjenim glasom odvrne:

«In jaz vam, dragi gospod, prepuščam v varstvo svojega moža.»

Resno se Nyctalope nakloni, poljubi gospej roko, ki mu je ponudi, in z moškim glasom pravi:

«Zaupajte mi, madame!»

Nato stisne gospodu Charlesu Nortmundu, ki je zelo ganjen, roko se globoko ozre v Grisyline oči in se s strastnim pogledom poslovi od Laurence. Obe deklici sta zelo bledi in se le s težavo borita proti ganotju, ki jima sili solze v oči. Držita se za roke; zdaj sta si sestri v ljubezni in bojazni, zaveznici v načrtu, ki sta ga dogovorili . . .

Jean de Sainclair odide, in za njim Louis Nortmund, ki ga oče in žena objameta v slovo.

Pred glavnim vhodom v vilo je Nyctalopov torpedo že pripravljen: Pilou sedi pri krmilu, Corsat in Wolf poleg njega, zadaj pa sta privezani dve veliki in široki potni košari. Ob straneh vise štiri rezervna kolesa.

Jean de Sainclair je oblečen v sivo potno obleko iz celega s pravtako čepico in sivimi nogavicami in visokimi čevlji. Louis Nortmund je enako oblečen, le njegov telovnik in hlače so temnosive barve.

Nemo in resno, s temno odločnostjo v očeh vstopita moža v automobil. In ko so vrata zaprta, odbrni auto po široki aleji skozi vrata in izgine po cesti . . .

Tam zgoraj je odprtih dvoje oken in roke mahajo v slovo . . . Pri enem stojita oče in žena Louisa Nortmunda, pri drugem se poslavljata Sainclairova ljubljenka in zaljubljenka . . .

In štirje obrazi se nakrat zalijejo z rdečico radosti in ganotja: ko je auto izginil skozi vrtna vrata, sta se Jean in Louis ozrla in poslala z roko zadnji pozdrav!

VII.

Laure in Grisyl

Toda automobil, s katerim sta se odpeljala Sainclair in Louis Nortmund, je jedva izginil grajskim prebivalcem izpred oči, ko stopita Laurence in Grisyl, držeč se za roke, naravnost h gospodu Nortmundu in njegovi sinahi.

In brez uvoda začne govoriti Palli s trdnim resnim glasom:

«Dragi gospod in ljuba gospa, ki sta nama bila toli prijazna, ne čudita se, če vama povem, da vaju bova Grisyl in jaz čez eno uro zapustila . . .»

Gospod Nortmund in gospa Blanche se začudita.

A Laurence se za to ne zmeni in s prav takim glasom nadaljuje:

«Najina dolžnost, Grisylina in moja, ni, da ostaneva tukaj, medtem pa bi se Jean de Sainclair ure in ure, morda dneve nahajal v težki nevarnosti, v nevarnosti pred mukami in smrtjo . . .»

«Vi, draga prijateljica, ste zelo nemirni in v velikih skrbeh, kljub temu, da veste, da vaš soprog ne pojde v schwalzroško dolino in ne namerava v boj proti Luciferju.»

«Mislite si torej lahko, v kaki bojazni sva medve, ki ljubiva Jeana Sainclaira, njega, ki namerava vdreti na Schwalzrock z edinim ciljem, da se bori in zmaga Glója Warteškega! . . . Ali moreva in smeva ostati tu v brezdelju? Ne!»

«A kaj torej, madame? . . .» gospod Nortmund odpira oči.

«A, razumem vaju!» krikne gospa Blanche.

«Vi torej slutite,» povzame Laurence z ognjem, «da sva Grisyl in jaz, dá, tudi medve, zamislile načrt, ki ga nameravave takoj izvršiti. Dá, tudi medve hočeva na Schwalzrock! O, jaz sem tam že bila! In tudi Grisyli je mnogo znanega! Proti Luciferju res da ne razpolagave s takim in tako močnim orožjem kakor Nyctalope, a me ženske znamo biti temboli zvite in perfidne . . . da! perfidne! Kajti v imenu kake morale, v imenu katere časti bi si kdo drznil grajati najino namero, in žensko zahrbtnost, če vodiva boj proti gospodu s Schwalzrocka? . . . Grisyl je Luciferieva sorodnica. In jaz, jaz bom izrabila njegovo lastno poželjivost, njegovo pohotnost . . . in svojo lepoto . . .»

Kako lepa je bila res v tem hipu Laurence, ko je govorila te strašne, a vzvišene besede! Grisyl, ki jo je ves čas opazovala, je bila polna občudovanja. In gospod Nortmund in gospa Blanche sta umolknila.

Čez hip povzame pevka, in njen glas je zopet miren in smejoč:

«Danes zjutraj mi je gospod Louis, ki sem z njim na vse zgodaj o tem govorila, obljubil, da mi v Kolmaru preskrbi vse potrebno, in da me ne bo izdal. Prinesel je iz Kolmarja listine, s katerimi bo gospodični Grisyl, meni in mojemu šoferju mogoče brez težav prekoračiti badensko mejo. Luka je že obveščen. Moja limuzina je pripravljena. Grisyl in jaz si preobleževa perilo in si nadeneva potno obleko, potem pa takoj odideva. Mislim, da se nama ne boste protivili in . . .»

«Ne, bodita brez skrbi!» vzklikne gospa Blanche solznih oči «Razumem vaju in odobravam vajino namero. Če bi moj soprog ne imel le naloge, da čaka z automobilom pri vhodu v dolino Schwalzrock, če bi moral tudi on z gospodom Sainclairom v grad, o! bodita prepričani, da bi vaju prosila, da vzameta tudi mene seboj . . .»

«In medve bi vam ne dovolile!» odseka Laurence.

«Zakaj ne?» se začudi madame Blanche.

«Ker bi bila vaša dolžnost, posebno če bi bil vaš mož v nevarnosti, da ostanete doma in skrbite za svoje otroke in za svojega tasta . . . Pri nas je stvar povsem drugačna! Moja mati je edina, ki jo še imam, in ona je ujeta na Schwalzrocku! Grisyl je navezana edino-le na gospoda svojega srca in svojega življenja, in to je Nyctalope! Nič naju ne veže na ostali svet. Vse naju kliče tja doli! . . . Dajte, da vas objamem, gospa, in ker vem, gospa, da molite k bogu, molite! . . .»

Gospa Blanche plaka. Gospodu Charlesu Nortmundu niti ne pade na misel, da bi skrival ganotje. In kakor njegova sinaha objame tudi on Laurenco in Grisylo.

Manj kot eno uro kesneje odhiti automobil slavne pevke od vile Saules, vozeč seboj obe Nyctalopovi oboževalejici. A gospod Nortmund ni hotel, da bi moral ostati Luka sam morda celó več dni z automobilom na obronkih Schwalzroške kotline; zato mu je dal seboj starejšega sina svojega vrtnarja, hrabrega, krepkega in prometenega dečka šestindvajsetih let po imenu Konrada, ki se je v badenski deželi dobro spoznal.

Kakšen je bil Laurencin in Grisylin načrt? Kako sta upali dospeti na Schwalzrock in kaj sta nameravali tam učiniti?

To, dragi čitatelj, je bila tajna njune ljubezni.

VIII.

Nenadejano presenečenje

Ko sta Laurence in Grisyl zapustila vilo Saules, sta bila Jean de Sainclair in Louis Nortmund že daleč na poti na Schwalzrock.

Pri Alt-Breisachu sta prekoračila Ren, pohitela skozi Fribourg, ne da bi se ustavila, in kmalu ju obda Črni les.

Nyctalope, Pilou in Corsat so že enkrat hodili peš po tej poti, ki jim je zdaj bila dobro znana. Ko je legla na zemljo noč, ne prižgo nobenih luči na automobilu, in Nyctalope sede sam h krmilu.

Louisu Nortmundu in Wolfu, ki se še nikdar nista nahajala v podobnem položaju, se je zdelo nekam čudno in bilo jima je tesno pri srcu, ko je auto s precejšnjo brzino drvel v temno noč skozi gozdove. A Nyctalopu, Pilouju in Corsatu se je zdela vožnja povsem naravna: prvi je videl v temi bolje, kakor bi videli ostali, če bi bile vse luči prižgane, in Pilou in Corsat sta dobro vedela, da se Nyctalope na krmilo spozna bolje kot vsak poklicni šofer.

Nortmundu in Wolfu se je vožnja začela dozdevati že dolga, ko se torpedo nakrat ustavi.

«Dragi moj Nortmund,» izpregovori Sainclair, «dospeli smo že do jase, kjer ste me 15. maja prišli čakat s svojo limuzino. Prižgite si žepno svetilko! Tako, dobro. No, se zdaj spomnite, da smo se tu sešli?»

«O, da, popolnoma!»

«Kdaj, menite, dospeta vaša lovska paznika?»

«Saj bi morala biti že tu! . . . Odpotovala sta iz Kolmarja z vlakom dvanajst ur pred nami . . . In od Fribourga z motociklom . . .»

«Evo jih!»

«Aha, res je!»

Dve električni žarnici se zasvetita med drevjem, in dva moža se v svitu Nortmundove svetilke približujeta automobilu.

Vse potrebščine za strojepis. 27

Pisarniške opreme.

L. BARAGA, LJUBLJANA. Šelenburgova ul. 6/I.

je poplačan trud in delo gospodinje, ako pri pranju uporabija dosledno

samo

MILO „GAZELA"

Prva slov. zidarska zadruga v Ljubljani

registr. zadruga z omejeno zavezo

Pisarna v Ljubljani, Tržaška cesta št. 2

Tehniško vodstvo z oblastveno-avtoriziranim gradbenim inženjerjem.

Projektira in izvršuje vsa v stavbeno in inženjersko stroko spadajoča dela.

Delo solidno! Cene konkurenčne!

268

Za lesno trgovino se išče 352

poslovodja-knjigovodja.

Lahko je tudi lesni trgovec, ki želi stopiti kot tovarišnik v že dobro idočo trgovino gradbenega meterijela v Slavoniji. Cenjene ponudbe je poslati pod „Samostojen lesni trgovec" na upravo «Jutra».

Po meri se izdelujejo vsakovrstni

trebušni pasovi

tudi po zdravniškem navodilu, za noseče ter po porodu, kakor tudi obešene trebuhe, na želodcu in ledvicah bolne

347 pri tvrdki

Besednik in drug, Ljubljana, Prešernova ulica 5.

Zahvala. 275

Za izkazano nam sožalje povodom smrti in pogreba naše nepozabne žene, matere, stare mamice, sestre in hčere, gospe

Minke Jebačin, roj. Boltar

za čaščeče spremstvo in poklonjeno cvetje izrekamo tem pótem vsem naše najiskrenejše zahvalo.

Rudnik pri Ljubljani, dne 25. januarja 1924.

Žalujoči ostali.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Iščem zanesljivega, samostojnega

korespondenta 274

zmožnega slovenskega, nemškega, po možnosti tudi italijanskega jezika, ki je verziran v lesni trgovini. — Ponudbe na:

Franc Oset junior, Vransko pri Celju.

Parna pekarna

Viljem Bizjak

ima

sveže pecivo

vsak dan popoldne

ob 14. uri

in

ob 17. uri.

256

Kože divjačine

in sicer:

od lisic, kun, dehorjev, vider, zajcev itd.

kupujem neposredno za Ameriko.

Plačam najvišje dnevne cene!

Od 1. januarja zbirališča v vseh večjih mestih Jugoslavije, Italije in Bolgarske:

Zagreb: M. Klebočki, Mesnička ulica br. 1.
Sarajevo: Jakić i Rosić.
Bos. Novi: Ibrahim Mamić,
Beograd: Josip Fischer (Hotel Petrograd),
Tuzla: Braća Antić,
Skoplje: Jeruham harlo sinovi,
Bjelovar: Weber i drug.
Ljubljana: Mate Kovačević,
Banjaluka: Mile Janković,
Kotor: Borislav Maksimović i dr.,
Osijek: Hermann Lederer,
Sušak: Mate Stipčić,
Mokošić: Lazar Mandić,
Krilevci: Marko Deutsch.

nadalje v Ljubljani, Nišu, Gospiću, Sofiji in Trstu.

MAVRO FISCHER, SISAK.

Telefon št. 88, 30 in 61. 11

Poceni se proda

Krasen objekt

v Avstriji na postaji južne železnice na jugoslov. meji

Primeren za vse svrhe

(Industrija, trgovina, špedicija, skladišče)

Nad šest oralov zemljišča, dva lepa jako prostorna, suha in masivna skladišča z nakladnimi rampami in kletmi ter druga poslopja. Lastni normalnotirni železniški spoj. Električni delavni in svetlobni tok poceni. Na razpolago delavne moči, dovolj in poceni. Podjetje je sedaj kot špedicija v polnem obratu. — Pismene ponudbe na Xav. Matheis, Graz, Humboldstraße 25 ali Dr. Kodolitsch, Wien I., Schauflergasse 2. Telephon Nr. 68-2-82. 380

Trboveljski premog in drva 17

dobavlja

Družba ILIRIJA, Ljubljana, Kralja Petra trg 8. Telefon 220.

Vinko Merhar

trgovec in posestnik

Mara Merhar

roj. Klun

poročena

Dolenja vas pri Ribnici

24. januarja 1924.

282

Iščemo 356

zastopnika

za Slovenijo, ozir. Hrvatsko, ki bi prevzel istočasno zalogo dobroidočega za vsakdanjo uporabo

potrebnega predmeta.

Reflektira se samo na agilne dobro vpeljane solidne zastopnike ali veletrgovce. — Pismene ponudbe pod „Zastopstvo 2493" na Aloma Company, Ljubljana.

Shakespearjeva dramatična dela.

Prevel *Oton Župančič*,

Sen kresne noči.
Broš. 15 Din, vez. 21 Din, po pošti 1 Din 25 p več.

Macbeth.
Broš. 15 Din, vez. 21 Din, po pošti 1 Din 25 p več.

Othello.
Broš. 23 Din, vez. 29 Din, po pošti 1 Din 25 p več.

Julij Cezar.
Broš. 16 Din, vez. 22 Din, po pošti 1 Din 25 p več.

Beneški trgovec.
Broš. 16 Din, vez. 22 Din, po pošti 1 Din 25 p več.

Knjige se naročajo pri

TISKOVNI ZADRUGI v LJUBLJANI

Lisičje

in druge kože divjačine ne prodajajte špekulantom med vožnjo v Ljubljano in na ulicah.

Prodajajte domačim trgovcem.

Vse kože divjačine

kupuje skozi vse leto in v vsaki množini ter plačuje po najvišjih dnevnih cenah za eksport v inozemstvo

D. Zdravič

trgovina z usn em

Ljubljana, Florijanska ulica 21

Kamnoseška industrija

Alojzij Vodnik

Ljubljana 84

ustanovi ena 1869

nudi

pohištvene plošče marmorja, nagrobne spomenike in vsako vrstna dekorativna in stavbena dela.

Veliki inkvizitor

Zgodovinski roman iz dobe španske inkvizicije

je izšel

Cena 30 Din, po pošti 1·50 Din več. Naroča se pri upravi „Jutra", v Ljubljani, Prešernova ul. 54.